

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

47752

349513

FL. IOSEPHI
DE BELLO
IUDAEICO LI-
BRI SEPTM.

EIVSDEM
Contra Apionem libri duo.
De imperio rationis : siue, de Machabeis li-
ber unus.

VIRTVTE DVCE,

COMITE FORTVNA.

APVD SEB. GRYPHIUM
LVGDVNI,
1539.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FL. IOSEPHI

HEBRAEI SACERDOTIS

de Antiquitate Iudeorum contra Apionem

grammaticum Alexandrinum,

ad Epaphroditum liber

primus.

VFFICIENTER, ut arbitror,
 & per libros Antiquitatum, optime ui-
 rorum Epaphrodite, legentibus eos, a-
 perui de nostro genere Iudeorū, quia
 & uetustissimum est, & primam origi-
 nem domesticā habuit. Quinq; milium
 enim annorum numerum historiā con-
 tinentem, ex nostris sacris libris Græco sermone conscripsi.
 Quoniam uerò multos uideo, respicientes blasphemiam quo-
 rundam insane prolatam: & ea quæ à me de antiquitate con-
 scripta sunt, non credentes: putantes mendacium nostrum esse
 genus, eò quòd nulla memoria apud Græcorum nobiles histo-
 riographos digni sunt habiti nostri maiores: pro omnibus his
 arbitratus sum oportere me breuiter hæc dicta cōscribere: &
 derogantium quidem, uesanum spontaneumq; increpare men-
 dacium, aliorum uerò ignorantiam pariter emendare: uniuer-
 sosq; de nostra antiquitate, qui scilicet ueritatē amplectuntur,
 edocere. Ut autem in meis dictis testibus eis, qui de omni an-
 tiquitate apud Græcos fide digni sunt iudicandi: eos autem,
 qui blasphemē de nobis atq; fallaciter cōscripsere aliqua, per
 semetipsos conuictos indubitanter ostendam. Conabor etiam
 causas exponere, propter quas non multi in Græcis historijs
 gentis

gentis nostræ fecere memoriam : necnon et eos, qui de nobis scribere uoluerunt nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primitus itaq; satis admiror eos, qui existimant operari de rebus antiquis, Græcis tantummodo fidem habere, et ab eis consulendam esse ueritatis integritatem: nobis autem et alijs hominibus non esse credendum. Sed ego omnia in his contraria uideo cōtigisse. Quapropter decet non uarias opiniones inspicere, sed ex ipsis rebus iustitiam ponderare. Omnia siquidem Græcorū noua, et heri (ut ita dicam) nuperq; facta cognoui: hoc est fabricam ciuitatum et adinventiones artium conscriptionesq; legum: cunctarumq; rerum iunior apud eos est historiæ diligentia conscribendæ. Apud Aegyptios autem, atq; Chaldeos, et Phœnicas (desino enim nos illis cōnumera-re) sicut ipsi fatentur, res gestæ antiquissimam et permanentem habent memoriæ traditionem. Nam et locis omnes inhabitant, quæ nequaquā aëris corruptioni subiaceant: et multā prouidentiam habuere, ut nihil horum quæ apud eos aguntur sine memoria relinqueretur : sed in publicis conscriptionibus semper à uiris sapientissimis dicerentur. Græcorū uerò regionem innumera corruptiones inuasere, rerum memoriā delentes. Qui autem nouas constituentes conuersationes, omnium se primos esse credidere, sciant, quia etiam sero et nix naturam potuere agnoscere literarum. Nam antiquissimum earum usum habuisse creduntur à Phœnicibus, et à Cadmo se didicisse gloriantur: Sed neq; illo tempore poterit aliquis demonstrare seruatam conscriptionē, neq; in templis, neq; in publicis anathematibus : quando etiā de Troianis rebus, ubi tot annis militatū est, postea multa questio atq; contentio facta est, utrū literis usi sint: et magis ueritas obtinuit, quod usus modernarum literarū illis fuisset incognitus. Constat autem, quod apud Græcos nulla inuenitur cōscriptio, poemate Homeri uetustiori:

et hunc etiam post bella Troiana fuisse manifestum est. Et aiunt neque hunc literis suum poema reliquisse: sed cantibus memoria reservatum, postea fuisse compositum, et propterea multam in eo comperiri dissonantiam. Qui autem historias apud eos conscribere tentauere, id est, Cadmus Milesius, et Acusilaus Argiuis, et post hunc quicumque alij fuisse referuntur, paululum tempus Persarum contra Græcos expeditionem præcessere. Sed et eos qui de cælestibus ac diuinis primitus apud Græcos sunt philosophati, id est, Pherecydem Syrium, et Pythagoram, et Thaletem, omnes concorditer consentiunt, Aegyptiorum, et Chaldaeorum fuisse discipulos: et breuiter conscripsisse, quæ à Græcis omnium antiquissima iudicantur, ita ut uix ea credant ab illis fuisse conscripta. Quomodo ergo non est irrationabile, ut tali fastu turgeant Græci, tanquam soli sciant uetera, et ueritatem eorum exactè tradant? aut quis non ab ipsis conscriptoribus facillime discat, quod neque firmiter scientes aliquid conscripsere, sed quod unusquisque opinatus est, hoc studuit explanare? Vnde etiam libris se inuicem arguunt, et ualde contraria de rebus eisdem non piget eos dicere. Sed ego uidebor me potioribus esse superfluis, si explanare uoluerò, quantis quidem locis Hellenicus ab Acusilao de genealogijs discrepat, et in quantis Hesiodum corrigat Acusilaus, aut quomodo Ephorus quidem Hellenicum in plurimis ostendit esse mendacem, Ephorum uerò Timæus, Timæum qui post illum fuisse, Herodotum uerò cuncti: sed neque de Siculis cum Antiocho, et Philisto aut Callia Timæus concordare dignatus est: neque rursus de Atticis hi, qui Atticidas conscripserunt: aut de Argolicis, qui de Argis historiam protulere, alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitatibus, breuibusque rebus, quando de militia Persica, et his quæ in ea sunt gesta, tantum uiri probatissimi discordasse noscuntur?

noscentur? In multis autē etiam Thucydides tanquam fallax
accusatur, licet scrupulosissimam sui temporis historiam con-
scripsisse uideatur. Cause uerò huius dissonantie multe for-
san et alie querere uolētibus apparebunt. Ego uerò duabus
quas dicturus sum, maximam huius uim diuersitatis ascribo.
Et quidem primum dico eam quæ mihi proprior esse uidetur
id est, eò quòd ab initio non fuerit studium apud Græcos, pu-
blicas de his quæ semper aguntur, proferre conscriptiones.
Hoc etenim præcipue et errorem et potestatem mentiendi
posteris, uetus aliquid uolentibus scriptitare, concessit. Non
enim solummodo apud alios Græcos publica conscriptio est
neglecta: sed neque apud ipsos Athenienses, quos terrigenas
esse dicunt, disciplineq; cultores, aliquid huiusmodi reperitur.
Sed publicarum literarū antiquissimas esse dicunt leges, quæ
à Dracone eis de supplicijs sunt cōscriptæ, modicum ante tem-
pus tyrannidis Pisistrati. De Arcadibus autem in antiquitate
gloriantibus, quid oportet dici? uix enim isti et postea lite-
ris eruditi sunt. Cum ergo conscriptio nulla præponeretur,
quæ et discere uolētes doceret, et mentiētes argueret, multa
inter cōscriptores discordia nata est: quoniam quicquid scriben-
dum se præparabant, non studium ueritatis exhibuerunt, licet
hec promissio semper habeatur in promptu: sed uerborū ma-
gis habuere prolationem maximam. Et quemadmodum lauda-
ti se in hoc super alios aestimarent, ad hoc potius semetipsos
aptabant. Aliqui uerò ad fabulas sunt conuersi: alii autem
ad gratiam, aut ciuitates laudantes aut reges: alij semetipsos
ad accusandas causas aut conscriptores tradidere: in hoc se
fore probabiles existimātes, et omnino hoc agentes, quod hi-
storiæ nimis aduersum est. Veræ siquidem historiae indicium
est, si de eisdem rebus omnes eadem dicant atque conscribant.
hi uerò cum quedam aliter conscriberent quàm alij, tunc se

putabant omnium ueraciores ostēdi. Quapropter causa quā-
 dem uerborum et calliditatis eorū, cedere nos Græcis opor-
 tet: non autem de antiqua historię ueritate, et maxime de re-
 bus proprię uniuscuiusque prouincię. Quoniam igitur apud
 Aegyptios, et Babylonios, ex longissimis olim temporibus
 circa conscriptiones diligentia fuit, quando sacerdotibus erat
 iniunctum, et circa eas ipsi philosophabantur: Chaldei uerò
 apud Babylonios: et quia præcipuè Græcis immixti, usi sunt
 Phœnices literis, circa dispensationes uitę, et publicorum
 operum traditionem, dum consentiant omnes, tacendum hoc
 puto. De nostris uerò progenitoribus, qui eandem quam præ-
 dicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem (desino di-
 cere, etiam potiorem) pontificibus et prophetis hoc impe-
 rantes: et quia usq; ad nostra tempora cum multa integri-
 tate seruatum est, et si oportet audentius dicere, etiam ser-
 uabitur, conabor breuiter edocere. Non enim solummodo ab
 initio probatissimos uiros, et in dei placatione preparamos,
 ad hæc exercenda constituerunt: sed quatenus etiam genus sa-
 cerdotum sine permixtione purumq; cōsisteret, prouiderunt.
 Oportet enim eum qui sacerdotium habiturus est, ex eiusdem
 gentis nasci muliere: et neque ad pecunias, neque ad hono-
 res inspicere, et genus per antiquam lineam et multis testi-
 bus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa Iu-
 dęa: sed ubicunq; nostri generis constitutio reperitur, etiam
 ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotum: hoc est,
 in Aegypto et Babylonia, et quocunq; terrarum orbe quę-
 libet de sacerdotū genere sunt dispersi. Mittunt enim in Hie-
 rosolymam conscribentes à patre nomen nuptię, et antiquo-
 rum progenitorum, quicunq; huius rei testimonia præbuere.
 Si autem bella proueniant, sicut iam crebrò factum est, dum
 Antiochus Epiphanes ad nostram uenisset regionē, et Poma-
 prius

petrus Magnus, & Quintilius Varus, & præcipue nostris
gesta temporibus, tunc hi qui de sacerdotibus supersunt, ex an-
tiquis literis iterum novas conficiunt, & probant mulieres,
que relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt, alienige-
narum consortia formidantes. Indicium uero integritatis hoc
maximum est: quia pontifices apud nos à duobus milibus an-
nis denominati filij à patre conscripti sunt. His autem qui præ-
dicti sunt, si quid præuaricentur, interdicitur ne uel ad altare
accedant, uel alia sanctificatione fungantur. Recte siquidem,
potius autem necessarie, cum neque conscribendi potestas omnia-
bus data, neque ulla sit in descriptione discordia: sed solummodo
prophetis antiquissima quidem & ueterrima secundum in-
spirationem factam à deo cognoscentibus, alia uero suorum
temporum sicuti sunt facta palam conscribentibus, infiniti li-
bri non sunt apud nos discordantes & sibimet repugnantes:
sed solummodo duo & uiginti libri, habentes temporis totius
conscriptionem: quorum iuste fides admittitur. Horum ergo
quinque quidem sunt Moseos, qui natiuitates continent, & hu-
mane generationis traditionem habent usque ad eius mortem.
hoc tempus de tribus milibus annis paululum minus est. À mor-
te uero Moseos usque ad Artaxerxem Persarum regem, qui
fuit post Xerxem, propheta suorum temporum res gestas con-
scripserunt in tredecim libris. Reliqui uero quatuor, hymnos
in deum, & uitæ humane præcepta noscuntur continere. Ab
Artaxerxe uero usque ad nostrum tempus singula quidem con-
scripta, non tamen priori simili fide sunt habita, eo quod non
fuerit certa successio prophetarum. Palam namque est ipsis ope-
ribus quemadmodum nos proprijs literis credimus, tanto namque
seculo iam præterito neque adijcere quicquam aliquis, nec
auferre, nec transformare præsumpsit. Omnibus enim insertum
est mox ex prima generatione Iudeis, hæc diuina dogmata
nominare,

nominare, & in his utiq; permanere: & propterea, si oporteat, mori libenter. Iam itaque multi captiuorum frequenter tormentis affecti sunt, & mortes uarias in theatris sustinere, ne ullum uerbum contra leges admitterent, aut conscriptiones auitas uiolarent. Quis Græcorum aliquid tale perpeffus est? quando neque fortuitam sustinere lesionem uolunt: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum conscribentium uoluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt, quoniam aliquos nunc quoque uident præsumentes de his rebus conscribere, quibus neque ipsi interfuere, neque credere scientibus acquiescunt. Denique de bello quod apud nos contigit nuper, quidam historias conscribentes ediderunt: cum neque ad ea loca uenerint, neq; in proximo rerum gestarum fuerint, sed ex auditu quedam pauca componentes, impudenter semetipsos uidentur historie nomine iactitare. Ego uero & de omni bello, & que ibi particulariter gesta sunt, ueram descriptionem feci: cum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos Galileorū eram, donec fuit defendendi facultas. Contigit autē ut caperer à Romanis: & habētes me Vespasianus & Titus in custodia, uniuersa semper inspicere faciebāt: primo quidem uinctum, postea ea uero solutus cum Tito ab Alexādria propter obsessionem Hierosolymorum directus sum. Eo tempore nihil est gestum, quod meam potuisset latere notitiam. Nam uidens Romanorum exercitum, uniuersa cum diligentia describebam. Et ea que nuntiabantur ab his qui semetipsos tradebant, ego solus integrius intelligens disponebam. Deinde Romæ tempus uacationis habens, omni iam negotio preparato usus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam Græcam rerū eruditionem exhibui. Tantaq; mihi securitas affuit ueritatis, ut primos omnium imperatores belli Vespasianum & Titum

testes

testes non expauescerem. Primum nanque illis obtuli libros: & post illos multis quidem Romanorum qui bellis interfuerunt, plurimis uero nostrorum etiam eos uenum dedi, qui Græca eruditione uidebantur imbuti, quorum est Iulius Archelaus, Herodes honestissimus, & ipse admirabilis rex Agrippa. Isti siquidem uniuerſi testimonium perhibuere, quod ueritatē diligenter excolui: non dissimulaturi si quid gestorū per ignorantiam aut per gratiam commutassent, aut pratermisissent. Quidam uero prauī homines derogare meæ historiæ sunt conati, tanquam in scholis adulescentium themata exercētes, & accusationis insperata atque detractationis facientes opus: cum oporteat illud sciri, quod conuenit promittentem alijs rerum ueracium traditionem, ipsum prius hæc nosse certissime, aut rebus gestis adherendo, aut ab scientibus consulendo. Quod ego præcipue circa utrumque me credo fecisse opus. Antiquitatis namque libros (sicuti dixi) ex uoluminibus sacris interpretatus sum, cum essem genere sacerdos, & participare illarum sapientiam literarum. Historiam uero belli conscripsi, multarum quidem actionum ipse operator, plurimarum uero inspector existens: & omnino eorum quæ dicta uel gesta sunt, nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos, qui aduersum me nituntur de ueritate contendere? Qui licet imperatorum cōmenta legisse dicuntur, non tamen nostrorum repugnantium rebus interfuere. De his rebus itaque necessariam feci digressionē, significare uolens facultatem eorum, qui historiam scribere promittunt. Et sufficienter, sicuti reor, declarauī, quod conscriptio rerum apud Barbaros potius solennior, quam apud Græcos est. Volo autem paululum prius disputare aduersus eos, qui cōtendunt nouellam esse nostram conuersationem, eò quod nihil de nobis, ut aiunt illi, dictum sit à cōscriptoribus Græcis: Deinde testimonia antiquitatis

tatis ex aliorum literis exhibebo: & eos qui nostrum blasphemant genus, nulla ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neque regionem maritimam habitamus, neque mercimonijs gaudemus, neque per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed nostræ ciuitates procul à mari sitæ sunt: regionemq; uberrimam possidetes, in ea assidue laboramus, præcipuè circa filiorum nutrimenta studentes, legumq; custodiam: & traditionem pictatis, totius opus uitæ necessariū iudicamus. Cum accedat igitur his quæ prædicta sunt, etiam uiuendi ratio propria, nihil fuit antiquis temporibus quod faceret nobis commercium Græcorum: sicut Aegyptijs mercimonia, quæ ab eis exportantur, & ad eos rursus importantur: itemq; habitatoribus Phœnicie maritima, studentibus circa contractus, atque negotia amore pecuniæ requisita. Sed neque circa latrocinia sicut quidam alij uacauere, amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella conuersi sunt, licet regio nostra multa milia uirorum fortium possideret. Phœnices ergo propter negotiationem ad Græcorū prouinciam nauigantes, repente sunt agniti, & per illos Aegyptij, & omnes à quibus ad Græcos onera deuehebant, immensa maria proscindentes. Medi uerò postea atque Persæ palam in Asia regnauerunt, & usque ad alteram cōtinentem Persæ militauerunt. Thracæ autem propter uiciniam, & Scythæ ab his qui Pontum nauigant, cogniti sunt: & omnino uniuersi iuxta mare uel Orientale uel Hesperium habitantes, aliquid cōscribere uolentibus cogniti facti sunt. Qui uerò superius habitabant, & procul à mari, multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam cōtigisse: quando de Romanorum ciuitate tam longo tempore adcepta potestatem, tantaq; bella conficiente, neque Herodotus, neque Thucydides, nec ullus qui fuit cum istis, fecit aliquam mētionem: sed serò tandem & uix ad Græcos potuit eorum

eorum uenire notitia. De Gallis enim & Hispanis sic ignorare hi, qui putantur diligentissimi conscriptores, quorum est Ephorus, ut unam ciuitatem esse arbitrarètur Iberos, qui tantam partem Occidentalis terræ noscuntur inhabitare. Et mores eorum, qui neque fiunt apud eos, neque dicuntur, referunt. Causa uerò ignorantiae ueritatis est, quòd procul abessent: ut autem falsa cōscriberent, quòd uellent uideri aliquid amplius quàm alij retulisse. Quomodo ergo mirari decet, si neque nostra gens plurimum erat nota, neque ad scribendum de se aliquam dedit occasionem, & ita disita procul à mari, & talibus institutis uiuens? Pone igitur nos argumēto uti uelle Græcorum, quòd non sit genus eorum antiquum, eò quòd nihil in nostris uoluminibus de eis sit dictum: non ne omnino deridebunt causas huiusmodi à me prolatas, & testes uicine regionis adducent antiquitatis suæ? Igitur & ego hoc conabor efficere. Aegyptijs enim & Phœnicibus præcipuè testibus utar, cum nullus eorum potuerit tanquam falsum accusare testimoniū. Et uidentur maxime erga nos iniqui in cōmuni quidem omnes Aegyptij, Phœnicum uerò Tyrij. De Chaldaeis autem nequam hoc dicere potero, quoniā & generis nostri principes constituti sunt, & propter cognationē in cōscriptionibus suis meminere Iudeorum. Cum uerò fidem de his præbuero, & blasphemias falsas ostendero, tunc etiam Græcorum conscriptores memorabo, qui Iudeorum fecere mentionem: ut neque huiusmodi occasio relinquatur in Iudeis nobis faciendæ cōtentionis. Inchoabo autē primum à literis Aegyptiorū, quas non arbitrantur cōmendare quæ nostra sunt. Manethon itaque genere uir Aegyptius, Græca disciplina eruditus, sicuti palam est (scripsit enim sermone Græco) paternæ religionis historiā ex sacris (sicuti ait ipse) interpretatus libris, frequēter arguit Herodotū, in Aegyptiacis ignoratione mētītū. Is Manethon in secundo

in secundo Aegyptiacorū hāc de nobis scripsit. Ponam uerō etiam uerba eius, tanquam illum ipsum adducens testem. Fuit nobis rex, Timaus nomine, sub hoc nescio quomodo deus tractus fuit: et prater spem ex partibus Orientalibus homines genere ignobiles, adepta fiducia in prouincia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potenterq; ceperunt: et principes eius alligantes, de cetero ciuitates crudeliter incendere: et deorum templa euertere. Erga omnes uerō prouinciales inimicissime se gesserunt, alios quidem perimentes, aliorum uerō et filios et coniuges in seruitutem redigētes: nouissime uerō et unum ex se fecere regem, cui nomen Saltis. Hic in Memphis ueniēs, superiore inferioreq; prouincia tributaria facta, praesidia relinquēs opportunis locis, maxime partes muniiuit Orientales, prospiciens quod Aegypti aliquantō potentiores, erant desideraturi regnum eius inuadere. Inueniēs autem in praefectura Saite ciuitatem opportunissimam, positam ad Oriētem Bubastitis fluminis, quae appellabatur à quadam antiqua theologia Auaris, hanc fabricatus est, et muris maximis cōmuniuit, collocans ibi multitudinem armatorum, usq; ad ducenta quadraginta milia uirorū eam custodientium. Hic autem messis tempore ueniebat, tam ut frumenta meteret, et mercedes exolueret, quā ut armatos ad terrorem extraneorum diligenter exercitaret. Qui cum regnasset decemnouem annis, uita priuatus est. Post hunc autem regnauit alter quatuor et quadraginta annis, Baon nomine. Post quem alius Apachnas, sex et triginta annis, et mensibus septem. Deinde Apochis, unū et sexaginta: et Ianius, quinquaginta, et mēse uno. Post omnes autem Aegypti nouem et quadraginta, et mensibus duobus. Et isti quidem sex apud eos fuisse primi reges, debellantes semper, et maxime Aegypti radicē amputare cupientes. Vocabatur autem gens eorum Hyksos, hoc est, reges pastores.

pastores. Hyc enim secundum sacram linguam, regem significat: Sos uero pastorem siue pastores, secundum communem dialectum: et ita compositum inuenitur Hycsos: quidam uero dicunt eos Arabas esse. In alijs autem exemplaribus non reges significari comperi per appellationem Hyc, sed e diuerso captiuos declarari pastores. Hyc enim Aegyptiaca lingua, et hac quando denso sono profertur, captiuos aperte significat: et hoc potius uerisimile mihi uidetur, et historiae antiquae conueniens. Hos ergo quos praediximus reges, et eos qui pastores uocabantur, et qui ex eis fuere, obtinuisse Aegyptum ait annis undecim et quingentis. Post haec autem regum Thebaidis et Aegypti reliquae factam dicit super pastores inuasionem, et bellum maximum et diuturnum eis illatum. Sub rege uero cui nomen erat Alisfragmuthosis, uictos dicit pastores: et aliam quidem uniuersam Aegyptum perdidisse: inclusos autem in locum habentem mensuram iugerum decem milium, cui loco nomen est Auaris: Hunc Manethon dicit omnem maximo muro atque robustissimo circumdedisse pastores, quatenus et omnem possessionem munitam haberet, simul et praedam suam. Filium uero Alisfragmuthoseos Themosin conatum eos ui expugnare, cum quadringentis octoginta militibus armatorum eorum muros obsedisse. Cum uero obsidium desperasset, pacta cum eis fecisse, ut Aegyptum relinquentes, quod uellent innoxij omnes abirent. Illos uero his promissionibus impetratis, cum omni domo et possessionibus non minus ducenta quadraginta milia numero, ex Aegypto per desertum in Syriam iter egisse: et metuentes Assyriorum potentiam (tunc enim illi Asiam obtinebant) in terra quae nunc Iudaea uocatur, ciuitatem edificasse, quae tot milibus hominum sufficere posset, eamque Hierosolymam uocasse. In alio uero quodam libro Aegyptiacorum Manethon hanc ipsam gen-

h H tem,

tem, id est, qui uocabantur pastores, in sacris suorum libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: et pascualem habentes uitam, uocabantur ita pastores. Sed et captiui non temere ab Aegyptijs dicti sunt: quoniam progenitor noster Ioseph dixit ad regem Aegyptiorum, se esse captiuum: et fratres in Aegyptum posterius euocauit, rege precipiente. Sed de his quidem in alijs examinationem subtilius faciemus. Nunc autem huius antiquitatis producam testes Aegyptios, rursusque quomodo se habeant uerba Manethonis circa ordinem temporum aperte describam: sic enim ait: Postquam egressus est ex Aegypto populus pastorum ad Hierosolymā, expulsor eorum rex Thmosis regnauit post haec annis uiginti quinque, et mensibus quatuor, et defunctus est. Assumpsitque regnū filius Chebron annis tredecim: post quē Amenophis uiginti et mensibus septē, huius autē soror Amesces annis uiginti uno, et mensibus nouē. Mephres autē x i i. et mensibus nouē. Mephramuthosis uiginti quinque, et mensibus decē. Thmosis autē nouem, et mensibus octo. Amenophis uerō triginta, et mensibus decē. Orus uerō triginta sex, et mensibus quinque. Huius autem filia Acenchres, duodecim, et mēse uno. Rathotis uerō frater nouē. Acenchres autē duodecim, mensibus quinque. Acenchres alter duodecim, et mensibus tribus. Armais uerō quatuor, et mēse uno. Armesis autem uno, et mensibus quatuor. Armesismiamun uerō sexaginta sex, et mēse duobus. Amenophis nouēdecim, et mensibus sex. Sethosis autē equestres et nauales copias habēs, fratrem quidem Armain procuratorem Aegypti constituit, et omnem ei aliam regalem contulit potestatem, tantummodo autem diadmate uti prohibuit, et ne reginam matrem liberorum opprimeret imperauit, et ut abstineret etiam ab alijs regalibus concubinis. Ipse uerō ad Cyprum

prum & Phœnicen, & rursus contra Assyrios atq; Medos
 castrametatus, uniuersos quidem, alios ferro, alios sine bello
 terrore magnæ uirtutis sibimet subiugauit: his uerò felicitati-
 bus eleuatus confidentius incedebat, Orientales urbes ac pro-
 uincias subuertendo: multoq; tempore procedēte Armais, qui
 in Aegypto fuerat derelictus, omnia cōtrā quā frater age-
 re monuerat, sine timore faciebat. Nam & reginā uiolenter
 abiecit, & alijs concubinis sine paritate iugiter miscebatur:
 persuasusq; ab amicis & diademate utebatur, & fratri re-
 bellabat. Is uerò qui constitutus erat super sacra Aegyptiæ,
 codicillos Sethosi misit, cuncta significans, & quia rebellaret
 ei suus frater Armais. Qui repēte ad Pelusium destinauit, &
 proprium tenuit regnum: Prouincia uerò uocata est ex eius
 nomine Aegyptus. Dicit enim quòd Sethosis Aegyptus uo-
 cabatur, Armais autem frater eius Danaus. Hæc quidē Ma-
 nethon. Palam uerò est, ex prædictis annis tēpore computato;
 quòd qui uocabantur pastores, id est, nostri progenitores, ex
 Aegypto liberati, ante tres & nonaginta atq; trecentos an-
 nos hanc prouinciā inhabitauere; quā Danaus ad Argos
 accederet: licet hunc antiquissimum Argiui esse, confidenti.
 Duas igitur res Manethon maximas pro nobis Aegyptijs
 literis protestatus est: primā quidē, quia aliunde uenerunt ad
 Aegyptum: dein egressum eorum exinde, ita tēporibus anti-
 quissimum, ut penē mille annis bellum præcedat Iliacum. Ea
 uerò quæ Manethon non ex Aegyptijs literis, sed (sicut ipse
 confessus est) ex fabulis quorundam sine nomine, adiecit, po-
 stea particulariter redarguam, ostendens ea sine uerisimili-
 tudine esse mendacia. Sed uolo ab istis rursus migrare ad ea,
 quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta sunt, & eor-
 um testimonio declarata. Sunt itaq; apud Tyrios multorum
 annorum publicæ literæ, & conscriptiones diligētissime cu-

stodita, ex his quæ apud eos facta et inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est, quia in Hierosolymis ædificatum est templum a Salomone rege, ante annos centum quadragintatres, et menses octo, quam Tyrii Carthaginem condidere. Descripta uero est apud illos constructio templi nostri. Hiramus enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Salomonis, paternus amicitijs ei deuinctus. Is ergo munificentiâ suam exhibens ad claritatē fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem uiginti et centum talenta: incidensq; pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinauit ei. Quem redonauit Salomō et alijs multis rebus, et terra Galilææ regionis, quæ Zabulon uocatur. Præcipue autem ei amicitiam sapiētie concupiscentia conciliauit. Problemata enim soluenda alterutris dirigebat, et melior in his Salomon erat, et in alijs sapientior apparebat. Hactenus uero seruatur apud Tyrios epistole multe, quas illi scripsere ad inuicē. Quod autē nō fingam de Tyriorum literis, testem producam Dium qui in Phœnicum historia integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœnicijs historijs hoc modo scribit. Abibalo moriente, filius eius Hiramus regnauit. Hic partis orientalis ciuitates ampliauit, urbem potiore[m] fecit: et Olympij Iouis templum: quod in insula situm erat, iactis aggeribus urbi adiunxit, et aureis anathematibus exornauit. Ascēdens autē in Libanum, syluas incidit ad templorum ædificationem. Regem uero Hierosolymorum Salomonem misisse dicunt ad Hyranum quedam enigmata, et poposcisse ab eo, adiecto ut qui non posset discernere, pecuniam soluenti persolueret: confessumq; Hyranum, non se posse soluere propositas quæstiones, multis pecunijs multatum. Deinde Abdemonum quēdam, uirum Tyrium, propositas soluisse quæstiones: ipsumq; alijs proposuisse,

fuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hiram regi conferret. Dius igitur hoc modo de predictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producam Menandrum quoq; Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens ex provincialibus uniuscuiusq; loci literis, historię ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, & deinde ueniens ad Hiramum regem, sic ait: Moriente uerò Abibalo, successit in eius regno filius eius Hiramus, qui uixit annis trigintaquatuor. Hic aggere coniunxit Eurychorum, aureamq; ibi columnam Iouis in templo reposuit: & ad syluam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Demolitusq; antiqua delubra, noua templa edificauit. Herculisq; & Astartes fana dedicauit, Hercules primum extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tityos, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibi met, denuo remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum rex designabat. Supputatur uerò tempus ab hoc rege usq; ad cōstructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiram successit in eius regno Beleastartus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta tribus, septem regnauit annis. Post hunc Abdastartus filius cum uixisset annis uiginti, regnauit nouem. Hunc filij nutricis eius quatuor insidijs peremere: quorum senior regnauit annis duodecim. Post quos Astartus filius Beleastarti regnauit. Qui cum uixisset annis quadragintaquatuor, regnauit annis duodecim. Post hūc frater eius Astarimus: & hic uixit annis quatuor & quinquaginta, regnauit annis nouē, & peremptus est à fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperauit octo, cum uixisset annis quinquaginta.

Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos: qui cum uixisset annis sexaginta octo, regnavit annis trigintaduobus. Huic successit Badexorus filius: qui cum uixisset annis x l v. regnavit sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui cum uixisset trigintaduobus, novem regnavit annis. Huic successor fuit Pygmalion, qui annos egit in sua uita quinquaginta sex, ex quibus x l. tenuit principatum. Huius regni anno septimo, soror Dido in Africa ciuitatē edificauit Carthaginē. Itaq; colligitur tēpus à regno Hirami usq; ad edificationem Carthaginis, annorū centum quinquagintaquinq;, & mensium octo. Quum uerò duodecimo anno huius regni, in Hierosolymis edificatam sit templum, sit ab edificatione templi usque ad constructionem Carthaginis tempus annorum centum quadragintatrium, mensium octo. Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa ueritas fortiter approbata: & multo clarius apparet, quoniam præcedit constructionem tēpli progenitorum nostrorum ad prouinciā hanc aduentus. Cum enim eam uniuersam bello tenuissent, tum demum tēplum edificare cœpere: & hæc aperte ex literis sacris etiam à me in Antiquitate manifestata sunt. Nunc itaq; sunt dicenda ea, quæ apud Chaldaeos noscuntur esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ multam habet cōcordiam cum nostris uoluminibus, etiam de alijs rebus. Testis autē horum est Berofus, uir genere quidē Chaldaus, notus autē eis, qui doctrinæ eruditioniq; congaudent: quoniam de astronomia & de Chaldaeorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit. Igitur Berofus antiquissimas secutus historias, de factō diluuiō, & hominum in eo corruptione, sicuti Moses, ita conscripsit: simul & de arca, in qua generis nostri princeps seruatus est, deuectā scilicet ea in summitatē montium Armeniorum. Deinde scribēs eos qui ex

Noë progeniti sunt, & tempus eorum adiiciēs, usq; ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorum & Chaldeorum regem; & huius actiones exponens, narrat: quemadmodum misit in Aegyptum & ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorem cum multa potentia: qui dum rebellantes eos inuenisset, omnes suo subiecit imperio: & templum in Hierosolymis cōcremauit: cunctumq; generis nostri populum auferens, migravit in Babylonem. Vnde ciuitatē cōtigat desolari annis septuaginta, usque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quod tenuerit Babylonius Aegyptum, Syriam, Phoeniciam, Arabiam, uniuersos priores Chaldeorum & Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa uerò uerba, quæ Berosus protulit, hoc modo dicta, necessario proferenda sunt. Audito autem pater eius Nabulassar, quod satrapa constitutus in Aegypto & Syria inferiore & Phoenicia rebellaret, cum nō ualeret iam ipse labores ferre, tribuens filio suo Nabuchodonosori etate ualenti partē quādam exercitus contra eum misit. Nabuchodonosor autē cum satrapa desertore congressus, prouinciā quæ ab initio eorū fuerat, ad proprium reuocauit imperium. Eodē uerò tēpore, contigit patrē eius Nabulassarum, cum ægrotasset, in Babylonia ciuitate desungi, qui regnauit annis uigintinouem. Nabuchodonosor autē non post multum tempus mortem patris cognoscens, & negotia Aegyptiaca disponens, reliquarumq; prouinciārum, & captiuos Iudeorum & Phœnicum atq; Syrorū, qui in Aegypto fuerant, commendans quibusdam amicis, ut cum exercitu & impedimētis perducerētur ad Babyloniā, ipse cum paucis iter aggressus per desertum Babylonem uenit: reperiensq; cuncta à Chaldeis dispensari, seruatumq; regnum ab optimatibus eorum, dominus factus totius paterni principatus, captiuis quidem adueniētibus præcepit habitacula in opportu-

locis edificare: ipse uero ex manubijs tē-
 quā munificētissime excoluit: et ueteri urbi
 inspecus adiecit. Et prouiso ne posthac possent
 cōuertere et ad urbē accedere, tres interiori
 per circuitum muros, totidē exteriori, hos cocto late-
 re, illos addito etiā bitumine, circumdedit: tum sic cōmunite-
 portas quæ uel tēplum deceat, addidit: ad hoc iuxta paternā
 regiam, alteram sumptuosiorē multo amplioremq; extruxit:
 cuius ornatum exponere fortasse longum esset: illud memora-
 tu dignum, quod hæc adeo superba supraq; fidem magnifica,
 quindecim dierum spatio perfecta est. In ea lapideas moles
 excelsas excitauit, aspectu montibus asimiles, omniq; genere
 arborum consitas. Hortum quoq; pensilem fecit, fama nobilē:
 eò quod uxor eius mōtanum prospectum desideraret, in Me-
 dorum regione educata. Hæc itaq; retulit de prædicto rege,
 et multa super hæc in libro Chaldaicorū: in quo culpāt con-
 scriptores Græcos, quasi uane arbitratos, à Semiramide Assy-
 ria Babylonē edificatam, et mira opera ab illa circa eā fuisse
 constructa, falsē conscripsisse dicēs. Ipsam certe Chaldeorum
 conscriptionem fide dignam existimandum est, quando cum
 archiuijs Phœnicum concordare uidentur, quæ ex Beroso cō-
 scripta sunt de rege Babyloniorum: quoniam et Syriam et
 uniuersam Phœnicen ille subuertit. In his sanē consonat et
 Philostratus in historijs, dum Tyriæ meminit obsidionis: et
 Megasthenes in quarto Indicorum: ubi declarare contendit,
 prædictum regem Babyloniorum Herculem fortitudine et
 astuum magnitudine præcessisse. Dicit enim eum et maxi-
 mam Africæ partem, et Hispaniam subiugasse. Quæ uero
 de templo Hierosolymorum relata sunt, et concrematum
 esse Babylonijs, et cœptum rursus edificari Cyro tenente
 Asiæ principatum, ex dictis Berosi declaramus. Sic enim
 in tertio

in tertio libro dicit: Nabuchodonosor itaque posteaquam inchoauit prædictum murum, incidens in languorem, de uita migravit, cum regnasset annis tribus et quadraginta. Huius regni, dominus effectus filius eius Euclmaradochus, propter iniquitates et libidines passus insidias à marito sororis suæ Niriglissoroore peremptus est, cum duobus regnasset annis. Quo defuncto, sumens regnū qui ei fecit insidias Niriglissoroor, annis regnauit quatuor. Huius filius Laborosardochus, principatum quidē tenuit puer existens mensibus nouem: insidias uerò passus, eò quòd nimis appareret malorum esse morum, ab amicis extinctus est. Hoc itaq; perempto, conuenientes hi qui fecerāt insidias, comuni suffragio regnum tradidere Nabonido cuidam, qui erat ex Babylone ex eadem gēte. Sub hoc muri circa fluuiū Babyloniæ ciuitatis ex latere cocto et bitumine sunt constructi. Cuius regni anno septimodecimo egressus Cyrus ex Perside cum magno exercitu, uniuersa Asia subacta, impetum fecit in Babyloniā urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius et occurrens cum exercitu suo, atq; congressus pugna, uictus et cum paucis fugatus inclusus est in Borsippensium ciuitate. Cyrus autem Babyloniā obsidens, et deliberans exteriores muros deponere ciuitatis, eò quòd nimis uideretur munita, et esset ad capiendū ualde difficilis, reuersus est ad Borsippū, Nabonidum expugnaturus. Nabonido uerò oppugnationem non expectante, sed prius supplicante, usus clementia Cyrus, et dans ei habitaculum in Carmania, expulit eum à Babylone. Nabonidus itaq; reliquū uite tempus in illa prouincia conuersatus est. Hæc concordant cum nostris. Scriptum namq; in eis est: quòd Nabuchodonosor decimo octauo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usque perduxit, et fuit exterminatum annis septem. Secundo uerò anno regni Cyri fundamentis depositis,

locis edificare: ipse uero ex manubijs tē-
 aliqua munificētissime excoluit: & ueteri urbi
 extrinsecus adiecit. Et prouiso ne posthac possent
 huius flumini cōuertere & ad urbē accedere, tres interiori
 ciuitati per circuitum muros, totidē exteriori, hos cocto late-
 re, illos addito etiā bitumine, circumdedit: tum sic cōmunita
 portas quæ uel tēplum deceāt, addidit: ad hoc iuxta paternā
 regiam, alteram sumptuosiorē multo amplioremq; extruxit:
 cuius ornatum exponere fortasse longum esset: illud memora-
 tu dignum, quod hæc adeo superba supraq; fidem magnifica,
 quindecim dierum spatium perfecta est. In ea lapideas moles
 excelsas excitauit, aspectu montibus asimiles, omniq; genere
 arborum consitas. Hortum quoq; pensilem fecit, fama nobilē:
 eo quod uxor eius mōtanum prospectum desideraret, in Me-
 dorum regione educata. Hæc itaq; retulit de prædicto rege,
 & multa super hæc in libro Chaldaicorū: in quo culpæ con-
 scriptores Græcos, quasi uane arbitratos, à Semiramide Asy-
 ria Babylonē edificatam, & mira opera ab illa circa eā fuisse
 constructa, falsē conscripsisse dicēs. Ipsam certe Chaldeorum
 conscriptionem fide dignam existimandum est, quando cum
 archiuijs Phœnicum concordare uidentur, quæ ex Beroso cō-
 scripta sunt de rege Babyloniorum: quoniam & Syriam &
 uniuersam Phœnicen ille subuertit. In his sanē consonat &
 Philostratus in historijs, dum Tyriæ meminit obsidionis: &
 Megasthenes in quarto Indicorum: ubi declarare contendit,
 prædictum regem Babyloniorum Herculem fortitudine &
 astuum magnitudine præcessisse. Dicit enim eum & maxi-
 mam Africæ partem, & Hispaniam subiugasse. Quæ uero
 de templo Hierosolymorum relata sunt, & concrematum
 esse Babylonij, & coeptum rursus edificari Cyro tenente
 Asiæ principatum, ex dictis Berosi declaramus. Sic enim
 in tertio

in tertio libro dicit: Nabuchodonosor itaque posteaquam inchoauit prædictum murum, incidens in languorem, de uita migravit, cum regnasset annis tribus & quadraginta. Huius regni, dominus effectus filius eius Euemaradochus, propter iniquitates & libidines passus insidias à marito sororis suæ Niriglissoroore peremptus est, cum duobus regnasset annis. Quo defuncto, sumens regnū qui ei fecit insidias Niriglissoroor, annis regnauit quatuor. Huius filius Laborosardochus, principatum quidē tenuit puer existens mensibus nouem: insidias uerò passus, eò quòd nimis appareret malorum esse morum, ab amicis extinctus est. Hoc itaq; perempto, conueniētes hi qui fecerāt insidias, communi suffragio regnum tradidere Nabonido cuidam, qui erat ex Babylone ex eadem gēte. Sub hoc muri circa fluuiū Babyloniæ ciuitatis ex latere cocto & bitumine sunt constructi. Cuius regni anno septimodecimo egressus Cyrus ex Perside cum magno exercitu, uniuersa Asia subacta, impetum fecit in Babyloniā urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius & occurrens cum exercitu suo, atq; congressus pugna, uictus & cum paucis fugatus inclusus est in Borsippensium ciuitate. Cyrus autem Babyloniā obsidens, & deliberans exteriores muros deponere ciuitatis, eò quòd nimis uideretur munita, & esset ad capiendū ualde difficilis, reuersus est ad Borsippū, Nabonidum expugnaturus. Nabonido uerò oppugnationem non expectante, sed prius supplicante, usus clementia Cyrus, & dans ei habitaculum in Carmania, expulit eum à Babylone. Nabonidus itaq; reliquū uite tempus in illa prouincia conuersatus est. Hæc concordant cum nostris. Scriptum nanq; in eis est: quòd Nabuchodonosor decimo octauo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usque perduxit, & fuit exterminatum annis septem. Secundo uerò anno regni Cyri fundamentis depositis,

rursus secundo regni Darij anno perfectum est. His prolati-
 adijciam etiam Phœnicum historias : non enim probationum
 abundantia relinquenda est: est enim dinumeratio in illis an-
 norum : sic enim habent: Sub rege Ithobalo Nabuchodo-
 nosor obsedit Tyrum annis tribus & decē. Post hunc regna-
 uit Baal annis decem. Post hunc iudices constituti sunt, & iu-
 dicaere hi. Ecnibalus Baslechi, mēsis duobus: Chelbis Ab-
 dæi, mensibus decem: Abbarus pontifex, mēsis tribus: Myt-
 tonus & Gerastus Abdilimi iudices, annis sex: inter quos re-
 gnauit Balatorus anno uno: quo moriente, mittentes euoca-
 uere Merbalum ex Babylone, & quatuor regnauit annis.
 Eo quoq; moriente, euocauere fratrem eius Iromum, qui re-
 gnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus Persarum habuit impe-
 rium. Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta
 quatuor, & mensium trium. Septimo siquidem anno regni
 sui Nabuchodonosor cœpit obsidere Tyrum. Quartodecimo
 autem anno regis Iromi, Cyrus Persarum tenuit principatū.
 Consonant igitur quæ de templo scripta sunt à Chaldeis ac
 Tyrijs, cum literis nostris. manifestum uerò & sine conten-
 tione testimonium est, de prædicta nostri generis antiquitate.
 Et his quidem qui non ualde contēdunt, sufficere iudico quæ
 præmissa sunt. Oportet autē non credentibus barbaricis con-
 scriptionibus, sed solis Græcis fidem habendam esse dicentibus,
 adhuc multos exhibere testes, etiam Græcos, scientes no-
 strum genus, & opportuno tempore eius habentes mentio-
 nem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus quidē æta-
 te, sapientia uerò & diuina pietate philosophos omnes ex-
 cellens, non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestus est,
 sed etiam emulatus ea ex multis apparet. Et eius quidem cō-
 scriptio nulla reperitur. multi tamen de eo retulere : quorum
 insignior est Hermippus, uir circa omnem historiam diligen-
 tissimus

tissimus indagator. Refert itaq; in primo de Pythagora libro, quod Pythagoras uno familiarium suorum defuncto, nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius animam dicebat secum degere die noctuq;: & quod præciperet, ut non transiret locum, ubi asinus lapsus esset, & ab aqua seculenta semetipsum abstinere, & ab omni blasphemia recederet. Deinde sequitur: Hæc autem agebat atq; dicebat, Iudeorum & Thracum opiniones imitatus ac transfrens in seipsum. Dicitur enim uere, quod ille uir multas Iudeorum leges in suam transtulit philosophiam. Fuit autem etiam per ciuitates non ignota olim gens nostra: & multi iam mores ad quasdam transierunt, & emulatione digni à nonnullis habebantur. Quod manifestat Theophrastus in his, quæ scripsit de legibus. Ait enim, quia prohibent Tyriorum leges & peregrino sacramento iurare. Inter quæ sacramenta cum quibusdam alijs etiam iusiurandū, quod corban appellatur, enumerat: apud nullos autem hoc inuenitur iuramentum, nisi apud Iudeos solos: quod interpretatur ex Hebraica lingua, donum dei. Verum neq; Herodotus Alicarnassæus nostram ignorauit gentem, sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. De Colchis enim referens, in secundo libro sic dicit: Soli autem inter omnes Colchi, & Aegyptij & Aethiopes, uerenda ab initio circuncidunt. Phœnices uerò, & Syri in Palæstina consitentur hoc ab Aegyptijs didicisse. Syri autem, qui circa Thermodoontem & Parthenium fluuium commorantur, & his uicini Macrones, à Colchis dicuntur nuper didicisse. Hi nanque sunt inter homines soli, qui circunciduntur: & isti sicut Aegyptij facere uidentur. De Aegyptijs autem, & Aethiopibus dicere non possum, utri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros, qui in Palæstina sunt, circuncidi. omnium autem qui habitant Palæstinā, soli Iudæi circunciduntur. hoc igitur sciens, de ipsis dixit.

Quin

tem, id est, qui uocitabantur pastores, in sacris suorum libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: et pascualem habentes uitam, uocabantur ita pastores. Sed et captiui non temere ab Aegyptijs dicti sunt: quoniam progenitor noster Ioseph dixit ad regem Aegyptiorum, se esse captiuum: et fratres in Aegyptum posterius euocauit, rege precipiente. Sed de his quidem in alijs examinationem subtilius faciemus. Nunc autem huius antiquitatis producam testes Aegyptios, rursumque quomodo se habeant uerba Manethonis circa ordinem temporum aperte describam: sic enim ait: Postquam egressus est ex Aegypto populus pastorum ad Hierosolymam, expulsor eorum rex Thmosis regnauit post haec annis uiginti quinque, et mensibus quatuor, et defunctus est. Assumpsitque regnum filius Chebron annis tredecim: post quem Amenophis uiginti et mensibus septem, huius autem soror Amesces annis uiginti uno, et mensibus nouem. Mephres autem x i i. et mensibus nouem. Mephramuthosis uiginti quinque, et mensibus decem. Thmosis autem nouem, et mensibus octo. Amenophis uero triginta, et mensibus decem. Orus uero triginta sex, et mensibus quinque. Huius autem filia Acenchres, duodecim, et mense uno. Rathotis uero frater nouem. Acenchres autem duodecim, mensibus quinque. Acenchres alter duodecim, et mensibus tribus. Armais uero quatuor, et mense uno. Armesis autem uno, et mensibus quatuor. Armesismiamun uero sexaginta sex, et mense duobus. Amenophis nouem decem, et mensibus sex. Sethosis autem equestres et nauales copias habens, fratrem quidem Armain procuratorem Aegypti constituit, et omnem ei aliam regalem contulit potestatem, tantummodo autem diademate uti prohibuit, et ne reginam matrem liberorum opprimeret imperauit, et ut abstineret etiam ab alijs regalibus concubinibus. Ipse uero ad Cyprum

prum & Phœnicen, & rursus contra Aſſyrios atq; Medos caſtrametatus, uniuerſos quidem, alios ferro, alios ſine bello terrore magnæ uirtutis ſibiſmet ſubiugauit: his uerò felicitatibus eleuatus confidentius incedeſſet, Oriëntales urbes ac prouincias ſubuertendo: multoq; tempore procedēte Armais, qui in Aegypto fuerat dereliſtus, omnia cōtrā quā ſrater agere monuerat, ſine timore faciēbat. Nam & reginā uiolenter abiecit, & alijs concubinis ſine parcitate iugiter miſcebatur: perſuaſuſq; ab amicis & diademate utebatur, & ſratri rebellabat. Is uerò qui conſtitutus erat ſuper ſacra Aegyptiæ, codicillos Sethoſi miſit, cuncta ſignificans, & quia rebellaret ei ſuus ſrater Armais. Qui repēte ad Peluſium deſtinauit, & proprium tenuit regnum: Prouincia uerò uocata eſt ex eius nomine Aegyptus. Dicit enim quòd Sethoſis Aegyptus uocabatur, Armais autem ſrater eius Danaus. Hæc quidē Manethon. Palam uerò eſt, ex prædictis annis tēpore computato, quòd qui uocabantur paſtores, id eſt, noſtri progenitores, ex Aegypto liberati, ante tres & nonaginta atq; trecentos annos hanc prouinciā inhabitauere, quā Danaus ad Argos accederet: licet hunc antiquiſſimum Argiui eſſe, confidenti. Duas igitur res Manethon maximas pro nobis Aegyptijs literis proteſtatus eſt: primā quidē, quia aliunde uenerunt ad Aegyptum: dein egreſſum eorum exinde, ita tēporibus antiquiſſimum, ut penè mille annis bellum præcedat Iliacum. Ea uerò quæ Manethon non ex Aegyptijs literis, ſed (ſicut ipſe confeſſus eſt) ex fabulis quorundam ſine nomine, adiecit, poſtea particulariter redarguam, oſtendens ea ſine ueriſimilitudine eſſe mendacia. Sed uolo ab iſtis rursus migrare ad ea, quæ apud Phœnicas de noſtro genere conſcripta ſunt, & eorum teſtimonio declarata. Sunt itaq; apud Tyrios multorum annorum publicæ literæ, & conſcriptiones diligētiffimè cu-

facta & inuicem gesta noscun-
 digna sunt. Inter hæc ergo conscri-
 solymis ædificatum est templum à Sa-
 annos centum quadragintatres, & menses
 Carthaginem condidere. Descripta uerò
 constructio templi nostri. Hiramus enim Tyrio-
 us filius erat regis nostri Salomonis, paternus amicitijs
 is ergo munificentiã suam exhibens ad claritatẽ
 præbuit Salomoni auri quidem uiginti & centum
 incidensq; pulcherrimam syluam in monte, qui Liba-
 nus nuncupatur, ad cameram destinauit ei. Quem redonauit
 Salomõ & alijs multis rebus, & terra Galilæe regionis, quæ
 Zabulon uocatur. Præcipue autem ei amicitiam sapiëntie cõ-
 cupiscentia conciliauit. Problemata enim soluenda alterutris
 dirigebat, & melior in his Salomon erat, & in alijs sapien-
 tior apparebat. Hactenus uerò seruatur apud Tyrios episto-
 le multe, quas illi scripsere ad inuicẽ. Quod autẽ nõ fingam
 de Tyriorum literis, testem producam Diuum qui in Phœni-
 cum historia integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœ-
 nicijs historijs hoc modo scribit. Abibalo moriente, filius eius
 Hiramus regnauit. Hic partis orientalis ciuitates ampliavit,
 urbem potiore[m] fecit: & Olympij Iouis templum: quod in
 insula situm erat, iactis aggeribus urbi adiunxit, & aureis
 anathematibus exornauit. Ascẽdens autẽ in Libanum, syluas
 incidit ad templorum ædificationem. Regem uerò Hieroso-
 lymorum Salomonem misisse dicunt ad Hyramum quẽdam
 enigmata, & poposcisse ab eo, adiecto ut qui non posset di-
 scernere, pecuniam soluenti persolueret: confessumq; Hira-
 mum, non se posse soluere propositas quæstiones, multis pe-
 cunijs multatum. Deinde Abdemonum quẽdam, uirum Ty-
 rium, propositas soluisse quæstiones: ipsumq; alius propo-
 suisse,

fuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hiram regi conferret. Dius igitur hoc modo de predictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producam Menandrum quoq; Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud Græcos et Barbaros, studens ex prouincialibus uniuscuiusq; loci literis, historiæ ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, et deinde ueniens ad Hiramum regem, sic ait: Moriente uero Abibalo, successit in eius regno filius eius Hiramus, qui uixit annis trigintaquatuor. Hic aggere coniunxit Eurychorum, aureamq; ibi columnam Iouis in templo reposuit: et ad syluam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Demolitq; antiqua delubra, noua templa edificauit. Herculesq; et Astartes Jana dedicauit, Hercules primum extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tityos, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibimet, denuo remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum rex designabat. Supputatur uero tempus ab hoc rege usq; ad cōstructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiram successit in eius regno Beleastartus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta tribus, septem regnauit annis. Post hunc Abdastartus filius cum uixisset annis uiginti, regnauit nouem. Hunc filij nutritis eius quatuor insidijs peremere: quorum senior regnauit annis duodecim. Post quos Astartus filius Beleastarti regnauit. Qui cum uixisset annis quadragintaquatuor, regnauit annis duodecim. Post hūc frater eius Astarimus: et hic uixit annis quatuor et quinquaginta, regnauit annis nouē, et peremptus est à fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperauit octo, cum uixisset annis quinquaginta.

facta & inuicem gesta noscuntur digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est templum a Salomone Hierosolymis edificatum est templum a Salomone annos centum quadragintatres, & menses sex Tyrii Carthaginem condidere. Descripta uero est constructio templi nostri. Hiramus enim Tyrius rex erat regis nostri Salomonis, paternus amicitijs. Is ergo munificentiâ suam exhibens ad claritatem, præbuit Salomoni auri quidem uiginti & centum talenta: incidensq; pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinauit ei. Quem redonauit Salomoni & alijs multis rebus, & terra Galilææ regionis, que Zabulon uocatur. Præcipue autem ei amicitiam sapientiæ conciliauit. Problemata enim soluenda alterutris dirigebat, & melior in his Salomon erat, & in alijs sapientior apparebat. Hactenus uero seruatur apud Tyrios epistola multæ, quas illi scripsere ad inuicem. Quod autem non fingam de Tyriorum literis, testem producam Dium qui in Phœnicum historia integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœnicijs historijs hoc modo scribit. Abibalo moriente, filius eius Hiramus regnauit. Hic partis orientalis ciuitates ampliavit, urbem potiore[m] fecit: & Olympij Iouis templum: quod in insula situm erat, iactis aggeribus urbi adiunxit, & aureis anathematibus exornauit. Ascendens autem in Libanum, syluas incidit ad templorum edificationem. Regem uero Hierosolymorum Salomonem misisse dicunt ad Hyramum quedam enigmata, & poposcisse ab eo, adiecto ut qui non posset discernere, pecuniam soluente persolueret: confessumq; Hyramum, non se posse soluere propositas questiones, multis pecunijs multatum. Deinde Abdemonum quedam, uirum Tyrium, propositas soluisse questiones: ipsumq; alius proposuisse,

fuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hiram regi conferret. Dius igitur hoc modo de predictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producant Menandrum quoque Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud Græcos et Barbaros, studens ex prouincialibus uniuscuiusque loci literis, historię ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, et deinde ueniens ad Hiramum regem, sic ait: Moriente uero Abibalo, successit in eius regno filius eius Hiramus, qui uixit annis trigintaquatuor. Hic aggere coniunxit Eurychorum, aureamque ibi columnam Iouis in templo reposuit: et ad syluam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Demoliturque antiqua delubra, noua templa edificauit. Herculesque et Astartes sana dedicauit, Hercules primum extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tityos, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibimet, denuo remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum rex designabat. Supputatur uero tempus ab hoc rege usque ad constructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiram successit in eius regno Beleastartus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta tribus, septem regnauit annis. Post hunc Abdastartus filius cum uixisset annis uiginti, regnauit nouem. Hunc filij nutricis eius quatuor insidijs peremere: quorum senior regnauit annis duodecim. Post quos Astartus filius Beleastarti regnauit. Qui cum uixisset annis quadragintaquatuor, regnauit annis duodecim. Post hunc frater eius Astarimus: et hic uixit annis quatuor et quinquaginta, regnauit annis nouē, et peremptus est à fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperauit octo, cum uixisset annis quinquaginta.

facta & inuicem gesta noscuntur. Adigna sunt. Inter hæc ergo conscribitur quod in Ierusalymis edificatum est templum a Salomone annos centum quadragintatres, & menses sexagesimosex Carthaginem condidere. Descripta uero constructio templi nostri. Hiranus enim Tyrius rex erat regis nostri Salomonis, paternus amicitijs Salomonis. Is ergo munificetiam suam exhibens ad claritatem templi, præbuit Salomoni auri quidem uiginti & centum talenta: incidensq; pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinauit ei. Quem redonauit Salomoni & alijs multis rebus, & terra Galilæe regionis, que Zabulon uocatur. Præcipue autem ei amicitiam sapientie concupiscentia conciliauit. Problemata enim soluenda alterutris dirigebat, & melior in his Salomon erat, & in alijs sapientior apparebat. Hactenus uero seruatur apud Tyrios epistole multe, quas illi scripsere ad inuicem. Quod autem non fingam de Tyriorum literis, testem producam Diuum qui in Phœnicum historia integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœnicijs historijs hoc modo scribit. Abibalo moriente, filius eius Hiranus regnauit. Hic partis orientalis ciuitates ampliauit, urbem potiolem fecit: & Olympij Iouis templum: quod in insula situm erat, iactis aggeribus urbi adiunxit, & aureis anathematibus exornauit. Ascendens autem in Libanum, syluas incidit ad templorum edificationem. Regem uero Hierosolymorum Salomonem misisse dicunt ad Hyramum quedam enigmata, & poposcisse ab eo, adiecto ut qui non posset discernere, pecuniam soluente persolueret: confessumq; Hyramum, non se posse soluere propositas questiones, multis pecunijs multatum. Deinde Abdemonum quedam, uirum Tyrium, propositas soluisse questiones: ipsumq; alius proposuisse,

fuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hiram regi conferret. Dius igitur hoc modo de predictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producam Menandrum quoq; Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens ex prouincialibus uniuscuiusq; loci literis, historia ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, & deinde ueniens ad Hiramum regem, sic ait: Moriente uerò Abibalo, successit in eius regno filius eius Hiranus, qui uixit annis trigintaquatuor. Hic aggere coniunxit Eurychorum, aureamq; ibi columnam Iouis in templo reposuit: & ad syluam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Demolitq; antiqua delubra, noua templa edificauit. Herculisq; & Astartes fana dedicauit, Hercules primum extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tityos, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibimet, denuo remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum rex designabat. Supputatur uerò tempus ab hoc rege usq; ad constructionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiram successit in eius regno Beleastartus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta tribus, septem regnauit annis. Post hunc Abdastartus filius cum uixisset annis uiginti, regnauit nouem. Hunc filij nutricis eius quatuor insidijs peremere: quorum senior regnauit annis duodecim. Post quos Astartus filius Beleastarti regnauit. Qui cum uixisset annis quadragintaquatuor, regnauit annis duodecim. Post hunc frater eius Astarimus: & hic uixit annis quatuor & quinquaginta, regnauit annis nouē, & peremptus est à fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperauit octo, cum uixisset annis quinquaginta.

sacerdos: qui cum uixisset
 annis trigintaduobus. Huic
 successor qui cum uixisset annis x l v. re=
 for factus est Mettinus filius: qui cum
 annis, nouem regnauit annis. Huic succes=
 sor, qui annos egit in sua uita quinquaginta
 annis. Huic successor, qui l. tenuit principatum. Huius regni anno.
 Dido in Africa ciuitate edificauit Carthaginē.
 Huius regni tempus à regno Hirani usq; ad edificationem
 Carthaginis, annorū centum quinquagintaquinq; , & men=
 sium octo. Quum uero duodecimo anno huius regni, in Hie=
 rolymis edificatam sit templum; sit ab edificatione templi
 usque ad constructionem Carthaginis tempus annorum cen=
 tum quadragintatrium, mensium octo. Testimonio siquidem
 Phoenicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa ue=
 ritas fortiter approbata: & multo clarius apparet, quoniam
 precedit constructionem tēpli progenitorum nostrorum ad
 prouinciā hanc aduentus. Cum enim eam uniuersam bello te=
 nuissent, tum demum tēplum edificare cœpere: & hæc aper=
 te ex literis sacris etiam à me in Antiquitate manifestata sunt.
 Nunc itaq; sunt dicenda ea, quæ apud Chaldeos noscuntur
 esse conscripta, & de nobis in historia sunt relata. Quæ mul=
 tam habet cōcordiam cum nostris uoluminibus, etiam de alijs
 rebus. Testis autē horum est Berosus, uir genere quidē Chal=
 deus, notus autē eis, qui doctrine eruditioniq; congaudent:
 quoniam de astronomia & de Chaldeorum philosophia ipse
 Græcas conscriptiones edidit. Igitur Berosus antiquissimas
 secutus historias, de facto diluuiō, & hominum in eo corru=
 ptione, sicuti Moses, ita conscripsit: simul & de arca, in qua
 generis nostri princeps seruatus est, deuecta scilicet ea in
 summitatē montium Armeniorum. Deinde scribēs eos qui ex

Noë progeniti sunt, et tempus eorum adiiciēs, usque ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorum et Chaldeorum regem: et huius actiones exponens, narrat: quemadmodum misit in Aegyptum et ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorem cum multa potentia: qui dum rebellantes eos inuenisset, omnes suo subiecit imperio: et templum in Hierosolymis concremauit: cunctumque generis nostri populum auferens, migravit in Babylonem. Vnde ciuitate contigit desolari annis septuaginta, usque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quod tenuerit Babylonius Aegyptum, Syriam, Phoeniciam, Arabiam, uniuersos priores Chaldeorum et Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa uero uerba, quae Berosus protulit, hoc modo dicta, necessario proferenda sunt. Audito autem pater eius Nabulassarus, quod satrapa constitutus in Aegypto et Syria inferiore et Phoenicia rebellaret, cum non ualeret iam ipse labores ferre, tribuens filio suo Nabuchodonosori aetate ualenti partē quādam exercitus contra eum misit. Nabuchodonosor autē cum satrapa desertore congressus, provinciā quae ab initio eorū fuerat, ad proprium reuocauit imperium. Eodē uero tēpore, contigit patrē eius Nabulassarum, cum aegrotasset, in Babylonia ciuitate defungi, qui regnauit annis uigintinouem. Nabuchodonosor autē non post multum tempus mortem patris cognoscens, et negotia Aegyptiaca disponens, reliquarumque prouinciārum, et captiuos Iudeorum et Phoenicum atque Syrorū, qui in Aegypto fuerant, commendans quibusdam amicis, ut cum exercitu et impedimētis perducerētur ad Babyloniam, ipse cum paucis iter aggressus per desertum Babylonem uenit: reperiensque cuncta a Chaldaeis dispensari, seruatumque regnum ab optimatibus eorum, dominus factus totius paterni principatus, captiuis quidem adueniētibus praecepit habitacula in opportunis

in secundo Aegyptiacorū hāc de nobis scripsit. Ponam uerō etiam uerba eius, tanquam illum ipsum adducens testem. Fuit nobis rex, Timaus nomine. sub hoc nescio quomodo deus iratus fuit: et præter spem ex partibus Orientalibus homines genere ignobiles, adepta fiducia in prouincia castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potenterq; ceperunt: et principes eius alligantes, de cætero ciuitates crudeliter incendere: et deorum templa euertere. Erga omnes uerō prouinciales inimicissime se gesserunt, alios quidem perimentes, aliorum uerō et filios et coniuges in seruitutem redigētes: nouissime uerō et unum ex se fecere regem, cui nomen Saltis. Hic in Memphis ueniēs, superiore inferioreq; prouincia tributaria facta, præsidia relinquēs opportunis locis, maxime partes muniiuit Orientales, prospiciens quod Assyrii aliquantō potentiores, erant desideraturi regnum eius inuadere. Inueniēs autem in præfectura Saite ciuitatem opportunissimam, positam ad Oriētem Bubastitis fluminis, quæ appellabatur à quadam antiqua theologia Auaris, hanc fabricatus est, et muris maximis cōmuniuit, collocans ibi multitudinem armatorum, usq; ad ducenta quadraginta milia uirorū eam custodientium. Hic autem messis tempore ueniebat, tam ut frumenta meteret, et mercedes exolueret, quā ut armatos ad terrorem extraneorum diligenter exercitaret. Qui cum regnasset decemnouem annis, uita priuatus est. Post hunc autem regnauit alter quatuor et quadraginta annis, Bazon nomine. Post quem alius Apachnas, sex et triginta annis, et mensibus septem. Deinde Apochis, unū et sexaginta: et Ianias, quinquaginta, et mēse uno. Post omnes autem Afis nouem et quadraginta, et mensibus duobus. Et isti quidem sex apud eos fuisse primi reges, debellantes semper, et maxime Aegypti radicē amputare cupientes. Vocabatur autem gens eorum Hyefos, hoc est, reges pastores.

pastores. Hyc enim secundum sacram linguam, regem significat: Sos uero pastorem siue pastores, secundum communem dialectum: & ita compositum inuenitur Hycsos: quidam uero dicunt eos Arabas esse. In alijs autem exemplaribus non reges significari comperi per appellationem Hyc, sed è diuerso captiuos declarari pastores. Hyc enim Aegyptiaca lingua, & hac quando denso sono profertur, captiuos aperte significat: & hoc potius uerisimile mihi uidetur, & historiae antiquae conueniens. Hos ergo quos praediximus reges, & eos qui pastores uocabantur, & qui ex eis fuere, obtinuisse Aegyptum ait annis undecim & quingentis. Post hac autem regum Thebaidis & Aegypti reliquae factam dicit super pastores inuasionem, & bellum maximum & diuturnum eis illatum. Sub rege uero cui nomen erat Alisfragmuthosis, uictos dicit pastores: & aliam quidem uniuersam Aegyptum perdidisse: inclusos autem in locum habentem mensuram iugerum decem milium, cui loco nomen est Auaris: Hunc Manethon dicit omnem maximo muro atque robustissimo circumdedisse pastores, quatenus & omnem possessionem munitam haberet, simul & praedam suam. Filium uero Alisfragmuthoseos Themosin conatum eos ui expugnare, cum quadringentis octoginta militibus armatorum eorum muros obsedisse. Cum uero obsidium desperasset, pacta cum eis fecisse, ut Aegyptum relinquentes, quod uellent innoxij omnes abirent. Illos uero his promissionibus impetratis, cum omni domo & possessionibus non minus ducenta quadraginta milia numero, ex Aegypto per desertum in Syriam iter egisse: & metuentes Assyriorum potentiam (tunc enim illi Asiam obtinebant) in terra quae nunc Iudaea uocitatur, ciuitatem edificasse, quae tot milibus hominum sufficere posset, eamque Hierosolymam uocitasse. In alio uero quodam libro Aegyptiacorum Manethon hanc ipsam gen-

tem, id est, qui uocabantur pastores, in sacris suorum libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus nostris pascere mos erat: et pascualem habentes uitam, uocabantur ita pastores. Sed et captiui non temere ab Aegyptijs disti sunt: quoniam progenitor noster Ioseph dixit ad regem Aegyptiorum, se esse captiuum: et fratres in Aegyptum posterius euocauit, rege precipiente. Sed de his quidem in alijs examinationem subtilius faciemus. Nunc autem huius antiquitatis producam testes Aegyptios, rursusque quomodo se habeant uerba Manethonis circa ordinem temporum aperte describam: sic enim ait: Postquam egressus est ex Aegypto populus pastorum ad Hierosolymam, expulsor eorum rex Thmosis regnauit post haec annis uiginti quinque, et mensibus quatuor, et defunctus est. Assumpsitque regnum filius Chebron annis tredecim: post quem Amenophis uiginti et mensibus septem, huius autem soror Ameßes annis uiginti uno, et mensibus nouem. Mephres autem x i i. et mensibus nouem, Mephramuthosis uiginti quinque, et mensibus decem. Thmosis autem nouem, et mensibus octo. Amenophis uero triginta, et mensibus decem. Orus uero triginta sex, et mensibus quinque. Huius autem filia Acenchres, duodecim, et mense uno. Rathotis uero frater nouem. Acenchres autem duodecim, mensibus quinque. Acenchres alter duodecim, et mensibus tribus. Armais uero quatuor, et mense uno. Armesis autem uno, et mensibus quatuor. Armesemiamun uero sexaginta sex, et mense duobus. Amenophis nouem decem, et mensibus sex. Sethosis autem equestres et nauales copias habens, fratrem quidem Armain procuratorem Aegypti constituit, et omnem ei aliam regalem contulit potestatem, tantummodo autem diadmate uti prohibuit, et ne reginam matrem liberorum opprimeret imperauit, et ut abstineret etiam ab alijs regalibus concubinibus. Ipse uero ad Cyprum

prum & Phœnicen, & rursus contra Assyrios atq; Medos
 castrametatus, uniuersos quidem, alios ferro, alios sine bello
 terrore magnæ uirtutis sibi met subiugauit: his uerò felicitati-
 bus eleuatus confidentius incedebat, Oriëntales urbes ac pro-
 uincias subuertendo: multoq; tempore procedēte Armais, qui
 in Aegypto fuerat derelictus, omnia cōtrā quā frater age-
 re monuerat, sine timore faciebat. Nam & reginā uiolenter
 abiecit, & alijs concubinis, sine parcitate iugiter miscebatur:
 persuasusq; ab amicis & diademate utebatur, & fratri re-
 bellabat. Is uerò qui constitutus erat super sacra Aegyptiā,
 codicillos Sethosi misit, cunctā significans, & quia rebellaret
 ei suus frater Armais. Qui repēte ad Pelusium destinauit, &
 proprium tenuit regnum. Prouincia uerò uocata est ex eius
 nomine Aegyptus. Dicit enim quòd Sethosis Aegyptus uo-
 cabatur, Armais autem frater eius Danaus. Hæc quidē Ma-
 nethon. Palam uerò est, ex prædictis annis tēpore computato;
 quòd qui uocabantur pastores, id est, nostri progenitores, ex
 Aegypto liberati, ante tres & nonaginta atq; trecentos an-
 nos hanc prouinciā inhabitauere; quā Danaus ad Argos
 accederet: licet hunc antiquissimum Argiui esse, confidant.
 Duæ igitur res Manethon maximas pro nobis Aegyptijs
 literis protestatus est: primā quidē, quia aliunde uenerunt ad
 Aegyptum: dein egressum eorum exinde, ita tēporibus anti-
 quissimum, ut penè mille annis bellum præcedat Iliacum. Ea
 uerò quæ Manethon non ex Aegyptijs literis, sed (sicut ipse
 confessus est) ex fabulis quorundam sine nomine, adiecit, po-
 stea particulariter redarguam, ostendens ea sine uerisimi-
 tudine esse mendacia. Sed uolo ab istis rursus migrare ad ea,
 quæ apud Phœnicas de nostro genere conscripta sunt, & eo-
 rum testimonio declarata. Sunt itaq; apud Tyrios multorum
 annorum publicæ literæ, & conscriptiones diligētissime cu-
 r

stodita, ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est, quia in Hierosolymis ædificatum est templum à Salomone rege, ante annos centum quadragintatres, & menses octo, quam Tyrii Carthaginem condidere. Descripta uerò est apud illos cōstructio templi nostri. Hiramus enim Tyriorū rex amicus erat regis nostri Salomonis, paternus amicitijs ei deuinehus. Is ergo munificentiā suā exhibēs ad claritatē fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem uiginti & centum talenta: incidensq; pulcherrimā syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinauit ei. Quem redonauit Salomō & alijs multis rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Zabulon uocatur. Præcipue autem ei amicitiam sapiētiæ cōcupiscentia conciliauit. Problemata enim soluenda alterutris dirigebat, & melior in his Salomon erat, & in alijs sapiētiōr apparebat. Hactenus uerò seruatur apud Tyrios epistola multæ, quas illi scripsere ad inuicē. Quod autē nō fingam de Tyriorum literis, testem producam Diūm qui in Phœnicum historia integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœnicijs historijs hoc modo scribit. Abibalo moriente, filius eius Hiramus regnauit. Hic partis orientalis ciuitates ampliauit, urbem potiore fecit: & Olympij Iouis templum: quod in insula situm erat, iactis aggeribus urbi adiunxit, & aureis anathematibus exornauit. Ascēdens autē in Libanum, syluas incidit ad templorum ædificationem. Regem uerò Hierosolymorum Salomonem misisse dicunt ad Hyramum quædam ænigmata, & poposcisse ab eo, adiecto ut qui non posset discernere, pecuniā soluēti persolueret: confessumq; Hiramum, non se posse soluere propositas quæstiones, multis pecunijs multatum. Deinde Abdemonum quædam, uirum Tyrium, propositas soluisse quæstiones: ipsumq; alius proposuisse,

fuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hiram regi conferret. Dius igitur hoc modo de predictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producā Menandrum quoq; Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens ex prouincialibus uniuscuiusq; loci literis, historia ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, & deinde ueniens ad Hiramum regem, sic ait: Moriente uerò Abibalo, successit in eius regno filius eius Hiranus, qui uixit annis trigintaquatuor. Hic aggere coniunxit Eurychorum, aureamq; ibi columnam Iouis in templo reposuit: & ad syluam lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appellatur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Demolitusq; antiqua delubra, noua templa edificauit. Herculesq; & Astartes sana dedicauit, Hercules primum extructo mense Peritio, deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tityos, minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibimet, denuo remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis, qui semper parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum rex designabat. Supputatur uerò tempus ab hoc rege usq; ad cōstructionem Carthagini, hoc modo: Moriente Hiram successit in eius regno Beleastartus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta tribus, septem regnauit annis. Post hunc Abdastartus filius cum uixisset annis uiginti, regnauit nouem. Hunc filij nutricis eius quatuor insidijs peremere: quorum senior regnauit annis duodecim. Post quos Astartus filius Beleastarti regnauit. Qui cum uixisset annis quadragintaquatuor, regnauit annis duodecim. Post hūc frater eius Astarimus: & hic uixit annis quatuor & quinquaginta, regnauit annis nouē, & peremptus est à fratre Phellete: qui suscipiens regnum, mensibus imperauit octo, cum uixisset annis quinquaginta.

Hunc peremit Ithobalus Astartæ sacerdos : qui cum uixisset annis sexaginta octo , regnavit annis trigintaduobus . Huic successit Badexorus filius : qui cum uixisset annis x l v . regnavit sex . Huic successor factus est Mettinus filius : qui cum uixisset trigintaduobus , novem regnavit annis . Huic successor fuit Pygmalion , qui annos egit in sua uita quinquaginta sex , ex quibus x l . tenuit principatum . Huius regni anno septimo , soror Dido in Africa ciuitatē edificauit Carthaginē . Itaq; colligitur tēpus à regno Hiramī usq; ad ædificationem Carthaginis , annorū centum quinquagintaquinq; , et mensium octo . Quum uerò duodecimo anno huius regni , in Hierosolymis ædificatum sit templum ; sit ab ædificatione templi usque ad constructionem Carthaginis tempus annorum centum quadraginta trium , mensium octo . Testimonio siquidem Phœnicum quid amplius oportet apponi ? Cernitur ipsa ueritas fortiter approbata : et multo clarius apparet , quoniam præcedit constructionem tēpli progenitorum nostrorum ad prouinciā hanc aduentus . Cum enim , eam uniuersam bello tenuissent , tum demum tēplum ædificare cœpere : et hæc aperte ex literis sacris etiam à me in Antiquitate manifestata sunt . Nunc itaq; sunt dicenda ea , quæ apud Chaldeos noscuntur esse conscripta , et de nobis in historia sunt relata . Quæ multam habet cōcordiam cum nostris uoluminibus , etiam de alijs rebus . Testis autē horum est Berossus , uir genere quidē Chaldeus , notus autē eis , qui doctrinæ eruditioniq; congaudent : quoniam de astronomia et de Chaldeorum philosophia ipse Græcas conscriptiones edidit . Igitur Berossus antiquissimas secutus historias , de facto diluuiō , et hominum in eo corruptione , sicuti Moses , ita conscripsit : simul et de arca , in qua generis nostri princeps seruatus est , deuectā scilicet ea in summitatē montium Armeniorum . Deinde scribēs eos qui ex

Noë progeniti sunt, et tempus eorum adiiciēs, usq; ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorum et Chaldeorum regem; et huius actiones exponens, narrat: quemadmodum misit in Aegyptum et ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorem cum multa potentia: qui dum rebellantes eos inuenisset, omnes suo subiecit imperio: et templum in Hierosolymis concremauit: cunctumq; generis nostri populum auferens, migravit in Babylonem. Vnde ciuitatē cōtiguit desolari annis septuaginta, usque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quod tenuerit Babylonius Aegyptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam, uniuersos priores Chaldeorum et Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa uerò uerba, quæ Berosus protulit, hoc modo dicta, necessario proferenda sunt. Audito autem pater eius Nabulassarus, quod satrapa constitutus in Aegypto et Syria inferiore et Phœnicia rebellaret, cum nō ualeret iam ipse labores ferre, tribuens filio suo Nabuchodonosori etate ualenti partē quādam exercitus contra eum misit. Nabuchodonosor autē cum satrapa desertore congressus, prouinciā quæ ab initio eorū fuerat, ad proprium reuocauit imperium. Eodē uerò tēpore, contigit patrē eius Nabulassarum, cum ægrotasset, in Babylonia ciuitate defungi, qui regnauit annis uigintiuouem. Nabuchodonosor autē non post multum tempus mortem patris cognoscens, et negotia Aegyptiaca disponens, reliquarumq; prouinciārum, et captiuos Iudeorum et Phœnicum atq; Syrorū, qui in Aegypto fuerant, commendans quibusdam amicis, ut cum exercitu et impedimētis perducerētur ad Babyloniā, ipse cum paucis iter aggressus per desertum Babylonem uenit: reperiensq; cuncta à Chaldaeis dispensari, seruatumq; regnum ab optimatibus eorum, dominus factus totius paterni principatus, captiuos quidem adueniētibus præcepit habitacula in opportu-

niſſimis Babylonie locis edificare: ipſe uerò ex manubijs tē-
 plum Beli ac reliqua munificētiffime excoluit: & ueteri urbi
 alteram extrinſecus adiecit. Et promiſo ne poſthac poſſent
 hoſtes fluuium cōuertere & ad urbē accedere, tres interiori
 ciuitati per circuitum muros, totidē exteriori, hos coſto late-
 re, illos addito etiā bitumine, circumdedit: tum ſic cōmunita
 portas quæ uel tēplum deceāt, addidit: ad hoc iuxta paternā
 regiam, alteram ſumptuoſiorē multo amplioremq; extruxit:
 cuius ornatum exponere fortasſe longum eſſet: illud memora-
 tu dignum, quòd hæc adeò ſuperba ſupraq; fidem magnifica,
 quindecim dicrum ſpatio perfectā eſt. In ea lapideas moles
 excelsas excitauit, aſpectu montibus aſimiles, omniq; genere
 arborum conſitas. Hortum quoq; penſilem fecit, ſama nobilē:
 eò quòd uxor eius mōtanum proſpectum deſideraret, in Me-
 dorum regione educata. Hæc itaq; retulit de prædicto rege,
 & multa ſuper hæc in libro Chaldaicorū: in quo culpæ con-
 ſcriptores Græcos, quaſi uane arbitratos, à Semiramide Aſy-
 ria Babylonē edificatam, & mira opera ab illa circa eā fuiſſe
 conſtructa, falſe conſcripſiſſe dicēs. Ipſam certe Chaldeorum
 conſcriptionem fide dignam exiſtimandum eſt, quando cum
 archiuijs Phœnicum concordare uidentur, quæ ex Beroſo cō-
 ſcripta ſunt de rege Babyloniorum: quoniam & Syriam &
 uniuerſam Phœnicen ille ſubuertit. In his ſanè conſonat &
 Philoſtratus in historijs, dum Tyriæ meminit obſidionis: &
 Megasthenes in quarto Indicorum: ubi declarare contendit,
 prædictum regem Babyloniorum Herculem fortitudine &
 aſtuum magnitudine præceſſiſſe. Dicit enim cum & maxi-
 mam Africæ partem, & Hiſpaniam ſubiugaſſe. Quæ uerò
 de templo Hieroſolymorum relata ſunt, & concrematum
 eſſe Babylonijs, & cœptum riuſus edificari Cyro tenente
 Aſiæ principatum, ex dictis Beroſi declaramus. Sic enim
 in tertio

in tertio libro dicit: Nabuchodonosor itaque posteaquam inchoauit prædictum murum, incidens in languorem, de uita migravit, cum regnasset annis tribus & quadraginta. Huius regni, dominus effectus filius eius Euclmaradochus, propter iniquitates & libidines passus insidias à marito sororis sue Niriglisoroore peremptus est, cum duobus regnasset annis. Quo defuncto, sumens regnū qui ei fecit insidias Niriglisoroor, annis regnauit quatuor. Huius filius Laborosardochus, principatum quidē tenuit puer existens mensibus nouem: insidias uerò passus, eò quòd nimis appareret malorum esse morum, ab amicis extinctus est. Hoc itaq; perempto, conueniētes hi qui fecerāt insidias, communi suffragio regnum tradidere Nabonido cuidam, qui erat ex Babylone ex eadem gēte. Sub hoc muri circa fluuiū Babylonie ciuitatis ex latere cocto & bitumine sunt constructi. Cuius regni anno septimodecimo egressus Cyrus ex Perside cum magno exercitu, uniuerſa Asia subacta, impetum fecit in Babyloniam urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius & occurrens cum exercitu suo, atq; congressus pugna, uictus & cum paucis fugatus inclusus est in Borsippensium ciuitate. Cyrus autem Babyloniam obsidens, & deliberans exteriores muros deponere ciuitatis, eò quòd nimis uideretur munita, & esset ad capiendū ualde difficilis, reuersus est ad Borsippū, Nabonidum expugnaturus. Nabonido uerò oppugnationem non expectante, sed prius supplicante, usus clementia Cyrus, & dans ei habitaculum in Carmania, expulit eum à Babylone. Nabonidus itaq; reliquū uite tempus in illa prouincia conuersatus est. Hæc concordant cum nostris. Scriptum namq; in eis est: quòd Nabuchodonosor decimo octauo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usque perduxit, & fuit exterminatum annis septem. Secundo uerò anno regni Cyri fundamentis depositis,

rursus secundo regni Darij anno perfectum est. His prolati-
adijciam etiam Phœnicum historias : non enim probationum
abundantia relinquenda est: est enim dinumeratio in illis an-
norum : sic enim habent: Sub rege Ithobalo Nabuchodo-
nosor obsedit Tyrum annis tribus & decē. Post hunc regna-
uit Baal annis decem. Post hunc iudices constituti sunt, & iu-
dicauere hi. Ecnibalus Baslechi, mēsisbus duobus: Chelbis Ab-
dei, mensibus decem: Abbarus pontifex, mēsisbus tribus: Myt-
tonus & Gerasius Abdilimi iudices, annis sex: inter quos re-
gnauit Balatorus anno uno: quo moriente, mittentes euoca-
uere Merbalum ex Babylone, & quatuor regnauit annis.
Eo quoq; moriente, euocauere fratrem eius Iromum, qui re-
gnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus Persarum habuit impe-
rium. Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta
quatuor, & mensium trium. Septimo siquidem anno regni
sui Nabuchodonosor cœpit obsidere Tyrum. Quartodecimo
autem anno regis Iromi, Cyrus Persarum tenuit principatū.
Consonant igitur quæ de templo scripta sunt à Chaldeis ac
Tyrijs, cum literis nostris. manifestum uerò & sine conten-
tione testimonium est, de prædicta nostri generis antiquitate.
Et his quidem qui non ualde contēdunt, sufficere iudico quæ
præmissa sunt. Oportet autē non credentibus barbaricis con-
scriptionibus, sed solis Græcis fidem habendam esse dicenti-
bus, adhuc multos exhibere testes, etiam Græcos, scientes no-
strum genus, & opportuno tempore eius habentes mentio-
nem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus quidē æta-
te, sapientia uerò & diuina pietate philosophos omnes ex-
cellens, non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestus est,
sed etiam æmulatus ea ex multis apparet. Et eius quidem cō-
scriptio nulla reperitur. multi tamen de eo retulere: quorum
insignior est Hermippus, uir circa omnem historiam diligen-
tissimus

tissimus indagator. Refert itaq; in primo de Pythagora libro, quòd Pythagoras uno familiarium suorum defuncto, nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius animam dicebat secum degere die noctuq;: & quòd præciperet, ut non transiret locum, ubi asinus lapsus esset, & ab aqua seculenta semetipsum abstineret, & ab omni blasphemìa recederet. Deinde sequitur: Hæc autem agebat atq; dicebat, Iudeorum & Thracum opiniones imitatus ac transfrens in seipsum. Dicitur enim vere, quòd ille uir multas Iudeorum leges in suam transtulit philosophiam. Fuit autè etiam per ciuitates non ignota olim gens nostra: & multi iam mores ad quasdam transferunt, & emulatione digni à nonnullis habebantur. Quod manifestat Theophrastus in his, quæ scripsit de legibus. Ait enim, quia prohibent Tyriorum leges & peregrino sacramento iurare. Inter quæ sacramenta cum quibusdam alijs etiam iusiurandũ, quod corban appellatur, enumerat: apud nullos autè hoc inuenitur iuramentum, nisi apud Iudeos solos: quod interpretatur ex Hebraica lingua, donum dei. Verum neq; Herodotus Alicarnasseus nostram ignorauit gentem, sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. De Colchis enim referens, in secundo libro sic dicit: Soli autem inter omnes Colchi, & Aegyptij & Aethiopes, uerenda ab initio circuncidunt. Phœnices uerò, & Syri in Palæstina confitentur hoc ab Aegyptijs didicisse. Syri autem, qui circa Thermodoontem & Parthenium fluuium commorantur, & his uicini Macrones, à Colchis dicuntur nuper didicisse. Hi nanque sunt inter homines soli, qui circunciduntur: & isti sicut Aegyptij facere uidentur. De Aegyptijs autem, & Aethiopibus dicere non possum, utri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros, qui in Palæstina sunt, circuncidi. omnium autem qui habitant Palæstinā, soli Iudæi circunciduntur. hoc igitur sciens, de ipsis dixit.

Quin

Quin & Chœrilus, antiquus poëta, meminit de gente nostra, dicens quod militauerunt nostri maiores cum Xerxe Persarum rege contra Græcos: & enumerans uniuersas gentes, nouissimam nostram posuit, ita dicens:

Huius miranda specie gens castra secuta,
Phœnissam ignoto linguam mittebat ab ore.
Sedes huic Solymi montes, stagnum prope uastum.
Tonsa caput circum, squallenti uertice equini
Exuuias capitis duratas igne gerebat.

Palam ergo est, sicut arbitror, quia nostri meminerit, eo quod & Solymi montes in nostra regione sunt constituti, in quibus habitamus, & stagnū, quod dicitur Asphaltites. Hoc enim inter omnes stagnum in Syria latius atq; maius est. Et Chœrilus quidem ita nostri meminit. Quod autem non solum sciebant Iudeos, sed etiam in quotquot incideret, admirabantur, non è uulgo Græci, sed ob sapientiam celebres, ostendere facile est. Clearchus enim Aristotelis discipulus, & peripateticorum nulli secundus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum de quodam uiro Iudeo ita referre: & ipsi Aristoteli eundem sermonem ascribit, quod ita conscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere. Quæ uerò habere potuerant illius admirationem quandam atq; philosophiam, ea duco opere precium referre. Et Hyperochides: uehementer, inquit, audire desideramus uniuersi. Igitur secundum præcepta, Aristoteles inquit, rhetorica, eius genus primo indicabimus, ne reluctemur doctoribus præceptorum. Dic, inquit Hyperochides, ita si placet. tum ille. genere igitur Iudeus erat, è Coelesyria: qui sunt ex propagine philosophorum Indorum, uocanturq; (ut aiunt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autem Iudæi nomen accipientes à loco. locus enim ubi habitant, appellatur Iudæa. nomen uerò eorum ciuitatis

uitatis ualde difficile est: uocāt enim eam nomine Hierusalem. Is igitur homo multos hospitio recipiens, et de superioribus ad maritima descendens, grauiſſimus erat non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis de gētibus apud Asiam, quum diuinus homo uenisset ad ea loca, confabulari cœpit nobiscū, et cum alijs scholasticis eorum sapientiam tentans: cumq; multi eruditorum congregarentur, tradebat potius aliquid eorum quæ habebat. Hæc ait Aristoteles apud Clearchum: et super hæc multam ac mirabilem continentiam Iudei uiri in cibus et castitatem narrat. Licet autem uolentibus hæc ex ipsius lectione cognoscere. ego enim refugio plus quam decet inferere. Clearchus igitur facta digressionē, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit. Hecateus autem Abderita, uir philosophus simul et circa actiones industrius, cum Alexandro rege nutritus, et cum Ptolemæo Lagi commoratus, non obiter, sed integrum de ipsis Iudeis conscripsit librum. Ex quo uolo breuiter quedam eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primum tempus ostendā. Meminit enim prelij, quo circa Gazam Ptolemæus conflixit cum Demetrio, quod utiq; contigit undecimo quidem anno post mortē Alexandri, Olympiade uerò septima et decima atq; cētesima, si cui refert Castor. adiiciens enim hanc Olympiadem, dicit: Sub hac Ptolemæus Lagi uicit in Gaza prelio Demetrium Antigoni, qui uocabatur Poliorcetes. Alexandrum uerò profitemtur uniuersi centesima et quartadecima Olympiade fuisse defunctum. Palam ergo est, quia et secundum illud tempus, et sub Alexandro genus florebat nostrum. Dicit igitur Hecateus, quia post prelium ad Gazam, Ptolemæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem et clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Aegyptum, et rebus communicare uoluerunt.

Quorum

Quorum unus, inquit, erat Ezechias pontifex Iudeorum: homo etate quidem quasi sexaginta et sex annorum, dignitate uero apud contribules maximus, et animo sapientissimus, potentissimus ad dicendum, et circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudeorum qui decimas accipiunt, et uniuersa in communi gubernant, circa mille et quingentos existere. Rursus autem praedicti uiri faciens mentionem: hic, inquit, homo hunc honorem gerens, et assuetus esse nobiscum, assumens aliquos suorum, differentiam cunctam exposuit: et habitationem suam et conuersationem, quam scriptam habebat, pariter indicauit. Deinde palam facit Hecateus, quales circa leges existimus: et quia omnia sustinere, ne transgrediamur eas, eligimus: et hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur haec: Et male saepius a finitimis audientes, et omnes contumelias passi a Persicis regibus et satrapis, non possunt mentem mutari. Sed cum magna exercitatione, de his praecipue omnibus respondere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua, dicens, Alexandro quondam in Babylone constituto, et uolente Beli templum quod corruerat renouare, cunctisque militibus similiter rudera portare praecipiente, solos Iudeos hoc facere non sustinuisse: sed etiam multas plagas, et detrimenta pertulisse non modica, donec eis agnoscante rege securitas praeretur. Qui dum ad prouinciam, inquit, propriam reuersi fuissent, templa et altaria fabricata omnia destruxere. Et pro alijs quidem multam satrapae exoluere, pro alijs uero ueniam consecuti sunt. Adijcit autem, quod merito ob haec mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa milia nostrorum traducta, in Babylonia Persae primum collocarunt: nec pauca etiam morte Alexandri in Aegyptum et Phoenicem sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem uir

uir et magnitudinem prouinciæ quam incolimus, pulchritudinemq; narrauit. Pcenè decies trecenta milia, inquit, iugera terrarum optimarum uberrimæ prouinciæ possidere noscuntur. Iudæa nanque huius est amplitudinis. Et quia etiam ciuitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam et maximam olim inhabitamus, et uirorum multitudine copiosam, necnon et templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Iudeorum et aliæ quidem multe munitiones per prouinciã, atque uici. una uerò ciuitas munitissima, habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum et quinquaginta milia, nomine Hierosolyma. Est autem in media ciuitate lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices ianuas: in qua ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non dolatis, sed collectis, unumquodq; latus uiginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem uerò decem. et circa eam maxima fabrica, ubi altare est constitutum et candelabrum, utraque aurea, duorum talentorum pondus habentia: et inextinguibile lumen noctibus et diebus. Simulacrum uerò aut aliquod anathema ibi nequaquam est, nec ulla plantatio. nullus ibi ueluti lucus, aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo et noctibus et diebus sacerdotes, quasdam purificationes agentes, et omnino uinum non bibentes in templo. Iusuper autem, quia et cum Alexandri regis successoribus postea militarunt, testatur hoc modo, dicens ea quæ cognouerit à uiro Iudæo in expeditione constituto: cuius uerba subiiciam. Ait enim: Me siquidem eunte ad mare rubrum, unà secutus est quidam cum alijs equestrium Iudeorum nos deducentium, nomine Mossollamus, uir animosus, inter omnes sagittarios Græcos et Barbaros præcipuus. Is igitur homo properantibus multis

stodite, ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur, quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est, quia in Hierosolymis ædificatum est templum a Salomone rege, ante annos centum quadragintatres, & menses octo, quam Tyrii Carthaginem condidere. Descripta uero est apud illos constructio templi nostri. Hiramus enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Salomonis, paternus amicitijs ei deuinctus. Is ergo munificentiâ suam exhibens ad claritatē fabricæ, præbuit Salomoni auri quidem uiginti & centum talenta: incidensq; pulcherrimam syluam in monte, qui Libanus nuncupatur, ad cameram destinauit ei. Quem redonauit Salomō & alijs multis rebus, & terra Galilææ regionis, quæ Zabulon uocatur. Præcipue autem ei amicitiam sapientiæ concupiscentia conciliauit. Problemata enim soluenda alterutris dirigebat, & melior in his Salomon erat; & in alijs sapientior apparebat. Hactenus uero seruatur apud Tyrios epistole multe, quas illi scripsere ad inuicē. Quod autē nō fingam de Tyriorum literis; testem producam Dium qui in Phœnicum historia integerrimus approbatus est. Is igitur in Phœnicijs historijs hoc modo scribit. Abibalo moriente, filius eius Hiramus regnauit. Hic partis orientalis ciuitates ampliavit, urbem potiore fecit: & Olympij Iouis templum: quod in insula situm erat, iactis aggeribus urbi adiunxit, & aureis anathematibus exornauit. Ascēdens autē in Libanum, syluas incidit ad templorum ædificationem. Regem uero Hierosolymorum Salomonem misisse dicunt ad Hyramum quædam ænigmata, & poposcisse ab eo, adiecto ut qui non posset discernere, pecuniam soluenti persolueret: confessumq; Hiramum, non se posse soluere propositas questiones; multis pecunijs multatum. Deinde Abdemonum quædam, uirum Tyrium, propositas soluisse questiones: ipsumq; alius proposuisse,

fuisse, quas si non solueret Salomon, multas rursus pecunias Hiram regi conferret. Dius igitur hoc modo de predictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producā Me-
nandrum quoq; Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud Græcos & Barbaros, studens ex prouin-
cialibus uniuscuiusq; loci literis, historię ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere, & deinde ue-
niens ad Hiramum regem, sic ait: Moriente uerò Abibalo,
succesit in eius regno filius eius Hiramus, qui uixit annis
trigintaquatuor. Hic aggere coniunxit Eurychorum, au-
reamq; ibi columnam Iouis in templo reposuit: & ad syluam
lignorum profectus, abscidit de monte qui Libanus appella-
tur, ligna cedrina ad tegmina facienda templorum. Demoli-
tusq; antiqua delubra, noua templa edificauit. Herculesq; &
Astartes sana dedicauit, Hercules primum extructo mense Pe-
ritio, deinde Astartes: quando castra mouit aduersus Tityos,
minime tributa reddentes: quos etiam subdens sibi met, denuo
remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis, qui semper
parabolas soluebat, quas Salomon Hierosolymorum rex de-
stinabat. Supputatur uerò tempus ab hoc rege usq; ad cōstru-
ctionem Carthaginis, hoc modo: Moriente Hiram succesit
in eius regno Beleastartus filius. Qui cum uixisset annis qua-
draginta tribus, septem regnauit annis. Post hunc Abdastartus
filius cum uixisset annis uiginti, regnauit nouem. Hunc filij
nutricis eius quatuor insidijs peremere: quorum senior re-
gnauit annis duodecim. Post quos Astartus filius Beleastarti
regnauit. Qui cum uixisset annis quadragintaquatuor, re-
gnauit annis duodecim. Post hūc frater eius Astarimus: & hic
uixit annis quatuor & quinquaginta, regnauit annis nouē,
& peremptus est à fratre Phellete: qui suscipiens regnum,
mensibus imperauit octo, cum uixisset annis quinquaginta.

nuntiantem de antiquitate testati sunt, pro qua nunc dicere
 proposui. Phalereus sanè Demetrius, et senior Philon, et En-
 polemus non multum ueritate frustrati sunt: quibus dari ue-
 niam dignum est. Non enim inerat eis, ut nostras literas pos-
 sent omni scrupulositate sequi. His ita dictis, unum adhuc mihi
 capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui,
 quatenus derogationes et maledicta, quibus utuntur quidam
 contra genus nostrum, falsas ostendam: et cōscriptoribus eo-
 rum testibus utar, quando conscribentes hæc cōtra semetipsos
 locuti sunt talia. Quod uerò multis alijs hoc euenit propter
 quorundā odia, arbitror intelligere eos qui in historijs uersa-
 ri solent. Quidam enim gentiū, et gloriosissimarū ciuitatum
 fœdare nobilitatem, et conuersationi detrudere tentauere:
 Theopompus quidem Atheniensium, Lacedæmoniorum uerò
 Polycrates. Is autem qui Tripoliticum conscripsit (non enim
 Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebeo-
 rum momordit urbem. Multa uerò etiam Timeus in historijs,
 de prædictis, et de alijs blasphemauit. Et hoc præcipuè fa-
 ciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte calumniantur:
 quidam propter inuidiam atq; maleuolentiam, alij uerò pro-
 pter uerbosam nouitatem memoria se dignos fieri iudicantes.
 Et apud stultos quidem nequaquam hac spe fraudantur, qui
 non sanum noscuntur habere iudiciū: sani uerò auditores eo-
 rum malignitatem cōdemnabunt. Blasphemiarū igitur in nos
 sæpe congestarum huiusmodi causa est. Volentes Aegyptijs
 gratificari quidam, ueritatem corrumpere tentauere. Et neq;
 aduentum in Aegyptum nostrorū progenitorum, sicut contig-
 git, sunt cōfessi: nec rursus egressum cum ueritate dixere: mul-
 tasq; causas odij ac inuidie pariter habuere. Principio quidē,
 quia in eorum regione nostri progenitores potentes effecti
 sunt: unde regressi ad propria, denuo fuere felices. Deinde sa-
 crorum

Noë progeniti sunt, & tempus eorum adiiciēs, usq; ad Nabulassarum peruenit, Babyloniorum & Chaldeorum regem: & huius actiones exponens, narrat: quemadmodum misit in Aegyptum & ad nostram terram filium suum Nabuchodonosorem cum multa potentia: qui dum rebellantes eos inuenisset, omnes suo subiecit imperio: & templum in Hierosolymis cōcremauit: cunctumq; generis nostri populum auferens, migravit in Babylonem. Vnde ciuitatē cōtigat desolari annis septuaginta, usque ad Cyrum regem Persarum. Dicit autem quod tenuerit Babylonius Aegyptum, Syriam, Phœniciam, Arabiam, uniuersos priores Chaldeorum & Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa uerò uerba, quæ Berosus protulit, hoc modo dicta, necessario proferenda sunt. Audito autem pater eius Nabulassar, quod satrapa constitutus in Aegypto & Syria inferiore & Phœnicia rebellaret, cum nō ualeret iam ipse labores ferre, tribuens filio suo Nabuchodonosori etate ualenti partē quādam exercitus contra eum misit. Nabuchodonosor autē cum satrapa desertore congressus, provinciā quæ ab initio eorū fuerat, ad proprium reuocauit imperium. Eodē uerò tēpore, contigit patrē eius Nabulassarum, cum egrotasset, in Babylonia ciuitate defungi, qui regnauit annis uigintinouem. Nabuchodonosor autē non post multum tempus mortem patris cognoscens, & negotia Aegyptiaca disponens, reliquarumq; provinciarū, & captiuos Iudeorum & Phœnicum atq; Syrorū, qui in Aegypto fuerant, commendans quibusdam amicis, ut cum exercitu & impedimētis perducerētur ad Babyloniā, ipse cum paucis iter aggressus per desertum Babylonem uenit: reperiensq; cuncta à Chaldeis dispensari, seruatumq; regnum ab optimatibus eorum, dominus factus totius paterni principatus, captiuis quidem adueniētibus praecepit habitacula in opportu-

tatis ex aliorum literis exhibebo: & eos qui nostrum blasphemant genus, nulla ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neque regionem maritimam habitamus, neque mercimonijs gaudemus, neque per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed nostræ ciuitates procul à mari sitæ sunt: regionemq; uberrimam possidētes, in ea assidue laboramus, præcipuè circa filiorum nutrimenta studentes, legumq; custodiam: & traditionem pictatis, totius opus uitæ necessariū iudicamus. Cum accedat igitur his quæ prædicta sunt, etiam uiuēdi ratio propria, nihil fuit antiquis temporibus quod faceret nobis commercium Græcorum: sicut Aegyptijs mercimonia, quæ ab eis exportantur, & ad eos rursus importantur: itemq; habitatoribus Phœnicie maritimæ, studentibus circa contractus, atque negotia amore pecuniæ requisita. Sed neque circa latrocinia sicut quidam alij uacauere, amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella conuersi sunt, licet regio nostra multa milia uirorum fortium possideret. Phœnices ergo propter negotiationem ad Græcorū prouinciam nauigantes, repente sunt agniti, & per illos Aegyptij, & omnes à quibus ad Græcos onera deuehebant, immensa maria proscindentes. Medi uerò postea atque Persæ palàm in Asia regnauerunt, & usque ad alteram cōtinentem Persæ militauerunt. Thraces autem propter uiciniam, & Scythæ ab his qui Pontum nauigant, cogniti sunt: & omnino uniuerſi iuxta mare uel Orientale uel Hesperium habitantes, aliquid cōscribere uolentibus cogniti facti sunt. Qui uerò superius habitabant, & procul à mari, multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam cōtigisse: quando de Romanorum ciuitate tam longo tempore adepta potestatem, tantaq; bella conficiente, neque Herodotus, neque Thucydides, nec ullus qui fuit cum istis, fecit aliquam mētionem: sed serò tandem & uix ad Græcos potuit
eorum

in tertio libro dicit: Nabuchodonosor itaque posteaquam inchoauit prædictum murum, incidens in languorem, de uita migravit, cum regnasset annis tribus & quadraginta. Huius regni, dominus effectus filius eius Euelmaradochus, propter iniquitates & libidines passus insidias à marito sororis sue Niriglissoroore peremptus est, cum duobus regnasset annis. Quo defuncto, sumens regnū qui ei fecit insidias Niriglissoroor, annis regnavit quatuor. Huius filius Laborosardochochus, principatum quidē tenuit puer existens mensibus nouem: insidias uerò passus, eò quòd nimis appareret malorum esse morum, ab amicis extinctus est. Hoc itaq; perempto, conueniētes hi qui fecerāt insidias, comuni suffragio regnum tradidere Nabonido cuidam, qui erat ex Babylone ex eadem gēte. Sub hoc muri circa fluuiū Babylonia ciuitatis ex latere cocto & bitumine sunt constructi. Cuius regni anno septimodecimo egressus Cyrus ex Perside cum magno exercitu, uniuersa Asia subacta, impetum fecit in Babyloniā urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius & occurrens cum exercitu suo, atq; congressus pugna, uictus & cum paucis fugatus inclusus est in Borsippensium ciuitate. Cyrus autem Babyloniā obsidens, & deliberans exteriores muros deponere ciuitatis, eò quòd nimis uideretur munita, & esset ad capiendū ualde difficilis, reuersus est ad Borsippū, Nabonidum expugnaturus. Nabonido uerò oppugnationem non expectante, sed prius supplicante, usus clementia Cyrus, & dans ei habitaculum in Carmania, expulit eum à Babylone. Nabonidus itaq; reliquū uite tempus in illa prouincia conuersatus est. Hæc concordant cum nostris. Scriptum nanq; in eis est: quòd Nabuchodonosor decimo octauo regni sui anno, templum nostrum ad desolationem usque perduxit, & fuit exterminatum annis septem. Secundo uerò anno regni Cyri fundamentis depositis,

rursus secundo regni Darij anno perfectum est. His prolati-
 adijciam etiam Phoenicum historias : non enim probationum
 abundantia relinquenda est: est enim dinumeratio in illis an-
 norum : sic enim habent: Sub rege Ithobalo Nabuchodo-
 nosor obsedit Tyrum annis tribus & decē. Post hunc regna-
 uit Baal annis decem. Post hunc iudices constituti sunt, & iu-
 dicauere hi. Ecnibalus Baslechi, mēsisbus duobus: Chelbis Ab-
 dæi, mensibus decem: Abbarus pontifex, mēsisbus tribus: Myt-
 tonus & Gerastus Abdilimi iudices, annis sex: inter quos re-
 gnauit Balatorus anno uno: quo moriente, mittentes euoca-
 uere Merbalum ex Babylone, & quatuor regnauit annis.
 Eo quoq; moriente, euocauere fratrem eius Iromum, qui re-
 gnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus Persarum habuit impe-
 rium. Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta
 quatuor, & mensium trium. Septimo siquidem anno regni
 sui Nabuchodonosor cœpit obsidere Tyrum. Quartodecimo
 autem anno regis Iromi, Cyrus Persarum tenuit principatū.
 Consonant igitur quæ de templo scripta sunt à Chaldeis ac
 Tyrijs, cum literis nostris. manifestum uerò & sine conten-
 tione testimonium est, de prædicta nostri generis antiquitate.
 Et his quidem qui non ualde contēdunt, sufficere iudico quæ
 præmissa sunt. Oportet autē non credentibus barbaricis con-
 scriptionibus, sed solis Græcis fidem habendam esse dicenti-
 bus, adhuc multos exhibere testes, etiam Græcos, scientes no-
 strum genus, & opportuno tempore eius habentes mentio-
 nem. Pythagoras igitur Samius, cum sit antiquus quidē æta-
 te, sapientia uerò & diuina pietate philosophos omnes ex-
 cellens, non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestus est,
 sed etiam æmulatus ea ex multis apparet. Et eius quidem cō-
 scriptio nulla reperitur. multi tamen de eo retulere : quorum
 insignior est Hermippus, uir circa omnem historiam diligen-
 tissimus

tissimus indagator. Refert itaq; in primo de Pythagora libro, quòd Pythagoras uno familiarium suorum defuncto, nomine Calliphonte, genere Crotoniate, illius animam dicebat secum degere die noctuq;: & quòd preciperet, ut non transiret locum, ubi asinus lapsus esset, & ab aqua seculenta semetipsum abstineret, & ab omni blasphemia recederet. Deinde sequitur: Hec autem agebat atq; dicebat, Iudeorum & Thracum opiniones imitatus ac transfrens in seipsum. Dicitur enim vere, quòd ille uir multas Iudeorum leges in suam transtulit philosophiam. Fuit autē etiam per ciuitates non ignota olim gens nostra: & multi iam mores ad quasdam transierunt, & emulatione digni à nonnullis habebantur. Quod manifestat Theophrastus in his, quæ scripsit de legibus. Ait enim, quia prohibent Tyriorum leges & peregrino sacramento iurare. Inter quæ sacramenta cum quibusdam alijs etiam iusiurandū, quod corban appellatur, enumerat: apud nullos autē hoc inuenitur iuramentum, nisi apud Iudeos solos: quod interpretatur ex Hebraica lingua, donum dei. Verum neq; Herodotus Alicarnasseus nostram ignorauit gentem, sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. De Colchis enim referens, in secundo libro sic dicit: Soli autem inter omnes Colchi, & Aegyptij & Aethiopes, uerenda ab initio circuncidunt. Phœnices uerò, & Syri in Palestina consueti sunt hoc ab Aegyptijs didicisse. Syri autem, qui circa Thermodoontem & Parthenium fluuium commorantur, & his uicini Macrones, à Colchis dicuntur nuper didicisse. Hi nanque sunt inter homines soli, qui circunciduntur: & isti sicut Aegyptij facere uidentur. De Aegyptijs autem, & Aethiopibus dicere non possum, utri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros, qui in Palestina sunt, circuncidi. omnium autem qui habitant Palestinā, soli Iudæi circunciduntur. hoc igitur sciens, de ipsis dixit.

Quin

Quin et Choerilus, antiquus poëta, meminit de gente nostra, dicens quod militauerunt nostri maiores cum Xerxe Persarum rege contra Græcos: et enumerans uniuersas gentes, nouissimam nostram posuit, ita dicens:

Huius miranda specie gens castra secuta,

Phoenissam ignoto linguam mittebat ab ore.

Sedes huic Solymi montes, stagnum prope uastum.

Tonsa caput circum, squallenti uertice equini

Exuuias capitis duratas igne gerebat.

Palam ergo est, sicut arbitror, quia nostri meminerit, eò quod et Solymi montes in nostra regione sunt constituti, in quibus habitamus, et stagnū, quod dicitur Asphaltites. Hoc enim inter omnes stagnum in Syria latius atq; maius est. Et Choerilus quidem ita nostri meminit. Quod autem non solum sciebant Iudeos, sed etiam in quotquot incideret, admirabantur, non è uulgo Græci, sed ob sapientiam celebres, ostendere facile est. Clearchus enim Aristotelis discipulus, et peripateticorum nulli secundus, in primo libro de somno, dicit Aristotelem doctorem suum de quodam uiro Iudeo ita referre: et ipsi Aristoteli eundem sermonem ascribit, quod ita conscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere. Quæ uerò habere potuerant illius admirationem quandam atq; philosophiam, ea duco opere precium referre. Et Hyperochides: uehementer, inquit, audire desideramus uniuersi. Igitur secundum præcepta, Aristoteles inquit, rhetorica, eius genus primo indicabimus, ne reluctemur doctoribus præceptorum. Dic, inquit Hyperochides, ita si placet. tum ille. genere igitur Iudeus erat, è Cœlesyria: qui sunt ex propagine philosophorum Indorum, uocanturq; (ut aiunt) philosophi, apud Indos Calani, apud Syros autem Iudæi nomen accipientes à loco. locus enim ubi habitant, appellatur Iudæa. nomen uerò eorum ciuitatis

uitatis ualde difficile est: uocāt enim eam nomine Hierusalem. Is igitur homo multos hospitio recipiens, et de superioribus ad maritima descendens, grauissimus erat non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis degētibus apud Asiam, quum diuinus homo uenisset ad ea loca, consabulari cōpit nobiscū, et cum alijs scholasticis eorum sapientiam tentans: cumq; multi eruditorum congregarentur, tradebat potius aliquid eorum quæ habebat. Hæc ait Aristoteles apud Clearchum: et super hæc multam ac mirabilem continentiam Iudei uiri in cibus et castitatem narrat. Licet autem uolentibus hæc ex ipsius lectione cognoscere. ego enim refugio plus quàm decet inferere. Clearchus igitur facta digressionē, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit. Hecateus autem Abderita, uir philosophus simul et circa actiones industrius, cum Alexandro rege nutritus, et cum Ptolemæo Lagi commoratus, non obiter, sed integrum de ipsis Iudeis conscripsit librum. Ex quo uolo breuiter quedam eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primum tempus ostendā. Meminit enim prelij, quo circa Gazam Ptolemæus conflixit cum Demetrio, quod utiq; contigit undecimo quidem anno post mortē Alexandri, Olympiadē uerò septima et decima atq; cētesima, sicuti refert Castor. adiiciens enim hanc Olympiadē, dicit: Sub hac Ptolemæus Lagi uicit in Gaza prælio Demetrium Antigoni, qui uocabatur Poliorcetes. Alexandrum uerò profitemtur uniuersi centesima et quartadecima Olympiadē fuisse defunctum. Palam ergo est, quia et secundum illud tempus, et sub Alexandro genus florebat nostrum. Dicit igitur Hecateus, quia post prælium ad Gazam, Ptolemæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem et clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Aegyptum, et rebus communicare uoluerunt.

Quorum

Quorum unus, inquit, erat Ezechias pontifex Iudeorum: homo etate quidem quasi sexaginta et sex annorum, dignitate uero apud contribules maximus, et animo sapientissimus, potentissimus ad dicendum, et circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudeorum qui decimas accipiunt, et uniuersa in communi gubernant, circa mille et quingentos existere. Rursus autem praedicti uiri faciens mentionem: hic, inquit, homo hunc honorem gerens, et assuetus esse nobiscum, assumens aliquos suorum, differentiam cunctam exposuit: et habitationem suam et conuersationem, quam scriptam habebat, pariter indicauit. Deinde palam facit Hecateus, quales circa leges existimus: et quia omnia sustinere, ne transcendamus eas, eligimus: et hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur haec: Et male saepius a finitimis audientes, et omnes contumelias passi a Persicis regibus et satrapis, non possunt metu mutari. Sed cum magna exercitatione, de his praecipue omnibus respondere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua, dicens, Alexandro quondam in Babylone constituto, et uolente Beli templum quod corruerat renouare, cunctisque militibus similiter rudera portare praecipiente, solos Iudeos hoc facere non sustinuisse: sed etiam multas plagas, et detrimenta pertulisse non modica, donec eis agnoscente rege securitas praerberetur. Qui dum ad prouinciam, inquit, propriam reuersi fuissent, templa et altaria fabricata omnia destruxere. Et pro alijs quidem multam satrapae exoluere, pro alijs uero ueniam consecuti sunt. Adiecit autem, quod merito ob haec mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa milia nostrorum traducta, in Babylonia Persae primum collocarunt: nec pauca etiam morte Alexandri in Aegyptum et Phoenicem sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem uir

uir & magnitudinem prouinciæ quam incolimus, pulchritudinemq; narrauit. Pcenè decies trecenta milia, inquit, iugera terrarum optimarum uberrimæ prouinciæ possidere noscuntur. Iudea nanque huius est amplitudinis. Et quia etiam ciuitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam & maximam olim inhabitamus, & uirorum multitudine copiosam, necnon & templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Iudeorum & aliæ quidem multe munitiones per prouinciam, atque uici. una uerò ciuitas munitissima, habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum & quinquaginta milia, nomine Hierosolyma. Est autem in media ciuitate lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices ianuas: in qua ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non dolatis, sed collectis, unumquodq; latus uiginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem uerò decem, & circa eam maxima fabrica, ubi altare est constitutum & candelabrum, utraque aurca, duorum talentorum pondus habentia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulacrum uerò aut aliquod anathema ibi nequaquam est, nec ulla plantatio. nullus ibi ueluti lucus, aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes, quasdam purificationes agentes, & omnino uinum non bibentes in templo. Iusuper autem, quia & cum Alexandri regis successoribus postea militarunt, testatur hoc modo, dicens ea quæ cognouerit à uiro Iudeo in expeditione constituto: cuius uerba subiiciam. Ait enim: Me siquidem eunte ad mare rubrum, unà secutus est quidam cum alijs equestrium Iudeorum nos deducantium, nomine Mossollanus, uir animosus, inter omnes sagittarios Græcos & Barbaros præcipuus. Is igitur homo properantibus
multis

uate augurium captante, et pe-
 interrogauit, cur substitissent omnes.
 et uate auem quam intuebatur, atque dicente:
 expediret eis ut manerent omnes, staret auis:
 gens antea euolaret, procederet: si uero post ter-
 recedere cunctos oporteret: rursus tacens, arcumque
 sagittam emisit: et auem percussam interemit. Indi-
 uis uero uate et quibusdam alijs, et maledicentibus ei:
 Quid furitis, inquit, infaustissimam auem sumentes in manus?
 hęc enim suam salutem nesciens, de nostro itinere nobis pro-
 speritatem potuit indicare? Si enim prescire futura ualuisset,
 in hunc locum nequaquam uenisset, metuens ne sagitta à Mo-
 sollamo Iudeo periret. Sed Hecatæi testimonia iam quiescant.
 facile namque est, uolentibus ipsum librum legere, et hæc aper-
 tius inuenire. Non uero me pigebit Agatharchidem introdu-
 cere, licet homo minime malus, ut ei uisum est, nobis detraxis-
 se uideatur. Is enim narrans de Stratonice, quemadmodum
 uenit in Syriam à Macedonia uiro suo Demetrio derelicto:
 Seleuco autem uxorem eam ducere nolente, quod illa spera-
 bat, exercitum eius in Babylonia posito, circa Antiochiam bel-
 la mouit. Deinde quomodo reuerso rege Antiochia capta, in
 Seleuciā illa fugiens, cum posset uelocius abnauigare, somnio
 prohibita ne faceret, capta atque defuncta est. Hęc ergo præ-
 dicens Agatharchides, et derogans superstitioni Stratonices,
 utitur exemplo generis nostri, sic scribens. Qui uocantur
 Iudei, habitant omnium munitissimam ciuitatem, quam uoca-
 re Hierosolymam provinciales solent. Hi uacare consueti sunt
 septima die, et neque arma portare in prædictis diebus, neque
 terræ culturam contingere, neque alterius cuiuspiam curam
 habere patiuntur. sed in templis extendentes manus, adorare
 usque ad uesperam soliti sunt. Ingrediente uero in ciuitatem

Ptolemæo Lago cum exercitu, & multis hominibus, cum custodire debuerint ciuitatem, eis stultitiam obseruantibus, prouincia quidem dominum suscepit amarissimum: lex uerò manifestata est malam habere solennitatem. huiusmodi autem casus, præter illos, alios quoque docuit uniuersos: ut tunc ad somnia & opiniones quæ tradebantur de lege confugiant, dum circa res necessarias ratio nihil ualet humana. Hoc quidem Agatharchidi uidetur esse ridiculum: eis autem qui hæc examinant integrius, apparet magnū, & præcipua laude dignissimum: si & saluti & patriæ quidem, custodiam legum pietatemq; diuinam præponere cōcupiscant. Quod uerò non ignorantes quidam conscriptorū gentem nostram, sed propter inuidiam quasdam ob similes causas memoriā nostri omiserunt, hoc indicium me arbitror esse præbiturum. Hieronymus enim qui de successoribus conscripsit historiam, ipso tempore quo Hecateus fuit: & amicus existens regis Antigoni, Syriæ præsidebat. Verum Hecateus quidem etiam librum conscripsit de nobis: Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit, licet penè in ipsis locis nutritus esset: In tantum uoluntates hominum differebant. Alter namq; dignos existimauit de quibus diligenter memoriæ proderet: alterū uerò omnino circa ueritatem quedam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamen ad comprobationem antiquitatis nostræ, Aegyptiorum & Chaldeorum atq; Phœnicū historiæ, & super illas Græcorum pariter cōscriptiones. nam præter supradictos, Theophilus etiam, & Theodotus, & Mnaseas, & Aripphanes, & Hermogenes, & Euemerus, & Conon, & Zopyrion, & multi fortasse alij (non enim ego omnibus libris incubui) nō obiter nostri fecere mentionem. Plurimi namq; prædictorum uirorum, ueritate quidem antiquarum rerū frustrati sunt, quia lectioni sacræ nostrorum non incubuere librorum: commu-

testati sunt, pro qua nunc dicere
 me Demetrius, et senior Philon, et En
 sum ueritate frustrati sunt: quibus dari ue-
 est. Non enim inerat eis, ut nostras literas pos-
 scrupulositate sequi. His ita dictis, unum adhuc mihi
 est relictum ex his quæ in principio libri posui,
 derogationes et maledicta, quibus utuntur quidam
 genus nostrum, falsas ostendam: et conscriptoribus eo-
 rum testibus utar, quando conscribentes hæc contra semetipsos
 locuti sunt talia. Quod uero multis alijs hoc euenit propter
 quorundam odia, arbitror intelligere eos qui in historijs uersa-
 ri solent. Quidam enim gentium, et gloriosissimarum ciuitatum
 foedare nobilitatem, et conuersationi detrabere tentauere:
 Theopompus quidem Atheniensium, Lacedæmoniorum uero
 Polycrates. Is autem qui Tripoliticum conscripsit (non enim
 Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebeo-
 rum momordit urbem. Multa uero etiam Timæus in historijs,
 de predictis, et de alijs blasphemauit. Et hoc præcipue fa-
 ciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte calumniantur:
 quidam propter inuidiam atque maleuolentiam, alij uero pro-
 pter uerbosam nouitatem memoria se dignos fieri iudicantes.
 Et apud stultos quidem nequaquam hac spe fraudantur, qui
 non sanum noscuntur habere iudiciū: sani uero auditores eo-
 rum malignitatem cōdemnabunt. Blasphemiā igitur in nos
 sæpe congestarum huiusmodi causa est. Volentes Aegyptijs
 gratificari quidam, ueritatem corrumpere tentauere. Et neq;
 aduentum in Aegyptum nostrorum progenitorum, sicut contra-
 git, sunt cōfessi: nec rursus egressum cum ueritate dixere: mul-
 tasque causas odij ac inuidie pariter habuere. Principio quide-
 quia in eorum regione nostri progenitores potentes effecti
 sunt: unde regressi ad propria, denuo fuere felices. Deinde sa-
 crorum

eorum diuersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantum
 prestantiore nostra pietate quam solennitates illorum, quan-
 tum dei natura animalibus irrationalibus sine dubitatione
 prestat. Communis namque apud illos ritus est, eiusmodi bruta
 arbitrari deos: singulatim autem alij alia colunt: Vani ac fa-
 tuti omnino homines. Et ab initio uti his malis opinionibus
 consueti: et propterea nequaquam imitari nostram honesta-
 tem de diuina ratione potuerunt. Videntesque multos nostram res-
 luti conuersationem, inuidiam habuere: et ad tantam situita-
 tem ac pusillanimitatem quidam perducti sunt, ut non pigeret
 eos etiam contra antiquas suorum scripturas aliqua dicere.
 Qui cum hoc faciunt, sibi metipsis aduersa conscribere passio-
 ne cecitatis ignorauerunt. In uno tamen ex maximo uero uere-
 bum meum comprobabo, quo usus sum ante paululum nostrae
 antiquitatis teste. Manethon itaque, qui Aegyptiacam histo-
 riam ex literis sacris se interpretaturum pollicitus est, prae-
 dixit nostros progenitores cum multis milibus in Aegyptum
 aduenisse, et illic incolae subiugasse: deinde ipse confessus est,
 quia posteriori tempore amittentes eam, provinciam quae nunc
 Iudaea uocatur, obtinuissent: et edificantes Hierosolymam,
 construxissent templum. Et haecenus conscriptiones secutus est
 antiquorum. Deinde usurpans sibi licentiam, professusque se
 scribere ea quae in fabulis uulgaribus feruntur, incredibilia
 uerba de Iudaeis inseruit, uolens permiscere nobis plebe Aegyp-
 tiorum leproforum, aliorumque languentium, quod sicut ait,
 abominatione ex Aegypto fuga dilapsi sunt. Amenophin et-
 nim regem adiecit, quod est falsum nomen. Et propterea tem-
 pus regni eius nequaquam diffinire praesumpsit, cum aliorum
 regum omnes annos perfecte protulerit. Hinc itaque quasdam
 annectit fabulas, pene oblitus, quod egressum pastorem ad Hie-
 rosolyma ante quingentos decem ex octo annos factum esse
 protulerat.

testati sunt, pro qua nunc dicere
 sanè Demetrius, & senior Philon, & E
 ueritate frustrati sunt: quibus dari ue
 est. Non enim inerat eis, ut nostras literas pos
 scrupulositate sequi. His ita dictis, unum adhuc mihi
 est relictum ex his quæ in principio libri posui,
 derogationes & maledicta, quibus utuntur quidam
 contra genus nostrum, falsas ostendam: & cōscriptoribus eo
 iam testibus utar, quando conscribentes hæc cōtra semetipsos
 locuti sunt talia. Quòd uerò multis alijs hoc euenit propter
 quorundā odia, arbitror intelligere eos qui in historijs uersa
 ri solent. Quidam enim gentiū, & gloriosissimarū ciuitatum
 fœdare nobilitatem, & conuersationi detrabere tentauere:
 Theopompus quidem Atheniensium, Lacedæmoniorum uerò
 Polycrates. Is autem qui Tripoliticum conscripsit (non enim
 Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebeo
 rum momordit urbem. Multa uerò etiam Timæus in historijs,
 de prædictis, & de alijs blasphemauit. Et hoc præcipuè fa
 ciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte calumniantur.
 quidam propter inuidiam atq; maleuolentiam, alij uerò pro
 pter uerbosam nouitatem memoria se dignos fieri iudicantes.
 & apud stultos quidem nequaquam hac spe fraudantur, qui
 non sanum noscuntur habere iudiciū: sani uerò auditores eo
 rum malignitatem cōdemnabunt. Blasphemiarū igitur in nos
 sæpe congestarum huiusmodi causa est. Volentes Aegyptijs
 gratificari quidam, ueritatem corrumpere tentauere. Et neq;
 aduentum in Aegyptum nostrorū progenitorum, sicut cont
 git, sunt cōfessi: nec rursus egressum cum ueritate dixerunt: mul
 tasq; causas odij ac inuidiæ pariter habuere. Principio quidē,
 quia in eorum regione nostri progenitores potentes effec
 sunt: unde regressi ad propria, denuo fuere felices. Deinde sa
 crorum

etorum diuersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantum
 prestantiore nostra pietate quam solennitates illorum, quan-
 tum dei natura animalibus irrationalibus sine dubitatione
 prestat. Communis namq; apud illos ritus est, eiusmodi brutis
 arbitrarî deos: singulatim autem alij alia colunt: Vari ac fa-
 tuti omnino homines, et ab initio uti his malis opinionibus
 consueti: et propterea nequaquam imitari nostram honesta-
 tem de diuina ratione patuere. Videntesq; multos nostrâ res-
 lari conuersationem, inuidiam habuere: et ad tantam fatuita-
 tem ac pusillanimitatem quidam perducti sunt, ut non pigeret
 eos etiam contra antiquas suorum scripturas aliqua dicere.
 Qui cum hoc faciunt, sibi metipsis aduersa conscribere passio-
 ne cecitatis ignorauerunt. In uno tamen ex maximo viro uere-
 bum meum comprobabo, quod usus sum antè paululum nostræ
 antiquitatis teste. Manethon itaque, qui Aegyptiacam histo-
 riam ex literis sacris se interpretaturum pollicitus est, prædi-
 cens nostros progenitores cum multis milibus in Aegyptum
 aduenisse, et illic incolas subiugasse: deinde ipse confessus est,
 quia posteriori tēpore amittentes eam, provinciam que nunc
 Iudæa uocatur, obtinuissent: et edificantes Hierosolymam,
 construxissent templum. Et hæcenus conscriptiones secutus est
 antiquorum. Deinde usurpans sibi met licentiam, professusq; se
 scribere ea que in fabulis uulgaribus feruntur, incredibilia
 uerba de Iudæis inseruit, uolens permiscere nobis plebē Aegye-
 ptiorum, leproforum, aliorumq; languentium, quod sicut ait,
 abominatione ex Aegypto fuga dilapsi sunt. Amenophin e-
 nim regem adiecit, quod est falsam nomen. Et propterea tem-
 pus regni eius nequaquam diffinire præsumpsit, cum aliorum
 regum omnes annos perfecte protulerit. Hinc itaq; quasdam
 annectit fabulas, penè oblitus, quod egressum pastorum ad Hie-
 rosolyma ante quingentos decem ex octo annos factum esse
 protulerat.

Quin & Choerilus, antiquus poëta, meminit de gente nostra, dicens quòd militauerunt nostri maiores cum Xerxe Persarū rege contra Græcos: & enumerans uniuerſas gentes, nouiſſimam noſtram poſuit, ita dicens:

Huius miranda ſpecie gens caſtra ſecuta,

Phœniſſam ignoto linguam mittebat ab ore.

Sedes huic Solymi montes, ſtagnum prope uaiſtum.

Tonſa caput circum, ſquallenti uertice equini

Exuias capitis duratas igne gerebat.

Palam ergo eſt, ſicut arbitror, quia noſtri meminerit, eò quòd & Solymi montes in noſtra regione ſunt conſtituti, in quibus habitamus, & ſtagnū, quod dicitur Aſphaltites. Hoc enim inter omnes ſtagnum in Syria latius atq; maius eſt. Et Choerilus quidem ita noſtri meminit. Quod autem non ſolum ſciebant Iudeos, ſed etiam in quotquot inciderēt, admirabantur, non è uulgo Græci, ſed ob ſapientiam celebres, oſtendere facile eſt. Clearchus enim Ariſtotelis diſcipulus, & peripateticorum nulli ſecundus, in primo libro de ſomno, dicit Ariſtotelem doctorem ſuum de quodam uiro Iudeo ita referre: & ipſi Ariſtoteli eundem ſermonem aſſcribit, quod ita conſcriptum eſt. Sed alia quidem longum eſt dicere. Quæ uerò habere potuerant illius admirationem quandam atq; philoſophiam, ea duco operæ precium referre. Et Hyperochides: uehementer, inquit, audire deſideramus uniuerſi. Igitur ſecūdum præcepta, Ariſtoteles inquit, rhetorica, eius genus primo indicabimus, ne reluctemur doctoribus præceptorum. Dic, inquit Hyperochides, ita ſi placet. tum ille. genere igitur Iudeus erat, è Cœleſyria: qui ſunt ex propagine philoſophorum Indorum, uocanturq; (ut aiunt) philoſophi, apud Indos Calani, apud Syros autem Iudei nomen accipientes à loco. locus enim ubi habitant, appellatur Iudæa. nomen uerò eorum ciuitatis

uitatis ualde difficile est: uocāt enim eam nomine Hierusalem. Is igitur homo multos hospitio recipiens, & de superioribus ad maritima descendens, grauiſſimus erat non solum eloquio, sed etiam animo. Et tunc nobis de gētibus apud Asiam, quum diuinus homo uenisset ad ea loca, consabulari cœpit nobiscū, & cum alijs scholasticis eorum sapientiam tentans: cumq; multi eruditorum congregarentur, tradebat potius aliquid eorum quæ habebat. Hæc ait Aristoteles apud Clearchum: & super hæc multam ac mirabilem continentiam Iudei uiri in cibus & castitatem narrat. Licet autem uolentibus hæc ex ipsius lectione cognoscere. ego enim refugio plus quam decet inferere. Clearchus igitur facta digressionē, cum aliud propositum haberet, nostri generis ita meminit. Hecateus autem Abderita, uir philosophus simul & circa actiones industrius, cum Alexandro rege nutritus, & cum Ptolemæo Lagi commoratus, non obiter, sed integrum de ipsis Iudeis conscripsit librum. Ex quo uolo breuiter quedam eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primum tempus ostendā. Meminit enim prælij, quo circa Gazam Ptolemæus conflixit cum Demetrio, quod utiq; contigit undecimo quidem anno post mortē Alexandri, Olympiadē uerò septima & decima atq; cētesima, sicuti refert Castor. adiiciēs enim hanc Olympiadē, dicit: Sub hac Ptolemæus Lagi uicit in Gaza prælio Demetrium Antigoni, qui uocabatur Poliorcetes. Alexandrum uerò profitemtur uniuersi centesima & quartadecima Olympiadē fuisse defunctum. Palam ergo est, quia & secundum illud tempus, & sub Alexandro genus florebat nostrum. Dicit igitur Hecateus, quia post prælium ad Gazam, Ptolemæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolemæi, cum eo proficisci ad Aegyptum, & rebus communicare uoluerē.

Quorum

Quorum unus, inquit, erat Ezechias pontifex Iudeorum: homo etate quidem quasi sexaginta et sex annorum, dignitate uero apud contribules maximus, et animo sapientissimus, potentissimus ad dicendum, et circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes Iudeorum qui decimas accipiunt, et uniuersa in communi gubernant, circa mille et quingentos existere. Rursus autem praedicti uiri faciens mentionem: hic, inquit, homo hunc honorem gerens, et assuetus esse nobiscum, assumens aliquos suorum, differentiam cunctam exposuit: et habitationem suam et conuersationem, quam scriptam habebat, pariter indicauit. Deinde palam facit Hecataeus, quales circa leges existimus: et quia omnia sustinere, ne transgrediamur eas, eligimus: et hoc esse optimum iudicamus. Dicit igitur haec: Et male saepius a finitimis audientes, et omnes contumelias passi a Persicis regibus et satrapis, non possunt mente mutari. Sed cum magna exercitatione, de his praecipue omnia respondere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua, dicens, Alexandro quondam in Babylone constituto, et uolente Beli templum quod corruerat renouare, cunctisque militibus similiter rudera portare praecipiente, solos Iudeos hoc facere non fuisse: sed etiam multas plagas, et detrimenta pertulisse non modica, donec eis agnoscente rege securitas praerberetur. Qui dum ad provinciam, inquit, propriam reuersi fuissent, templa et altaria fabricata omnia destruxere. Et pro alijs quidem multam satrapae exoluere, pro alijs uero ueniam consecuti sunt. Adiecit autem, quod merito ob haec mirabiles sint. Et quod gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa: sed multa milia nostrorum traducta, in Babylonia Persae primum collocarunt: nec pauca etiam morte Alexandri in Aegyptum et Phoeniciam sunt translata, propter seditionem in Syria factam. Idem

uir et magnitudinem prouinciæ quam incolimus, pulchritudinemq; narrauit. Penè decies trecenta milia, inquit, iugera terrarum optimarum uberrimæ prouinciæ possidere noscuntur. Iudæa nanque huius est amplitudinis. Et quia etiam ciuitatem ipsam Hierosolymorum spatiosam et maximam olim inhabitamus, et uirorum multitudine copiosam, necnon et templi constructionem, idem ipse sic refert: Sunt autem Iudeorum et aliæ quidem multe munitiones per prouinciā, atque uici. una uerò ciuitas munitissima, habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum, in qua commorantur hominum circa centum et quinquaginta milia, nomine Hierosolyma. Est autem in media ciuitate lapidea quadriporticus, centum per circuitum cubitorum, habens etiam duplices ianuas: in qua ara est quadranguli figuratione composita ex lapidibus non dolatis, sed collectis, unumquodq; latus uiginti cubitorum latitudinem habens, altitudinem uerò decem. et circa eam maxima fabrica, ubi altare est constitutum et candelabrum, utraque aurea, duorum talentorum pondus habentia: et inextinguibile lumen noctibus et diebus. Simulacrum uerò aut aliquod anathema ibi nequaquam est, nec ulla plantatio. nullus ibi ueluti lucus, aut aliquid huiusmodi. Habitant autem in eo et noctibus et diebus sacerdotes, quasdam purificationes agentes, et omnino uinum non bibentes in templo. Iusuper autem, quia et cum Alexandri regis successoribus postea militarunt, testatur hoc modo, dicens ea quæ cognouerit à uiro Iudæo in expeditione constituto: cuius uerba subiiciam. Ait enim: Me siquidem eunte ad mare rubrum, una secutus est quidam cum alijs equestrum Iudeorum nos deducantium, nomine Mossollanus, uir animosus, inter omnes sagittarios Græcos et Barbaros præcipuus. Is igitur homo properantibus multis

multis pariter, et quodam uate augurium captante, et presentente ut cuncti starent, interrogauit, cur substitissent omnes. Ostendente uero ei uate auem quam intuebatur, atque dicente: quod si quidem expediret eis ut manerent omnes, staret auis: si uero surgens antecius euolaret, procederet: si uero post tergum iret, recedere cunctos oporteret: rursum tacens, arcumque trahens, sagittam emisit: et auem percussam interemit. Indignantibus uero uate et quibusdam alijs, et maledicentibus ei: Quid furitis, inquit, infaustissimam auem sumentes in manus? hæc enim suam salutem nesciens, de nostro itinere nobis prosperitatem potuit indicare? Si enim præscire futura ualisset, in hunc locum nequaquam uenisset, metuens ne sagitta à Mossollamo Iudeo periret. Sed Hecataei testimonia iam quiescant. facile namque est, uolentibus ipsum librum legere, et hæc apertius inuenire. Non uero me pigebit Agatharchidem introducere, licet homo minime malus, ut ei uisum est, nobis detraxisse uideatur. Is enim narrans de Stratonice, quemadmodum uenit in Syriam à Macedonia uiro suo Demetrio derelicto: Seleuco autem uxorem eam ducere nolente, quod illa sperabat, exercitu eius in Babylonia posito, circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomodo reuerso rege Antiochia capta, in Seleucia illa fugiens, cum posset uelocius abnauigare, somnio prohibita ne faceret, capta atque defuncta est. Hæc ergo prædicens Agatharchides, et derogans superstitioni Stratonices, utitur exemplo generis nostri, sic scribens. Qui uocantur Iudei, habitant omnium munitissimam ciuitatem, quam uocare Hierosolymam prouinciales solent. Hi uacare consueti sunt septima die, et neque arma portare in prædictis diebus, neque terræ culturam contingere, neque alterius cuiuspiam curam habere patiuntur. sed in templis extendentes manus, adorare usque ad uesperam soliti sunt. Ingrediente uero in ciuitatem

Ptolemeo

Ptolemæo Lago cum exercitu, & multis hominibus, cum custodire debuerint ciuitatem, eis stultitiam obseruantibus, prouincia quidem dominum suscepit amarissimum: lex uerò manifestata est malam habere solennitatem. huiusmodi autem casus, præter illos, alios quoque docuit uniuersos: ut tunc ad somnia & opiniones quæ tradebantur de lege confugiant, dum circa res necessarias ratio nihil ualet humana. Hoc quidem Agatharchidi uidetur esse ridiculum: eis autem qui hæc examinant integrius, apparet magnū, & præcipua laude dignissimum: si & saluti & patriæ quidem, custodiam legum pietatemq; diuinam præponere cōcupiscant. Quod uerò non ignorantes quidam conscriptorū gentem nostram, sed propter inuidiam quasdam ob similes causas memoriā nostri omiserunt, hoc indicium me arbitror esse præbiturum. Hieronymus enim qui de successoribus conscripsit historiam, ipso tempore quo Hecateus fuit: & amicus existens regis Antigoni, Syriæ præfidebat. Verum Hecateus quidem etiam librum conscripsit de nobis: Hieronymus autem nequaquam nostri in historia meminit, licet penè in ipsis locis nutritus esset: In tantum uoluntates hominum differebant. Alter namq; dignos existimauit de quibus diligenter memoriæ proderet: alterū uerò omnino circa ueritatem quedam passio cernitur obscurasse. Sufficiunt tamen ad probationem antiquitatis nostræ, Aegyptiorum & Chaldeorum atq; Phœnicū historiæ, & super illas Græcorum pariter cōscriptiones. nam præter supradictos, Theophilus etiam, & Theodotus, & Mnascas, & Aripheas, & Hermogenes, & Euemerus, & Conon, & Zopyrion, & multi fortasse alij (non enim ego omnibus libris incubui) nō obiter nostri fecere mentionem. Plurimi namq; prædictorum uirorum, ueritate quidem antiquarum rerū frustrati sunt, quia lectioni sacræ nostrorum non incubuere librorum: communiter

niter tamen de antiquitate testati sunt, pro qua nunc dicere proposui. Phalereus sanè Demetrius, et senior Philon, et Epipolemus, non multum ueritate frustrati sunt: quibus dari ueniam, dignum est. Non enim inerat eis, ut nostras literas posset omni scrupulositate sequi. His ita dictis, unum adhuc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui, quatenus derogationes et maledicta, quibus utuntur quidam contra genus nostrum, falsas ostendam: et conscriptoribus eorum testibus utar, quando conscribentes hæc contra semetipsos locuti sunt talia. Quod uero multis alijs hoc euenit propter quorundam odia, arbitror intelligere eos qui in historijs uersari solent. Quidam enim gentium, et gloriosissimarum ciuitatum foedare nobilitatem, et conuersationi detrudere tentauere: Theopompus quidem Atheniensium, Lacedæmoniorum uero Polycrates. Is autem qui Tripoliticum conscripsit (non enim Theopompus hoc fecit, sicuti quidam putant) etiam Thebeorum momordit urbem. Multa uero etiam Timæus in historijs, de predictis, et de alijs blasphemauit. Et hoc præcipue faciunt, quando gloriosissimos in aliqua parte calumniantur: quidam propter inuidiam atque maleuolentiam, alij uero propter uerbosam nouitatem memoria se dignos fieri iudicantes. Et apud stultos quidem nequaquam hæc spe fraudantur, qui non sanum noscuntur habere iudicium: sani uero auditores eorum malignitatem cōdemnabunt. Blasphemiarum igitur in nos sæpe congestarum huiusmodi causa est. Volentes Aegyptijs gratificari quidam, ueritatem corrumpere tentauere. Et neque aduentum in Aegyptum nostrorum progenitorum, sicut contigit, sunt cōfessi: nec rursus egressum cum ueritate dixerunt: multasque causas odij ac inuidie pariter habuere. Principio quidem, quia in eorum regione nostri progenitores potentes effecti sunt: unde regressi ad propria, denuo fuere felices. Deinde san-

crorum

etorum diuersitas, multas inter eos fecit inimicitias: in tantum
 prestantiore nostra pietate quam solennitates illorum, quan-
 tum dei natura animalibus irrationalibus sine dubitatione
 prestat. Communis namq; apud illos ritus est, eiusmodi bruta
 arbitrari deos: singulatim autem alij alia colunt: Vari ac fa-
 tit omnino homines. Et ab initio uti his malis opinionibus
 consuevit: et propterea nequaquam imitari nostram honesta-
 tem de diuina ratione potuere. Videntesq; multos nostrā res-
 lari conuersationem, inuidiam habuere: et ad tantam situita-
 tem ac pusillanimitatem quidam perducti sunt, ut non pigeret
 eos etiam contra antiquas suorum scriptiōnes aliqua dicere.
 Qui cum hoc faciunt, sibi metipsis aduersa cōscribere passio-
 ne cecitatis ignorauerūt. In uno tamen ex maximo uirō uere
 bum. nuntum comprobabo, quod usus sum antē paululum nostrę
 antiquitatis teste. Manethon itaq; qui Aegyptiacam histo-
 riam ex literis sacris se interpretaturum pollicitus est, prædi-
 xit nostros progenitores cum multis milibus in Aegyptum
 aduenisse, et illic incolas subiugasse: deinde ipse confessus est,
 quia posteriori tēpore amittentes eam, prouinciam quę nunc
 Iudęa uocatur, obtinuissent: et edificantes Hierosolymam,
 construxissent templum. Et hactenus cōscriptiōnes secutus est
 antiquorum. Deinde usurpans sibi mot licētiā, professusq; se
 scribere ea quę in fabulis uulgaribus feruntur, incredibilia
 uerba de Iudęis inseruit, uolēs permiscere nobis plebē Aegy-
 ptiorum leprosorū, aliorumq; languentium, quod sicut ait,
 abominatione ex Aegypto fuga dilapsi sunt. Amenophin e-
 nim regem adiecit, quod est falsam nomen. Et propterea tem-
 pus regni eius nequaquam diffinire præsumpsit, cum aliorum
 regum omnes annos perfecte protulerit. Hinc itaq; quasdam
 annectit fabulas, penē oblitus, quod egressum pastoriū ad Hie-
 rosolyma ante quingentos. dācem. ex octo annos factum esse
 protulerat.

protulerat. Themusis enim erat rex, quando egressi sunt. Et ab hoc tempore, regum qui postea fuerunt, anni sunt trecenti novagintatres, usque ad fratres nomine Sethonem, et Hermenum: quorum Sethonem quidem Aegyptum, Hermenum uero Danaum denominatum dicit: Quem expellens, inquit, Sethon, regnavit annis quinquaginta et novem: et post hunc senior est filius Rhampses annis sexaginta sex. Ante tot igitur annos egressus ex Aegypto patres nostros confessus, deinde Amenophin adiciens regem, hunc ait: et deorum fuisse cōtemplatorem, sicut Orum quendam priorum regum: et implese desiderium eius sacerdotem Amenophin natum ex patre Papiro: qui uidebatur quasi diuina participare natura secundum sapientiam praescientiamque futurorum. Et dixisse regi hunc cognominem, quod posset uidere deos, si provinciam a leprosis et alijs maculatis hominibus purgare cōtenderet. In quo lectatum regem, omnes dicit corpore debiles ex Aegypto congregasse, et fecisse multitudinem numero lxxx. milia. Eosque ad sectiones lapidum in partem Nili Orientalem misisse: simul et alios Aegyptios, quibus hoc erat iniunctum: Fuisse autem quosdam inter eos etiam cruditorum sacerdotum lepra persusos ait. Amenophin uero illum sapientem diuinumque uirum refert timuisse et erga semetipsum et erga regem deorum indignationem, qui aperte suaserat eis uim fieri: et dixisse, quoniam auxiliaretur quidam maculatis hominibus, et Aegyptum obtinerent tredecim annis. Et haec eum non quidem praesumpsisse regi dicere, sed de his hominibus conscriptum reliquisse librum, ac sibi mortem consciuisse. et propterea regem in anxietatem maximam peruenisse. Deinde ad uerbum haec refert. Itaque rogatus rex, ut ad requiem et tutamen eorum secerneret ciuitatem, desertam urbem, quae fuerat pastorum, nomine Autrim, praebuit eis. Est autem haec ciuitas

nitis secundum theologiam antiquam, Typhonis. Porro illi in hanc ingressi, et locum hunc ad rebellandum optimum, duce sibi inquit quendam Heliopolitanorum Pontificum, Osarsiphum constituere, et huic se obedire in omnibus iurauerunt: at ille primum quidem eis legem posuit, ut neque deos adorarent, neque ab animalibus, quae praecipue sacra apud Aegyptios erant, se penitus abstinerent: nullique copularentur nisi cum quibus foedus habere uidebantur. Haec autem sentiens, et alia plura, maxime Aegyptiorum consuetudinibus inimica, praecipit multo opere muros edificari ciuitatis: et ad bella preparari contra Amenophin regem. Ipse uero assumens secum etiam alios sacerdotes, et maculatorum quosdam, misit legatos ad pastores: qui uidebantur à Themuse rege depulsi ad Hierosolymorum urbem, causas suas et aliorum qui simul fuerant exhonorati significans, et poscens ut pariter contra Aegyptum castrametarentur. promisitque eos fore uenturos: primum quidem in Auarim progenitorum suorum prouinciam, et necessaria populis abundantius exhibenda: pugnaturos autem opportuno tempore, et prouinciam facillime subdituros. Illi uero letitia cumulati, omnes alacriter usque ad ducenta milia uirorum pariter sunt egressi: et non post multum ad Auarim usque uenere. Amenophis autem Aegyptiorum rex, dum illorum audisset inuasionem, non mediocriter perculsus est, dum recordaretur quod ei praedixerat Amenophis Papij. Et primum quidem congregans Aegyptiacam plebem, facto consilio cum principibus eorum animalia sacra, et quae praecipue à sacerdotibus honorabantur, ante praemisit: et sacerdotibus particulariter iussit, ut simulachra eorum caute celarent. Filium uero Sethonem, qui etiam Ramesse à Rampse patris nomine uocabatur, cum quinque esset annorum, apud suum commendauit amicum. Ipse uero transiens cum alijs

Aegyptijs, usque ad trecenta milia uirorum, bellatoribus uir-
occurrens, congressus non est. Putans enim semetipsum contra
deum pugnare, retrorsum reuersus uenit ad Memphim: ex su-
mens Apim et alia sacra, mox in Aethiopiam cum uniuersis
nauib. et multitudine uenit Aegyptiorum. Per gratiam namq[ue]
erat ei subiectus Aethiopum rex: propter quod suscipiens et-
iam populum uniuersum, praeuit alimenta hominibus neces-
saria, quae prouincia ministrabat, et ciuitates ac uicos, qui ad
fatale illud x i i l. annorum exilium sufficerent. Et in Aethio-
pia quidem haec gesta sunt. Solymitae uero descendentes cum
uiris pollutis Aegyptiorum, sic pessime hominibus usi sunt, ut
eorum uictoria esset pessima his, qui tunc eorum impietates in-
spiciebant, non solum etenim ciuitates et uicos concremauerunt,
sacrilegia facientes, et decorum idola deuastantes, sed etiam
ipsa sacra animalia quae colebantur crudelissime discerperunt,
peremptores et occisores horum sacerdotes atque prophetas
esse cogentes, quos etiam expellebant nudos. Dicitur itaque
quod politiam et leges eis composuit sacerdos quidam, genere
Heliopolites, nomine Osarsiphus, uocatus ex nomine Osireos
Heliopolitani dei: qui dum conuersus fuisset ad hoc genus, mu-
tauit nomen et uocatus est Moses. Quae igitur Aegyptij de
Iudeis ferunt, haec sunt. Sed et multa breuitatis causa praeter-
eo. Dicit autem rursus Manethon, quia postea Amenophis ex
Aethiopia digressus est cum magna uirtute: simul et filius
eius Rampses, et ipse habens magnum exercitum. Et con-
gressi contra pastores atque pollutos, uicerunt eos: et multis
caesis persecuti sunt eos usq[ue] ad Syria fines. Haec equidem et
huiusmodi Manethon conscripsit. Quia uero auilia loqui-
tur deliramenta, atque mentitur, aperta ratione monstrabo:
illud primo distinguens, quod postea referendum est. Is enim
concessit nobis, atque professus est, quod ab initio non fuerint
Aegyptij

Aegyptij genere, sed extrinsecus illuc aduenissent, & Aegyptum obtinuisent, & ex ea rursus egressi sint nostri progenitores. quod uero nobis postea permixti non sunt Aegyptij corpore debilitati: & quod ex his non fuit Moses, qui populum eduxit ex Aegypto, sed ante multas generationes extitit, per ea quae ipse dixit, conabor ostendere. Primam itaque causam posuit figmenti ridiculam. Rex enim, inquit, Amnophis concupiuit uidere deos. quos putas? siquidem qui apud eos solennes erant, Bouem, & Hircum, & Crocodilos, & Cynocephalos, uidebat. coelestes autem quomodo poterat? & cur hoc habuit desiderium? quia utique & prior rex alter hos uiderat? Ab illo ergo audiens, quales essent, & quemadmodum eos uidisset, noua nequaquam egebat arte: sed forte sapiens erat ille uates, per quem haec rex posse agere confidebat. quod si ita fuisset, quomodo impossibiliu concupiscentiam non praesciuit? non enim euenit quod uoluit. Proinde quam rationem habere potuit, ut propter mutilos aut leprosos ei inuisibiles essent? Irascuntur enim propter impietates, non propter corporum uitia. Deinde, tam multa milia leproforum & male habentium, una penè hora quomodo fuit possibile congregari? aut quomodo rex non obediuit uati? Ille namque praecipit debiles Aegyptios exilio deportari. Hic autem eos ad sectiones lapidum destinauit, tanquam operarijs indigens, & non purgare provinciam uolens. Ait autem quod uates semetipsum peremit, prauidens deorum iram, & quae erant in Aegypto futura, & conscriptum librum regi reliquit. Proinde quomodo ab initio uates etiam suum interitum non praesciuit? quomodo non repente regi contradixit uolenti uidere deos? aut qua ratione timebat, iam non sui temporis calamitates? aut quid nam grauius imminabat, quod morte praeniret? Quod uero inter omnia stultius est, uideamus. Audiens enim haec,

Aegyptijs, usque ad trecenta milia uirorum, bellatoribus uiris
 occurrens, congressus non est. Putans enim semetipsum contra
 deum pugnare, retrorsum reuersus uenit ad Memphim: et su-
 mens Apim et alia sacra, mox in Aethiopiam cum uniuersis
 nauibus et multitudine uenit Aegyptiorum. Per gratiam namque
 erat ei subiectus Aethiopum rex: propter quod suscipiens et
 etiam populum uniuersum, praeuit alimenta hominibus neces-
 saria, quae provincia ministrabat, et ciuitates ac uicos, qui ad
 fatale illud x l i l annorum exilium sufficerent. Et in Aethio-
 pia quidem haec gesta sunt. Solymite uero descendentes cum
 uiris pollutis Aegyptiorum, sic pessime hominibus usi sunt, ut
 eorum uictoria esset pessima his, qui tunc eorum impietates in-
 spiciebant. non solum etenim ciuitates et uicos concremauerunt,
 sacrilegia facientes, et deorum idola deuastantes, sed etiam
 ipsa sacra animalia quae colebantur crudelissime disperperunt,
 peremptores et occisores horum sacerdotes atque prophetas
 esse cogentes, quos etiam expellebant nudos. Dicitur itaque
 quod politiam et leges eis composuit sacerdos quidam, generis
 Heliopolites, nomine Osarsiphus, uocatus ex nomine Osireos
 Heliopolitani dei: qui dum conuersus fuisset ad hoc genus, mu-
 tauit nomen et uocatus est Moses. Quae igitur Aegyptij de
 Iudeis ferunt, haec sunt. Sed et multa breuitatis causa praeter-
 eo. Dicit autem rursus Manethon, quia postea Amenophis ex
 Aethiopia digressus est cum magna uirtute: simul et filius
 eius Rampses, et ipse habens magnum exercitum. Et con-
 gressi contra pastores atque pollutos, uicerunt eos: et multis
 caesis persecuti sunt eos usque ad Syria fines. Haec equidem et
 huiusmodi Manethon conscripsit. Quia uero auilia loqui-
 tur deliramenta, atque mentitur, aperta ratione monstrabo:
 illud primo distinguens, quod postea referendum est. Is enim
 concessit nobis, atque professus est, quod ab initio non fuerint
 Aegyptij

Aegyptij genere, sed extrinsecus illuc aduenissent, & Aegyptum obtinuerunt, & ex ea rursus egressi sint nostri progenitores. quod uero nobis postea permixti non sunt Aegyptij corpore debilitati: & quod ex his non fuit Moses, qui populum eduxit ex Aegypto, sed ante multas generationes extitit, per ea quae ipse dixit, conabor ostendere. Primam itaque causam posuit figmenti ridiculam. Rex enim, inquit, Amnophis concupiuit uidere deos. quos putas? siquidem qui apud eos solennes erant, Bouem, & Hircum, & Crocodilos, & Cynocephalos, uidebat. caelestes autem quomodo poterat? & cur hoc habuit desiderium? quia utique & prior rex alter hos uiderat? Ab illo ergo audiens, quales essent, & quemadmodum eos uidisset, noua nequaquam egebat arte: sed forte sapiens erat ille uates, per quem haec rex posse agere confidebat. quod si ita fuisset, quomodo impossibiliu concupiscentiam non praesciuit? non enim euenit quod uoluit. Proinde quam rationem habere potuit, ut propter mutilos aut leprosos ei inuisibiles essent? Irascuntur enim propter impietates, non propter corporum uitia. Deinde, tam multa milia leproforum & male habentium, una penè hora quomodo fuit possibile congregari? aut quomodo rex non obediuit uati? Ille namque praecipit debiles Aegyptios exilio deportari. Hic autem eos ad sectiones lapidum destinauit, tanquam operarijs indigens, & non purgare prouinciam uolens. Ait autem quod uates semetipsum peremit, prauidens deorum iram, & quae erant in Aegypto futura, & conscriptum librum regi reliquit. Proinde quomodo ab initio uates etiam suum interitum non praesciuit? quomodo non repente regi contradixit uolenti uidere deos? aut qua ratione timebat, iam non sui temporis calamitates? aut quid nam grauius imminabat, quod morte praeueniret? Quod uero inter omnia stultius est, uideamus. Audiens enim haec,

inquit, & de futuris iam metuens, debiles illos quibus Aegyptum purgare debuerat, neque tunc de prouincia pepulit: sed rogantibus eis, sicut ait, ciuitatem dedit dudum à pastoribus habitatam: quæ uocabatur Auaris. Ad quam congregati: Principem, inquit, delegere ex sacerdotibus Heliopolitanis: qui eis legem posuit, ut neque deos adorarent, neq; ab Aegyptiace festiuitatis animalibus abstinere, sed omnia perirerent, atq; consumerent, nulliq; penitus miscerentur, nisi cum quibus coniurati esse uidebantur: & iureiurando multitudine obligata, quatenus in eis legibus perdurarent, Auarim ciuitatem mutatam contra regem dicit eos bello sumpsisse. Adiecit autè, quia misit Hierosolymam rogans illos pro auxilijs exhibendis, & daturum Auarim compromittens, quæ foret ex Hierosolymis uolentium exire maiorum: & ex qua procedentes omnem Aegyptum obtinerent. Deinde subiungit illos quidem uenisse cum ducentis milibus armatorum. Regem uerò Amenophin Aegyptiorum, cum nollet repugnare deo, mox ad Aethiopiam fugisse, & Apim cum alijs sacris animalibus deuexisse. Hierosolymitas uerò inuasionem facta, & ciuitates depopulatas, & templa concremassè, & equestres peremisse refert: & nulla iniquitate aut crudelitate abstinuisse. Qui uerò politiam & leges eis exhibuit, Sacerdos, inquit, erat genere Hieropolites, nomine Orsaphus, uocatus ab appellatione Osireos Heliopolitani dei: & mutato nomine dictus postea Moses. Tertiodecimo uerò anno Amenophin, postquam regno pulsus est, ex Aethiopia profectum cum multis milibus dicit: & congressum contra pastores atque pollutos, habita confictione, uicisse. Et multos interficientem, usque ad fines Syria persecutum. In his iterum non intellexit sine uerisimilitudine se mentiri. Leprosi nanque & cum eis multitudo collecta debiliū, licet primum irascerentur regi, circa se. utique talia facienti, secundum

secundum pramonitionem uatis, tamē cum à sectione lapidum sunt egressi, & prouinciā percipere, omnes circa eum minores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illum odio habebant, seorsum magis insidiari potuissent, non omnibus bellum inferre, cum scilicet plurimi existentes multorum illic cognationes haberēt. Proinde etiam si cōtra homines pugnare decruere, non tamen contra deos impietatem gerere praesumebant: nec cōtraria suis agere legibus, in quibus educati esse noscuntur. Oportet itaq; nos Manethoni gratias agere: quoniā huius iniquitatis principes dicit, non eos qui ex Hierosolyma sunt egressi, sed illos ipsos Aegyptios esse probat, & maxime sacerdotes, atq; iurisiurandi uinculum illorū multitudine conuenisse. Illud autem quomodo non irrationabile est? Domesticorum quidem & amicorum nemo cum illis rebellauit, nec periculorum belli particeps factus est: sed misere maculatos ad Hierosolymam, ut ab eis auxilia poscerent. quam amicitia aut societate intercedente? hostes enim magis erant, & moribus plurimum differebant. At illi confestim, ut ait, uocantibus morem gesserunt, nempe inducti pollicitationibus, quod Aegyptum occupaturi essent: quasi ipsi non admodum eius regionis gnari essent, ex qua per uim pulsī fuerant. qui si tum miseram aut egenam uitam egissent, merito fortasse negociū aggreffi essent. cum autem urbem habitarent fortunatam, & agrum amplum meliorem Aegypto colerēt, quid tandem erat, cur ob ueteres hostes, eosq; corporibus affectis, quales nemo domesticos ferat, periculum adirent: neq; enim futuram regis fugam praesciebant. nam, ut ipse dixit, filius Amenuphis cum trecentis milibus ad Pelusium occurrebat. & hoc quidem omnino sciebant, qui proficiscebantur: mutationem uerò propositi & fugam unde coniectare poterant? Deinde occupatis horreis Aegypti, multa mala fecisse ait Hierosolymitanū exercitum:

citum: atq; hæc eis exprobrat: quasi non hostes eos induxisset: aut quasi hæc sint aliunde accito militi obijcienda, cum eadem ante aduētum eorum fecissent, facturosq; se iurassent ipsi Aegyptij. Quinetiam aliquanto post Amenuphis hostes aggressus prelio uicit: fusosq; ac fugatos Syriam usq; persecutus est. adeo scilicet Aegyptus est omnibus undecumq; inuadentibus captu facilis: et qui tunc ea iure belli potiebantur, cum scirent Amenuphin uiuere, neq; aditus ab Aethiopia communiuerant, multas ad hoc commoditates habentes, neq; aliqui topiis contraxerant. Ille uero usq; Syriam trucidans eos (ut ait) persecutus est per arenosa et inaquosa loca. Scilicet ea uel quieto exercitu transire expeditum est. Igitur autore Manethone neq; ex Aegypto genus nostrum oriundum est, neq; illinc aliqui admixti sunt. Leproforum enim et morbidorum multos in lapidicinis periisse uerisimile est, multos in preliis, plurimos uero postremo et in fuga. Superest ut de Moyse illi contradicam. Hunc uirum mirandum Aegyptij et diuinum existimant, sed non sine blasphemia incredibili sibi uindicare conantur: dicentes Heliopoliten esse unum sacerdotum, ob lepram cum alijs pulsum. Ostenditur autem in ratione temporum, D X V I I I. annis prior fuisse, et patres nostros ex Aegypto in regionem quam nunc tenemus eduxisse. Quod uero eiusmodi calamitatis corpus expers habuit, ipsius dicta indicant. Leprosis enim et oppidis et uicis interdixit, ut seorsim in lacero uestitu agat: et cum qui eos attigisset, aut sub idem tectum successisset, pro impuro habet. Quin etiam si eo morbo liberari, et in pristinum restitui contingat, prescripsit ceras purificationes, mundationes per fontanarum aquarum lauacra, et omnium pilorum abrasiones: multisq; et uarijs sacrificijs peractis, tum demum sanctam urbem adeundam. At qui contra par erat eum, qui talem calamitatem expertus esset

set providentiam aliquam, ac humanitatē exhibere simili in-
 fortunio pressis. Non solum autem de leprosis sic leges tulit,
 sed ne minima quidem corporis parte mutilatos ad sacrorum
 curam admisit. Sed etiamsi iam sacerdoti aliquid tale accidis-
 set, honore eum priuauit. Quomodo igitur uerisimile est illū
 bas aduersus semetipsum cum opprobrio suo damnoq; tulisse
 leges? Quin et nomen ualde incredibiliter mutauit. Osarsiph
 enim (inquit) uocabatur. Hoc ad transmutationem nihil qua-
 drat. Verum autē nomen significat ex aqua seruatum Moysen.
 nam aquam Aegyptij Moy uocant. Satis igitur declara-
 tum existimo, quod Manethon. quatenus ueterum scripta se-
 quitur, non multum à ueritate aberrat. Vbi uerò ad uulgares
 fabulas se uertit, aut ubi absurdè eas confingit, aut in odium gen-
 tis loquentibus credit. Post hunc inquirere libet in Chere-
 monem. Hic enim Aegyptiacam se scribere historiam professus,
 addens idem nomen regis quod Manethon, Amenophin, et
 filium eius Rhameffen, ait. Isidem in somnis Amenophi appa-
 ruisse, incusantem quod templum suum per bellum dirutū es-
 set. Phritiphautem uerò sacrum scribam dixisse, si à pollutis
 hominibus Aegyptum repurget, liberandum eum à nocturnis
 terroribus: atq; ita delectu uitiosorum, morbidorum ue habi-
 to, ccc l. milia è finibus eiecta. Duces uerò eorum fuisse scri-
 bus Moysen, et Iosephum, quem etiam sacrum scribam fuisse
 Aegyptia uerò eis nomina esse, Mosi Tisithen, Iosepho Bete-
 sephi. Hos Pelusium uenisse, ibiq; offendisse ccc lxxx. milia,
 ab Amenophi relictā, quae is in Aegyptum transferre no-
 luerat: cum huius iclo fœdere contra Aegyptum expeditionem
 habeam. Amenophin autem non expectato impetu eorum, in
 Aethiopiam fugisse, relictā uxore grauida: quam delitescētem
 in quibusdam speluncis enixam puerum nomine Messenem.
 eum posteaquam ad uirilem aetatem peruenisset, expulisse Iu-
 deos

deos in Syriam numero circiter c c. milia, et patrem Amenophin ex Aethiopia recepisse. Et hæc quidem Cheremon. Reor autem ex his ipsis quæ acta sunt amborum uanitatem apparere. Si quid enim ueritatis subesset, impossibile erat in tantum eos discrepare. at qui mendacia componunt, non aliorum scriptis consona scribunt, sed quæ ipsis libet cōfingunt. ille igitur regiam cupiditatem uidendi deos, ait initium fuisse pollutos eiciendi. Cheremon autem suum de Iside somnium finxit. et ille quidem Amenophin dicit indixisse regi purgationē. hic uerò Phritiphauten. iam multitudinis numerus sanè belle congruit, illo lxxx. milia referēte, hoc ccl. Præterea Manethon primum in lapidicinas eiectos pollutos, deinde ad Auarim habitandam traductos, ac reliqua Aegypto bello uexata, tum demū acciuisse dicit à Hierosolymitis auxilia: Cheremon, Aegypto decedentes circa Pelusium inuenisse ccc. lxxx. milia hominum ab Amenophi relictā, ac cum illis rursus Aegyptum inuasisse: Amenophinque in Aethiopiā fugisse. Quod uerò egregium est, ne illud quidem, quinam et unde erant tam numerosus exercitus dixit, Aegyptij ne an externi: neque causam indicauit, ob quam eos rex in Aegyptum inducere noluit: qui de leprosis et Iside somnium confinxit. Moysi uerò et Iosephum, quasi eodem tempore simul expulsū Cheremon adiūxit, et quidē quatuor ætatibus ante Moysen defunctum, quarum sunt anni ferè clxxx. Quin et Rhameses Amenophis filius, secundum Manethonem quidem adolescens bellum administrat cum patre, et cum eodē exulat fuga elapsus in Aethiopiam. Hic autē fingit eū post patris abitum in spelunca quadam natum, et postea prælio uictorem, et iudeos in Syriam expellentem numero circiter cc. milia. O facilitatem. neque enim prius quinam erāt illa ccc. lxxx. milia dixit, neque quomodo ccc. lxxx. milia perierint: in acie ne cecid

eeciderint, an ad Rhamessem transfugerint. quod uerò maxi-
 me mirum est, ne cognoscere quidem ex eo licet, quosnam uo-
 cet Iudeos, uel utris eorum det hanc appellationem: illis ne
 CCL. milibus leproforū, an his CCCLXXX. milibus, quæ circa
 Pelusium erant. Sed stultum fortasse sit redarguere eos, qui à
 semetipsis redarguti sunt. ferendum enim erat utcunq; si ab
 alijs coarguti fuissent. His addam Lysimachum, idem quidem
 habentem cum prædictis argumentum mendacij, uerum enor-
 mitate figmenti illos uincentem. unde apparet eum magno o-
 dio cõfuxisse. dicit enim: Qua tempestate Bocchoris in Aeg-
 ypto regnabat, populum Iudeorum, quod essent lepra, sca-
 bie, & alijs quibusdam morbis infecti, ad templa cõfugisse, ut
 mendicato alerentur. multis autem hominibus morbo corre-
 ptis, sterilitatem in Aegypto accidisse. Bocchorim uerò Aegy-
 ptiorum regem ad Annonem, sciatum oracula de sterilitate,
 misisse. responsum uerò à deo, repurganda esse templa ab ho-
 minibus impuris & impijs, ciectis eis è templis in loca deser-
 ta. Ceterum scabiosos, ac leprosos mergendos, tanquã solè ho-
 rum uitam agrè ferente: & templa expianda: atq; ita fore ut
 terra fructum ferat. Bocchorim autem accepto oraculo, accer-
 sitisq; sacerdotibus ac sacrificis, iussisse collectis impuratis, hos
 militibus tradi deportandos in desertum: leprosos uerò ac im-
 petiginosos plumbeis laminis inuolutos in pelagus deiici. qui-
 bus submersis, reliquos congregatos & in loca deserti expo-
 sitos esse, ut perirent. eos habito cõcilio consultasse de seipsis:
 & nocte superueniente, accensis ignibus, ac lucernis custodias
 agitasse: sequentiq; nocte ieiunatum, ut numen propiciū eos
 seruaret. Insequenti uerò luce à Mose quodam consilium da-
 tum, irent conserti una uia, usq; dum ad loca culta peruenire-
 tur. tum præcepisse eum, ne cui hominum in posterum bene-
 uoli essent, utq; cõsiliū malum potius quàm bonum darent:
 deorumq;

deorumq; templa & altaria quotquot inuenirent, euertērent
 quibus comprobatis, ac destinatis, multitudine iter fecisse per
 desertum, ac post multa incommoda tandem ad loca culta per-
 uentum. tum uerò & hominibus iniuriose tractatus, & fanis
 compilatis ac incensis, uenisse in eam, quæ nunc Iudea dici-
 tur: conditaq; ciuitate hic habitare, urbem uerò *ισόπολις* ex re
 nominatam. Aliquanto autem post iam auctos uiribus mutasse
 nomen uitandi probri gratia: & urbem Hierosolyma, seipsos
 Hierosolymos uocasse. Hic non eundem quem illi, inuenit
 regem, sed recentius nomen consinxit: & omisso somnio ac
 propheta Aegyptio ad Ammonem abiit de impetiginosis &
 leprosis responsum relaturus. ait enim ad templa collectam
 multitudinem Iudeorum, incertum leprosis ne nomen im-
 ponens, an quod solos Iudeos morbus occuparit. dicit enim, po-
 pulus Iudeorum. Qualis, aduena, an indigena? Cur igitur eos
 cum sint Aegyptij, Iudeos uocas? Quod si hospites sunt, cur
 undenam sint non dicis? Quomodo autem cum rex tam multa
 ex his mari mersisset, reliquos in loca deserta eiecisset, tanta
 multitudo superfuit? aut quomodo pertransierunt desertū,
 & occupauerunt regionem, quam nunc tenemus, & condide-
 runt urbem, & extruxerunt templum apud omnes celebre?
 oportebat autem de legislatore non solum nomen dicere, sed
 & genus, quisnam, & ex quibus ortus. quamobrem uerò ta-
 les eis inter eundem aggressus sit ferre leges, de dijs, etiam era-
 ga homines iniustas. Siue enim Aegyptij erant genere, non
 tam facile patrios mores mutare potuissent: siue aliunde erāt,
 omnino aliquas habebāt leges longa consuetudine obserua-
 tas. Si igitur de expulsoribus suis iurassent, nunquam se illis
 fore beneuolos, rationem non absurdam habuissent. Quod si
 bellum internecinum aduersus uniuersos mortales susceperūt,
 cum essent (ut ipse ait) miseri, & omnium opis egei, maxima
 stultitia

Stultitia non illorum, sed hæc fingentis ostenditur. Iste namq[ue] etiam nomen impositum ciuitati à templorum spoliatione, præsumpsit dicere, & hoc postea fuisse mutatum. Mirum ni[hi]l, quia posteris quidem turpe fuit tale nomen & odiosum: ipsi uerò qui fundauere urbem, ornare semetipsos etiam uocabulo credidere. Hic autem generosus uir præ nimia detractiōis impotentia non intellexit, Hierosolyma non idem uoce Iudaica quod Græca significare. Quid ergo amplius quilibet diceret contra mendacium tam imprudenter expositum? Sed quoniam congruam iam magnitudinem suscepit hic liber, aliud faciēns principium, cætera presentis operis explanere tentabo.

FLAVII IOS

PHI HEBRAEI SACER-

dotis de Antiquitate Iudaica contra A-

pionem grammaticum Alexan-

drinum liber secundus.

PRIORI quidem uolumine, charissime mihi Epaphrodite, de antiquitate nostra monstraui, Phœnicum, & Chaldeorum, Aegyptiorumq[ue] literis satisfaciens ueritati: multosq[ue] Græcorum conscriptores adducēs, & meam è diuerso disputationem aduersus Manethonē, & Chæremōnem, & alios quosdam exhibui. Nunc autem inchoabo reliquos arguere, qui contra nos aliqua conscripsere. Impulsus enim sum contra Apionem respondere grammaticum, si tamen assumi hoc oportet officiū. Horum igitur, quæ ab eo conscripta sunt, alia quidem similia sunt dictis aliorum, alia ualde frigida. Plurima uerò quandam tantummodo detractiōne habentia

habentia, & multam (ut ita dixerim) ineruditi probationem, tanquam ab homine composita, & moribus prauo, & totius uite sue temporibus importuno. Quia uero multi hominum propter stultitiam suam his potius sermonibus capiuntur, quam illis quæ multo studio conscribuntur: & derogationibus quidem gaudent, præconijs uero mordentur, necessarium duxi, ne hunc quidem inscrutatum relinquere, qui nos tanquam in iudicio criminatur. etenim hoc quoque plerisque mortalium insitum uideo, ut gaudeant quoties maledicus quispiam ipse sua mala à laceſito audit. Et quidem nec orationem eius legere facile est, neque aperte cognoscere, quid dicere uelit: sed uelut in multa tumultuatione, ac mendaciorum perplexitate nunc similia supra pensitatis de maiorum nostrorum ex Aegypto migratione affert: nunc incolas Alexandria Iudeos calumniatur: insuperque de sacris templi nostri ceremonijs atque alijs ritibus nostris accusationem admiscet. Patres igitur nostros nec Aegyptios genere fuisse, neque ob labem corporum aut similem aliam calamitatem inde pulsos, non mediocriter solum, sed penè ultra modum, superius à me declaratum existimo: ceterum quæ his adiungit Apion, compendio memorabo. dicit enim in III. rerum Aegyptiacarum hæc: Moses, ut accepi à grãdioribus natu Aegyptijs, Heliopolitanus erat, qui patrijs institutus moribus, subdiuales preces ad septa qualia ciuitas habebat, reduxit. ad subsolanum autem omnia conuertebat. ita enim Heliopolis sita est. pro obeliscis uero statuit columnas, sub quibus cœu peluis forma exprimebatur: umbra uero in eam incidens, utpote per sudum, eundem semper cum sole cursum circumuoluebat. Atque huiuscemodi est, admiranda illa huius grammatici phrasis. mendacium uero eius non tam nostris uerbis euidenter coarguitur, quam Moscos operibus: neque enim cum primum tabernaculum

deo

deo construeret, aut ipse ullam talem formam ei indidit, aut posteros facere præcepit: atq; is qui postea templum Hierosolymis construxit Solomon, omni tali curiositate abstinuit, qualem consinxit Apion. Accepisse autem se dicit à maioribus natu Mosen Heliopolitanum: scilicet ipse iunior, sed his fidem habens, qui per ætatem illum familiariter nouerant. Et de Homero quidem poëta, quamuis grammaticus, non posset quenā eius sit patria certò affirmare, neq; de Pythagora tantum non heri nudius'ue tertius nato: de Mose uerò tam multis annis illos præcedente tam facile decernit, credens seniorum relationi: unde manifeste illam mentiri apparet. Quin et temporum ratio, quibus Mosen ait eduxisse leprosos et cecos et claudos, belle concinit iuxta grammaticum hunc diligentissimum. Manetho enim regnāte Tethmosi Iudeos dicit ex Aegypto discessisse, annis CCCXCIII. antequam Danaus apud Argos exularet. Lysimachus autem tempore Bocchoris regis, hoc est ante annos M D C C. Molon uerò et alij quidam, ut cuiq; uisum est. At uerò Apion cæteris fide dignior, exacte illum exitum definiuit VII. Olympiade, et huius anno primo: quo, ut ait, Pœni Carthaginem condiderunt. Carthaginis autem mentionem adiecit, ratus argumentum id ueritatis se habiturum euidentissimum, nec animaduertit à semetipso adductum quo coargueretur. Si enim de hac colonia monumentis Phœnicum credendū est, in illis Hiram rex traditur antiquior Carthagine condita annis plusquam C L. de quo superius ex Phœnicum cōmentarijs probaui, quod Solomoni templi Hierosolymitani cōditori amicus fuerit, et multa ad templi fabricam contulerit. Solomon uerò edificauit templū post Iudeorum discessum ex Aegypto annis DCXII. Porro numerū pulsorum eundem quem Lysimachus commentus (ait enim C. et x. eorum fuisse milia) miram quandā et credibilem reddit

Examinatum sit. Exacto enim (inquit) sex
 diebus inguinū ulceribus affecti sunt: & hac de causa
 quiesuerunt, incolumes constituti in regione que
 Iudea vocatur. & appellauerunt eam diem sabbatum,
 quodam Aegyptiorum uoce. nam inguinis morbum Aegyptij
 uocant sabbatosim. An non igitur uel deridenda hæc nugaci-
 tas, uel contra odio habenda talis in scribendo impudentia?
 Apparet enim quod omnes inguinibus laborauerint, homi-
 num milia c. & x. Atqui si erant cæci & claudi & morbidi,
 quales fuisse Apion ait, ne unius quidem iter diei progredi
 potuissent: sin autem poterant per magnam solitudinem pro-
 ficisci, prætereaq; sibi obsistentes uincere populariter repu-
 gnando, nequaquam uniuerſi post sextam diem inguinū mor-
 bo correpti fuissent. Neque enim naturaliter tale quidpiam
 euenire iter agentibus necesse est, sed plurimorum milium ex-
 ercitus definita semper itinera peragunt: neq; temere ita acci-
 disse ueri simile uidetur. est enim omnino absurdum. At uerò
 mirificus hic Apion sex quidem diebus eos peruenisse in Iu-
 deam prædixit: rursus autem Moſen conscenso monte, qui
 Aegyptum inter & Arabiam situs est nomine Sineus x l.
 diebus delituisse dicit, indeq; descendentem Iudeis leges de-
 disse. Atqui quomodo possibile est, eosdem & x l. dies in de-
 serto ac in aquoso loco manere, & quod in medio spatium est,
 id totum sex diebus pertransire? Sabbati uerò appellationis
 grammatica ratio, quam adfert, multam impudentiam præ se
 fert, uel certe magnam imperitiam. Nam hæc uoces, Sabbo &
 sabbatum, inter se maxime differunt. Sabbatum enim secun-
 dum Iudeos quies est ab omni opere: Sabbo uerò, ut ille affir-
 mat, Aegyptijs inguinum morbum significat. Tales quasdam
 de Moſe & Iudeorum ex Aegypto profectioe Aegyptius
 Apion nouitates finxit, præter aliorum commentus autorita-
 tem. Et

tem. Et quid mirum si de nostris mentitur patribus? quando-
quidem de se ipso contra mentitus est: & natus in Oasi Ae-
gypti, primas iste Aegyptiorum existimatus, ueram quidem
patriam & genus suum abiurauit: Alexandrinum autem se
mentitus, confirmat sui generis prauitatem. Merito igitur quos
odit & conuijs infectatur, eos Aegyptios appellat. nisi enim
pessimos esse existimaret Aegyptios, semet ex eorum genere
haud eximeret: quandoquidem qui se de celebritate patriae
iactant, honorificum quidem ducunt ab ea denominari, coar-
guunt uero eos, qui praeter ius in eandem sese ingerere con-
antur. Erga nos autem alterutro modo affecti sunt Aegyptij: aut
eum ceu gloriabundi cognatos se simulant, aut participes
nos infamiae suae cooptant. At praclarus iste Apion uidetur
contumeliosam nostrum infectionem, quasi mercedem uo-
luisse reddere Alexandrinis, pro data sibi ciuitate: sciensq; eo-
rum cum cohabitatoribus Alexandriae Iudeis similitudinem, pro-
posuit quidem illis conuiuium facere, una tamen comprehen-
dit reliquos quoq; uniuersos, utrobiq; impudenter mentiens.
Videamus igitur, quae nam sint illa grauiora & non ferenda, de
quibus habitatores Alexandriae Iudeos accusat. Venientes,
inquit, e Syria, sedes fixerunt ad importuosum mare, undarum
uicini assultibus. Ergo si locus opprobrium habet, non qui-
dem patriae suae, sed tamen quam patriam dicit, Alexandriae
conuiuiatur. Illius enim & maritima ora pars est, ut omnes
confirmant ad inhabitandum optima: quam si Iudei per uim
occupauerunt, ita ut ne post quidem eijcerentur, fortitudinis
eorum argumentum est. Verum Alexander eis locum ad inco-
lendum dedit, & parem cum ipsis a Macedonibus honorem
consecuti sunt. Nescio autem quid dicturus fuerit Apion, si
circa Necropolim habitassent, ac non circa regiam sedes po-
suissent, hodieq; eorum tribus appellaretur Macedones.

Igitur si legit epistolas Alexandri regis Ptolemeiq; Lagi ac
 successorum illius Aegypti regum, & columnā stantem Ale-
 xandriae ac iura continentem, quae Caesar magnus Iudeis cō-
 cessit: hæc inquam si sciens, contraria scribere ausus est, malus
 erat: sin autem nihil horum nouit, indoctus. Illud quoq; quod
 se mirari dicit, quod cū Iudaei essent, Alexandrini uocati sunt,
 similis inscientiae est. Omnes etenim, qui ad coloniam aliquam
 deuocantur, & si plurimum ab alterutris genere differant, à
 conditoribus appellationē accipiunt. Et quid opus est de alijs
 dicere? nostrorum enim ipsorum hi, qui Antiochiam inhabi-
 tant, Antiocheni nominantur. Ius enim ciuium eis dedit con-
 ditor Seleucus. Similiter & qui in Epheso commorantur, &
 alia Ionia cum ciuibus exinde natis eandem appellationem
 habent, hæc præbentibus eis regni successoribus. Romanorum
 uerò clementia, cunctis non paruulum donum appellationis
 suae concessit, non solum uiris singulis, sed etiā maximis gen-
 tibus in communi. Hispani deniq; antiqui, & Tyrrheni, &
 Sabini, Romani uocantur. Si uerò hunc modū aufert cōmunis
 ciuitatis Apion, desinat semetipsum Alexandrinū dicere. Na-
 tus enim in intima Aegypto, quomodo erit Alexandrinus, iu-
 re ciuilitatis, sicut ipse in nobis dicit, ablato? cum solis Aegy-
 ptijs nūc orbis domini Romani, participari cuiuslibet ciuita-
 tis interdixisse uideantur. Hic autē præclarus dignitates quas
 ipse impetrare prohibetur adipisci non ualēs, calumniari co-
 natur eos qui hæc iustissime percepere. Non enim propter
 inopiam habitatorum ciuitatis, quam studiose ædificabat Ale-
 xander, nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans
 diligenter ex uirtute, ac fide dignos inueniens, hoc præconiū
 nostris exhibuit, cum gentem nostrā studeret non mediocriter
 honorare. Ait enim Hecateus, quia propter mansuetudinem,
 atq; fidem, quā ei præbuere Iudaei, Samariam regionem adie-
 cit, ut

cit, ut eam sine tributis haberent. Similiter quoque sensit post Alexandrum etiam Ptolemæus Lagi de Iudeis in Alexandria commorantibus. Nam Aegyptiaca eis castra commisit, arbitratu ea fide simul eorum et fortitudine conseruanda: et in Cyrene credens se tutissime regnaturum, et in alijs Libyæ ciuitatibus, ad ea loca partem Iudeorum habitandi causa direxit. Post hunc autem Ptolemæus, qui Philadelphus est appellatus, non solum si qui fuere captiui apud eos nostrorum, omnes absoluit, sed et pecunias eis sæpius condonauit: et (quod maximum est) desiderauit agnoscere nostras leges, et sacrarum scripturarum uolumina concupiuit: misitque rogans destinari uiros qui ei interpretarentur legem: et ut hæc apprime conscriberetur, diligentiam hanc commisit non quibuscunque uiris, sed Demetrium Phalereum, et Andream, et Aristeum, quorum eruditione sui seculi Demetrius facile princeps erat, alij uero habebant custodiam corporis sibi creditam, huic curæ præfecit. Non enim leges, et patrum nostrorum philosophiam discere concupisceret, si his utentes despiceret, et non potius ualde miraretur. Apion autem penè omnes in ordine successores eius Macedonum reges ignorauit habuisse erga nos præcipuum familiaritatis affectum. Tertius namque Ptolemæus, qui uocatur Euergetes, fortiter obtinens Syriam uniuersam, non dijs Aegyptiacis pro uictoria solennitates gratificas immolauit: sed ueniens ad Hierosolymam, multas hostias sicut nostri moris est, deo gratificauit, dignissimaque dicauit ornamenta uictoriæ. Philometor autem Ptolemæus, et eius uxor Cleopatra, omne regnum commiserunt Iudeis: et duces totius fuere militiæ Onias et Dosithæus Iudei: quorum nominibus derogat Apion, cum debuisset opera eorum potius mirari, et gratis agere, quoniam liberauere Alexandriam cuius ciuis uideri uult. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatræ regno, et periculum pessimæ

perditionis instaret, istorū labore ciuitas intestinis prælijs est crepta. Sed postea, inquit, Onias ad urbem deduxit exercitum paruum, cum esset illic Thermus præsens Romanorū legatus: quod (ut ita dicam) recte atq; iuste factū est. Ptolemæus enim qui cognominatus est Physcon, moriente suo patre Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene, uolens reginam Cleopatram expellere, & filios regis, ut ipse regnum iniuste sibi applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellū pro Cleopatra suscepit: & fidem quam habuit circa reges, nequaquam in necessitate deseruit. Testis autē deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolemæus cum aduersum exercitū quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes uero Iudeos in ciuitate positos cum filijs & uxoribus capiēs, nudos atq; uinctos elephantis subiecisset, ut ab eis conculeati deficerent, & ad hoc etiā bestias ipsas inebriasset, in contrariū quæ præparauerat, euenire. Elephāti enim relinquētes sibi appositos Iudeos, impetu facto super amicos eius, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolemæus quidē aspectum terribilē contemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina uerò sua charissima, quā alij quidem Ithacam, alij uerò Hirenen denominant: supplicante ne tantam impietatem perageret, & cōcessit, & ex his quæ egerat uel acturus erat, pœnitentiam egit. Vnde recte hanc diem Iudei Alexandria constituti, cō quod aperte à deo salutē promeruere, celebrare noscuntur. Apion autem omnium calumniator, etiam propter bellum aduersus Physconem gestum, Iudeos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is autē etiam ultimæ Cleopatræ reginæ Alexandrinorum meminit, ueluti nobis improperans, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere studuit, cui nihil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: uel circa generis necessarios, uel circa maritos suos,

suos, qui etiam dilexerint eam, uel in communi contra Romanos omnes, et benefactores suos imperatores: quæ etiã sororem Arsinoën occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem et fratrem insidijs: paternosq; deos, et sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensq; regnum à primo Cesare, eius filio et successori, rebellare præsumpsit. Antoniumq; corrumpens amatorijs rebus, et patriæ inimicum fecit, et infidelem circa suos amicos instituit, alios quidem genere regali spoliens, alios autem demens ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici, cum illum ipsum in nauali certamine relinquens, id est, maritum et parentem communium filiorum, tradere cum exercitu principatum et se sequi coëgit? Nouissime uerò Alexandria à Cesare capta, ad hoc usq; perducta est, ut saltē hinc sperare se iudicaret, si posset ipsa manu sua Iudeos perimere: eò quod circa omnes crudelis et infidelis extaret. Putas ne gloriandum nobis non esse, si quemadmodum dicit Apion, famis tempore Iudeis triticum non est mensa? Sed illa quidem pœnam subiit competentem. Nos autem maximo Cesare utimur teste auxilij, atque fidei quam circa cum contra Aegyptios gessimus: necnon et senatus eiusq; consultis, et epistolis Caesaris Augusti, quibus nostra merita comprobantur. Has literas Apionem oportebat inspicere, et secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta, et omnibus Ptolemæis, et quæ à senatu constituta sunt, necnon et maximis Romanis imperatoribus. Si uerò Germanicus frumenta cunctis in Alexandria comorantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac penuria frumentorum, non accusatio Iudeorum. Quid enim sentiant omnes imperatores de Iudeis in Alexandria commorantibus, palam est. Nam administratio tritici nihilomais ab eis, quam ab alijs Alexandrinis translata est. Maximam uerò eis fidem

perditionis instaret, istorū labore ciuitas intestinis praelijs est crepta. Sed postea, inquit, Onias ad urbem deduxit exercitum paruum, cum esset illic Thermus praesens Romanorū legatus: quod (ut ita dicam) recte atq; iuste factū est. Ptolemæus enim qui cognominatus est Physcon, moriente suo patre Ptolemæo Philometore, egressus est de Cyrene, uolens reginam Cleopatram expellere, & filios regis, ut ipse regnum iniuste sibi met applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellū pro Cleopatra suscepit: & fidem quam habuit circa reges, nequam in necessitate deseruit. Testis autē deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolemæus cum aduersum exercitū quidem Oniæ pugnare præsumeret, omnes uero Iudæos in ciuitate positos cum filiis & uxoribus capiēs, nudos atq; uinctos elephantis subiecisset, ut ab eis conculcati deficerent, & ad hoc etiā bestias ipsas inebriasset, in contrariū quæ præparauerat, euenere. Elephāti enim relinquētes sibi appositos Iudæos, impetu facto super amicos eius, multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolemæus quidē aspectum terribilē contemplatus est, prohibentem se ut illis noceret hominibus. Concubina uerò sua charissima, quā alij quidem Ithacam, alij uerò Hirenen denominant: supplicante ne tantam impietatem perageret, & cōcessit, & ex his quæ egerat uel acturus erat, pœnitentiam egit. Vnde recte hanc diem Iudæi Alexandria constituti, cō quod aperte à deo salutē promeruere, celebrare noscuntur. Apion autem omnium calumniator, etiam propter bellum aduersus Physconem gestum, Iudæos accusare præsumpsit, cum eos laudare debuerit. Is autē etiam ultimæ Cleopatæ reginæ Alexandrinorum meminit, ueluti nobis improperans, quoniam circa nos fuit ingrata: & non potius illam redarguere studuit, cui nihil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: uel circa generis necessarios, uel circa maritos suos,

suos, qui etiam dilexerint eam, uel in communi contra Romanos omnes, & benefactores suos imperatores: quæ etiã sororem Arsinoën occidit in templo, nihil sibi nocentem. Peremit autem & fratrem insidijs: paternosq; deos, & sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensq; regnum à primo Cesare, eius filio & successori, rebellare præsumpsit. Antoniumq; corrumpens amatorijs rebus, & patriæ inimicum fecit, & infidelem circa suos amicos instituit, alios quidem genere regali spoliens, alios autem demens ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici, cum illum ipsum in nauali certamine relinquens, id est, maritum & parentem communium filiorum, tradere cum exercitu principatum & se sequi coëgit? Nouissime uerò Alexandria à Cesare capta, ad hoc usq; perducta est, ut saltē hinc sperare se iudicaret, si posset ipsa manu sua Iudeos perimere: eò quod circa omnes crudelis & infidelis extaret. Putas ne gloriandum nobis non esse, si quemadmodum dicit Apion, famis tempore Iudeis triticum non est mensa? Sed illa quidem poenam subiit competentem. Nos autem maximo Cesare utimur teste auxilij, atque fidei quam circa eum contra Aegyptios gessimus: necnon & senatus eiusq; consultis, & epistolis Caesaris Augusti, quibus nostra merita comprobantur. Has literas Apionem oportebat inspicere, & secundum genera examinare testimonia sub Alexandro facta, & omnibus Ptolemæis, & quæ à senatu constituta sunt, necnon & maximis Romanis imperatoribus. Si uerò Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus metiri non potuit, hoc indicium est sterilitatis ac penuriæ frumentorum, non accusatio Iudeorum. Quid enim sentiant omnes imperatores de Iudeis in Alexandria commorantibus, palam est. Nam administratio tritici nihilomagus ab eis, quam ab alijs Alexandrinis translata est. Maximam uerò eis fidem

olim à regibus datā cōseruauere, id est, fluminis custodiam, totiusq; custodiæ, nequaquam his rebus indignos, esse iudicantes. Sed super hoc: quomodo ergo, inquit, si sunt ciues, eosdem deos, quos Alexandrini, non colunt? Cui respondeo. Quomodo etiam cum uos sitis Aegyptij, inter alterutros praelio magno & sine fœdere de religione contēditis? An certe propterea non uos omnes dicimus Aegyptios, & neq; communiter homines, quoniam bestias aduersantes naturæ colitis, multa diligentia nutrientes? cum genus utiq; nostrorum unū atq; idem esse uideatur. Si autē in uobis Aegyptijs tanta differentiæ opinionum sunt, quid miraris super his, qui aliunde in Alexandriam aduenerunt, si legibus à principio cōstitutis, circa talia permansere? Is autem seditionis causas nobis apponit: qui si cum ueritate ob hoc accusat Iudeos in Alexandria constitutos, cur omnes non culpare possit, eò quod noscamur habere concordiam? Porro etiam seditionis autores, quilibet inueniet Apionis similes Alexandrinorū fuisse ciues. Donec enim Græci fuere & Macedones hanc ciuitatem habentes, nullam seditionem aduersus non gessere, sed antiquis cessere solēnitatibus. Cum uerò multitudo Aegyptiorum creuisset inter eos, propter confusiones temporū, etiam hoc opus semper est additum. Nostrum uerò genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principium, nequaquam populo Macedonicam habente constantiam, neque prudentiam Græcam: sed cunctis scilicet utentibus malis moribus Aegyptiorum, & antiquas inimicitias aduersum nos exercentibus. E' diuerso nanq; factum est, quod nobis improperare præsumunt. Nam cum plurimi eorum non opportune ius eius ciuitatis obtineant, peregrinos uocant eos qui hoc priuilegium ad omnes impetrasse noscuntur. Nam Aegyptijs neq; regum quisquā uidetur ius ciuitatis fuisse largitus: neq; nūc quilibet imperat

imperatorū. Nos autē Alexāder quidē introduxit, reges autem auxere, Romani uerò semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Apion dignatus est, quia imperatorum non statuamus imagines, tanquam illis hoc ignorantibus, aut defensione Apionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatē modestiamq; Romanorum, quoniā subiectos non cogunt patria iura transcendere: sed suscipiunt honores, sicut dare offerētes pium atq; legitimum est. Nō enim honoribus gratiā habēt, qui ex necessitate et uiolētia confiduntur. Græcis itaq; et alijs quibusdam, bonum esse creditur imagines instituire. Deniq; et patrum et uxorū filiorumq; figuras depingentes exultant, quidā uerò etiā nihil sibi cōpetentium sumunt imagines. Alij uerò et seruos diligētes, hoc faciunt. Quid ergo mirum est, si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere uideantur? Porro autē legislator, non quasi prophetaus Romanorum potentiā non honorandam, sed tanquam causam neq; deo neq; hominibus utilē despicies, et quoniā totius animati, multo magis dei inanimatorum, probatur hoc infrius, interdixit imagines fabricare. Alijs autē honoribus post deum colendos non prohibuit uiros bonos, quibus nos et imperatores et populum Ro. dignitatibus ampliamus. Facimus autē pro eis cōtinua sacrificia: et nō solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium Iudeorum talia celebramus: ucrum cum nullas alias hostias ex communi, neq; pro filijs peragamus, solis imperatoribus hunc honore præcipuum pariter exhibemus, quem hominum nulli persoluimus. Hæc itaq; cōmuniter satisfactio posita sit aduersus Apionem pro his, quæ de Alexandria dicta sunt. Admiror autem etiam eos, qui ei huiusmodi fomitem præbuere, id est, Posidonium et Apollonium Molonis: quoniā accusant quidem nos, quare nos eosdem deos cum alijs non colimus: mentes

tientes autem pariter, & de nostro templo blasphemias componentes incongruas, non se putant impie agere: cum sit ualde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate pollere. In hoc enim sacrario Apion præsumpsit edicere, asini caput collocasse Iudeos, & eum colere, ac dignum facere tanta religione: & hoc affirmat fuisse depalatum, dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templum, & illud caput inuenisset ex auro cõpositum multis pecunijs dignum. Ad hoc igitur primum quidem respondeo, quoniam Aegyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquam debuerat increpare, cum non sit deterior asinus furonibus & hircis & alijs, qui sunt apud eos dij. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mēdacio. Legibus namq; semper utimur ijsdem, in quibus sine fine consistimus. Et cum uarij casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum uexauerint, & Theos ac Põpeius Magnus, ac Licinius Crassus, & ad nouissimum Titus Cæsar, bello uincentes obtinuerint templum, nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietatē, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia uerò Antiochus neq; iustam fecit templi deprædationē, sed egestate pecuniarum ad hoc accessit, cum non esset hostis, & socios insuper nos suos & amicos aggressus est, nec aliquid dignum derisione illic inuenit, multi & digni conscriptores super hoc quoq; testantur: Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, & Castor chronographus, & Apollodorus: qui omnes dicunt pecunijs indigētem Antiochum transgressum fœdera Iudeorum, & spoliasse templum auro argētoq; plenum. Hæc igitur Apion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, & impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli: neq; enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus

mentitus est. Nos itaq; asinis neq; honorem neq; potestatem aliquam damus, sicut Aegyptij crocodilis & aspidibus: quādo eos qui ab istis mordentur, & à crocodilis rapiuntur, felices & deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios sapientes uiros, onera sibi met imposita sustinētes. Et si ad arcas accedentes comedant, aut proposita non adimpleāt, multas ualde plagas accipiunt, quippe operibus & ad agriculturam rebus necessarijs ministrantes: sed aut omnium rudissimus fuit Apion ad cōponendum uerba fallacia, aut certe ex rebus initia sumens, hæc implere non ualuit, quādo nulla potest contra nos blasphemia prouenire. Alteram uerò fabulam, derogatione nostra plenā, de Græcis apposuit: de quo hoc dicere sat erit, quoniam qui de pietate loqui præsumunt, oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire, quā sacerdotibus scelestæ uerba confingere. Isti uerò magis studuere defendere sacrilegum regem, quā iustā & ueraciam de nostris & de tēplo conscribere. Volētes enim Antiocho gratificari & perfidiam ac sacrilegium eius tegere, quo circa gentē nostrā est usus propter egestatē pecuniarum, detrāhētes nobis etiā quæ in futuris essent, mentiti sunt. Propheta uerò aliorū factus est Apion, & dixit Antiochū in tēplo inuenisse lectū, & hominē in eo iacētē, & appositam ei mēsulam maritimis terrenisq; uolatiliū dapibus plenā, & quod obstupuisset his homo. Illum uerò mox adorasse regis ingressum, tanquam maximam sibi opem præbituri: ac procidentem ad eius genua, extensa dextera poposcisse libertatem: & iubente rege ut consideret, & diceret quis esset, uel cur ibidem habitaret, uel quæ esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem. Ait, inquit, esse se Græcum: & dum peragraret prouinciā parandi uictus causa, correptum se subito ab alie

tientes autem pariter, et de nostro templo blasphemias componentes incongruas, non se putant impie agere: cum sit ualde turpissimum liberis, qualibet ratione mentiri, multo magis de templo apud cunctos homines nominato, tanta sanctitate pollere. In hoc enim sacrario Apion presumpsit edicere, asini caput collocasse Iudeos, et cum colere, ac dignum facere tanta religione: et hoc affirmat fuisse depalatum, dum Antiochus Epiphanes et expoliasset templum, et illud caput inuenisset ex auro compositum multis pecunijs dignum. Ad hoc igitur primum quidem respondeo, quoniam Aegyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset, nequaquam debuerat increpare, cum non sit deterior asinus furonibus et hircis et alijs, qui sunt apud eos dii. Deinde quomodo non intellexit, operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper utimur iisdem, in quibus sine fine consistimus. Et cum uarij casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum uexauerint, et Theos ac Pompeius Magnus, ac Licinius Crassus, et ad nouissimum Titus Caesar, bello uincentes obtinuerint templum, nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietate, de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia uero Antiochus neque iustam fecit templi deprædationem, sed egestate pecuniarum ad hoc accessit, cum non esset hostis, et socios insuper nos suos et amicos aggressus est, nec aliquid dignum derisione illic inuenit, multi et digni conscriptores super hoc quoque testantur: Polybius Megalopolitanus, Strabo Cappadox, Nicolaus Damascenus, Timagenes, et Castor chronographus, et Apollodorus: qui omnes dicunt pecunijs indigentem Antiochum transgressum foedera Iudeorum, et spoliasse templum auro argentoque plenum. Hæc igitur Apion debuit respicere, nisi cor asini ipse potius habuisset, et impudentiam canis, qui apud ipsos assolet coli: neque enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus

mentitus est. Nos itaq; asinis neq; honorem neq; potestatem aliquam damus, sicut Aegyptij crocodilus & aspidibus: quādo eos qui ab istis mordentur, & à crocodilis rapiuntur, felices & deo dignos arbitrantur. Sed sunt apud nos asini, quod apud alios sapientes uiros, onera sibi met imposita sustinētes. Et si ad arcas accedentes comedant, aut proposita non adimpleāt, multas ualde plagas accipiunt, quippe operibus & ad agriculturam rebus necessarijs ministrantes: sed aut omnium rudissimus fuit Apion ad cōponendum uerba fallacia, aut certe ex rebus initia sumens, hāc implere non ualuit, quādo nulla potest contra nos blasphemia prouenire. Alteram uerō fabulam, derogatione nostra plenā, de Gracis apposuit: de quo hoc dicere sat erit, quoniam qui de pietate loqui praesumunt, oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire, quā sacerdotibus scelestā uerba confingere. Isti uerō magis studuere defendere sacrilegum regem, quā iustā & ueraciam de nostris & de tēplo conscribere. Volētes enim Antiocho gratificari & perfidiam ac sacrilegium eius tegere, quo circa gentē nostrā est usus propter egestatē pecuniarum, detrahētes nobis etiā quae in futuris essent, mentiti sunt. Propheta uerō aliorū factus est Apion, & dixit Antiochū in tēplo inuenisse lectū, & hominē in eo iacētē, & appositam ei mēsulam maritimis terrenisq; uolatiliū dapibus plenā, & quod obstupuisset his homo. Illum uerō mox adorasse regis ingressum, tanquam maximam sibi opem praebituri: ac procidentem ad eius genua, extensa dextera poposcisse libertatem: & iubente rege ut consideret, & diceret quis esset, uel cur ibidem habitaret, uel quae esset causa ciborum eius, tunc hominem cum gemitu & lachrymis lamentabiliter suam narrasse necessitatem. Ait, inquit, esse se Gracum: & dum peragraret prouinciam parandi uictus causa, correptum se subito ab alie

ab alienigenis hominibus, atq; deductum ad templum, et inclusum illic, et à nullo conspici, sed cuncta dapium apparatione saginari. Et primum quidē hęc sibi inopinabilia beneficia uisa attulisse letitiam: deinde suspicionem, postea stuporem: postremum cōsulentem à ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabilem Iudeorum, pro qua nutriebatur: et hoc illos facere singulis annis quodā tempore constituto. Et comprehendere quidem Græcum peregrinum, eumq; annuo tempore saginare: et deductum ad quādam syluam, occidere quidem eum hominē, eiusq; corpus sacrificare secundum suas solennitates, et gustare ex eius uisceribus, et iusiurandum facere in immolatione Græci, ut inimicitias cōtra Græcos haberent: et tunc in quandam foueam reliqua hominis pereuntis abijcere. Deinde refert cum dixisse, paucos iam dies debitos sibimet superesse, atque rogasse, ut reueritus Græcorum deos, et superans in suo sanguine insidias Iudeorū, de malis cum circumstantibus liberaret. Huiusmodi ergo fabula nō tantum omni tragœdia plenissima est, sed etiā crudeli impudētia redundat. Non tamē à sacrilegio priuat Antiochum, sicut arbitrati sunt, qui hęc ad illius gratiam conscripsere. Nō enim præsumpsit aliquid tale, ut ad templum accederet: sed sic inuenit non sperans. Fuit ergo uoluntatibus iniquis impius, et nihilominus sine deo, quicquid iussit mendacij superfluitas, quam ex ipsa re cognoscere ualde facillimum est. Non enim circa solos Græcos discordia legum esse dignoscitur, sed maxime aduersus Aegyptios et plurimos alios. Cuius enim regionis homines non cōtigit aliquādo apud nos peregrinari: ut aduersus solos Græcos renouata coniuratione per effusionem sanguinis ageremus: uel quomodo possibile est, ut ad has hostias omnes Iudei colligerētur, et tantis milibus ad gustandum uiscera illa sufficerent, sicut ait Apion? uel cur inuen-

tum

tum hominem quicūq; fuit (non enim suo nomine cōscripsit) aut quomodo cum in suam patriam rex non cum pompa deduxit? dum posset hoc faciens, ipse quidem putari pius, et Græcorum amator eximius, assumere uerò contra Iudæorum odium auxilia magna cunctorum. Sed hæc relinquo: insensatos enim, non uerbis sed operibus decet arguere. Sciunt igitur omnes, qui uidere constructionē templi nostri, qualis fuerit, et intransgressibilem eius purificationis integritatem. Quatuor enim porticus habuit in circuitu, et harum singule propriam secundum legē habuere custodiā. In exteriorem itaq; ingredi licētia fuit omnibus etiam alienigenis: mulieres tātummodo menstruatae transire prohibebātur. In secundam uerò porticum cuncti Iudæi ingrediebātur: eorumq; cōiuges cum essent ab omni pollutione munda. In tertiā, masculi Iudæorum mundi existentes atq; purificati. In quartam autem sacerdotes, stolis induti sacerdotalibus. In adytum uerò soli principes sacerdotum, propria stola circumamicti. Tāta uerò est circa omnia prouidētia pietatis, ut secundum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane etenim aperto templo, oportebat facientes traditas hostias introire: et meridie rursus, dum clauderetur tēplum. Deniq; ne uas quidem aliquod portari licet in templum, sed erant in eo solummodo posita, altare, mensa, thuribulum, candelabrum, quæ omnia et in lege conscripta sunt. Etenim nihil amplius neq; mysteriorum aliquorum ineffabilem agitur, neq; intus ulla epulatio ministratur. Hæc enim quæ prædicta sunt, habent totius populi testimoniū manifestum, rationemq; gestorum. Licet enim sint tribus quatuor sacerdotum, et harum tribuum singule habeāt hominum plusquam quinque milia, sit tamē obseruatio particulariter per dies certos: et his trāsactis, alij succedētes ad sacrificia ueniunt: et cōgregati in tēplum mediante die à præcedentibus

et ad numerum omnia uasa percl-
 uant; etiam ad altaria offerre prohibitum est,
 quæ ad sacrificia preparantur. Quid ergo Apio=
 nisi nihil horum examinantem, uerba incredula
 Sed turpe est, historiæ ueram notitiam si proferre
 non possit. Et sciens tēpli nostri pietatem, hanc
 prætermisit. Hominis autē Græci comprehensionem
 et pabulum ineffabile, et ciborum opulentissimā cla=
 ritatem; et peruios ingrediētes, ubi nec nobilissimos Iudeo=
 rum licet intrare, nisi fuerint sacerdotes. Hæc ergo pessima
 est impietas, atq; mēdacium spontaneum, ad eorum seductio=
 nem, qui noluerunt discutere ueritatē. Per ea siquidem mala
 ineffabilia, quæ prædicta sunt, nobis detrachere tentauere.
 Rursumq; tanquam pijsimus deridet, adiiciēs fabulæ inania
 facta. Ait enim illum retulisse, dum bellum Iudæi contra Idu=
 meos haberent longo quodā tēpore, ex aliqua ciuitate Idu=
 meorum qui in ea Apollinem colebat uenisse ad Iudeos, cu=
 ius hominis nomen dicitur Zabidus: deinde eis promississe tra=
 diturum se eis Apollinē deum Dorensium: uenturumq; illum
 ad nostrum templum, si omnes ascenderent, et adducerent o=
 mnem multitudinē Iudeorum. Zabidum uerò fecisse quoddā
 machinamētum ligneum, et circumposuisse sibi, et in eo tres
 ordines infixisse lucernarū, et ita ambulasse, ut procul stan=
 tibus appareret, quasi stella per terram iter agens. Porro Iu=
 deos inopinabili uisione obstupuisse, et longe cōstitutos te=
 nuisse silētium. Zabidū uerò multa quiete ad tēplum uenisse,
 et aureum detraxisse asini caput (sic enim urbane cōscribit)
 et rursus Dorā uelociter aduenisse. Igitur et nos dicere pos=
 sumus, quia asinum, hoc est semetipsum Apion grauat, et fa=
 cit stultitia simul et mendacijs oneratū. Loca nāq; quæ non
 sunt

sunt, conscribit: & ciuitates nesciens transfert. Idumæa enim prouinciæ nostræ confinis est, posita iuxta Gazā, & nulla ciuitas huius Dora nūcupatur. In Phoenice uerò iuxta montem Carmelū Dora ciuitas appellatur, in nullo cōcordās Apionis oblocutionibus. Quattuor enim dierū itinere procul est à Iudæa. Cur itaq; nos rursus accusat, eò quòd nō habeamus communes cū alijs deos, si sic facile credidere patres nostri ad se uenturū Apollinē, & cum stellis eum ambulare super terram putauere? Lucernam enim prius nunquam uidere scilicet, qui tot & tāta concelebrāt candelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciā ex tātis milibus obuiauit. Desolatos etiā uicos custodibus cōperit, & hoc tēpore belli. Cætera iam relinquo. Ianuæ uerò tēpli altitudine quidem erant cubitorum sexaginta, latitudine uerò uiginti, omnes deauratæ, & penè auro puro cōfectæ. Has claudebant non minus quàm uiri ducenti diebus singulis: & relinquere eas apertas, nefandissimū nimis erat. Facile igitur eas lucernifer ille aperuisse creditur, qui solus etiā habuisse asini caput existimabatur: quapropter dubiū est, utrum hoc caput Zabidus denuo reuocauit: an certe sumens Apion, introduxit in tēplum, ut Antiochus inueniret, ut secūdo Apioni aliquē mentiēdi daret occasionem. Mētitur autē & de iuramento, quod iuremus per deum factorem cœli & terræ & maris, nulli Iudæos fautores alienigenæ, & maxime Græcis. Oportebat autem mentientem absolute dicere, nulli fautores alienigenæ, & magis Aegyptijs: sic etenim ab initio poterant eius figmenta de iureiurando congruere, si ab Aegyptijs utiq; patres nostri non propter malignitatem suam, sed propter calamitates expulsi sunt. A Græcis autem plus locis quam studijs sumus abiūcti, ita ut nullæ inter nos et illos inimicitie & æmulationes esse noscātur. E diuerso nāq; multos eorum ad nostras leges cōtigat accessisse, quorū quidam

dam permāserē, quidam uerò perdurare nō serētes, denuo recessere. Hoc tamen iusiurādum nunquam se quisquam audiscē meminit apud nos habitum, sed solus Apion (ut uidetur) audiuit: Ipse nanq; id cōposuit. Magna ergo admiratione eximia Apionis prudentia, uel ob hoc quod mox dicetur, digna est. Hoc enim esse affirmat indicium, quia neq; legibus iustis utamur, nec deum colamus ut cōuenit, quod diuersis gentibus seruiamus, & calamitates quasdam circa ciuitatē sustineamus, cum utiq; principalis ciuitas Rōmanorum sit, cuius ciues soli ab initio regnare atq; non seruire cōsueuerunt. Quis etenim horum magnanimitati ualeat obsistere? Nullus etenim aliorū potest dicere sermonem quem Apion locutus est, quādo paucis contigit in principatu continue præsidere, & non rursus alijs facta mutatione seruire. Plurimæ nanq; gētes alijs obediēte coactæ sunt: soli autem Aegyptij, eò quod refugiāt (sicut aiunt) in eorum prouinciam dii, atq; saluentur mīgrantes in effigies bestiarum, honorem præcipuum inuenerunt, ut nulli famularētur horum qui Asiam Europamq; tenuere: qui scilicet unam diem ex æuo totius seculi non habuere libertatem, neq; apud indigenas dominos, neq; apud externos. Nā quæ admodum eis usi sint Persæ, non semel solummodo, sed frequēter uastantes urbes, templa euercentes, putatos apud eos interficiētes deos, impropere non studeo. Non enim cōuenit stultitiam nos indocti Apionis imitari: qui neq; casus Atheniensium, neq; Lacedæmoniorū animo suo concepit, quorum hos quidem fortissimos, illos religiosissimos, omnes affirmāt. Taceo reges pietate celebres, inter quos Cræsum, quā diuersis uitæ sunt calamitatibus sauciati. Taceo incensam Atheniensium arcem, templum Ephesinum & Delphicum, aliāq; multa: hic nemo calamitatem passis, sed potius insequentibus intulit impropria. Nouus autem accusator nostrorum

storum Apion inuentus est, malorum suorum apud Aegyptiū
gestorum prorsus obliu. Sed Sesostris eum, quem refert fabu-
la regem fuisse Aegypti, ut creditur, excacauit. Veruntamen
possumus et nos dicere nostros reges Dauid et Salomonem,
qui multas subdidere gentes. Sed de his modo supersedendum
est: quæ uerò cunctis nota sunt, Apion modis omnibus ignora-
uit, quoniam Persis, et post illos principibus Asiæ Macedo-
nibus, Aegyptij quidem seruire, nihil differentes à famulis.
Nos autem liberi consistentes, etiam ciuitatum in circuitu po-
situm tenuimus principatum, annis uiginti et centum, usq[ue]
ad Pompeium magnū. Et dum uniuerſi reges sunt expugna-
ti à Romanis, omnium soli propter fidem suam maiores nostri
socij et amici fuisse. Sed uiros mirabiles non præbuimus, uelut
quarundam artium inuentores, et sapientia præcellentes: et
inter hos enumerat Socratem, et Zenonem, et Cleanthem,
et alios huiusmodi. Deinde quod potius est mirandum, semet-
ipsum his adiecit, et beatificat Alexandriam, quia ciuem talē
habere meruit, quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui te-
sus existeret, qui alijs omnibus sic importunus et callidus esse
uidebatur, et uita uerboq[ue] corruptus. Quapropter recte qui-
libet Alexandria cōdolebit, si super isto aliquid magni sapue-
rit. De uiris autem qui fuisse apud nos titulo nullo laudis infe-
riores, sciunt qui uoluerint nostræ antiquitatis libris incūbere.
Reliqua uerò quæ in accusatione conscripta sunt, dignū erat
forte sine satisfactione relinquere, ut ipse sui potius et aliorū
Aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo quod ani-
malia consueta sacrificemus, et non uestamur carnibus suillis:
Sed et circuncisionem genitalium uehementer irridet. De no-
strorum quidem animalū peremptione, cōmunio nobis est cū
alijs hominibus uniuerſis. Apion autē sacrificantes nos redara-
guens, indicat semetipsum genere esse Aegyptium. Non enim

Græcus si esset aut Macedo, hoc moleste ferret. Isti enim uouē sacrificare Hecatombas suis dijs, & sacerdotibus utuntur ad epulas. Quæ cum ita sint, non propterea contigit mundū animabus desolari, quod Apion expauit. Qui tamen si solennitates Aegyptiorum sequerentur, mundus desertus quidē esset hominibus, ferocissimis autem bestijs impleretur: quas isti iudicantes deos, diligenter enutriunt. Quod si quis eum consuleret, quos putaret omnium Aegyptiorum esse sapientes atq; deicolas, sacerdotes sine dubio fateretur. Hæc enim duo dicunt sibi met ab initio à regibus esse præcepta, ut deos colant, & sapientiam diligant: quod illi facere præcipue iudicantur: qui tamen & circumciduntur omnes, & à porcinis abstinent cibis. Sed neq; ullus alter Aegyptiorū cum eis dijs sacrificare dignoscitur. Cæcus igitur fuit Apion quando pro Aegyptijs nostras detractiones componens, illos uidetur potius accusare: qui non solum utuntur solennitatibus, quas in nobis culpant iste: sed etiam alios circumcidi docent, sicuti dixit Herodotus. Vnde recte mihi uidetur Apion, propter patriæ suæ leges poenas dedisse blasphemiae. Etenim necessario circumciso, circa genitalia uulnera ei facta nihil profuerunt, & putrefactis in magnis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapientes in legibus proprijs circa pietatem integre permanere, & aliorum minime carpere. Iste uero suas quidem leges effugit, de nostris uero mentitus est. Hic itaq; terminus uitæ fuit Apionis. Sed & noster hic iam finē liber accipiet. Quoniā uero & Apollonius Molon, & Lysimachus, & alij quidam, tam per ignorantiam quam per insaniam de legislatore nostro Mose, & legibus uerba protulere, nec iusta nec uera: dum illi quidē uelut mago atq; fallaci derogant, leges autem malitiæ apud nos nulliusq; uirtutis affirmant esse doctrices, uolo breuiter & de omni conuersatione nostra, & de particulari (sicuti potero) proferre sermonem.

sermonem. Reor enim fore manifestum, quia & ad pietatem
& ad conuictum uniuersalemq; humanitatem, insuper ad ius-
titiam laborumq; tolerantiam, & ad contemptum mortis
optimas leges positas habeamus. Rogo tamen lecturos, ut non
cum inuidia exequantur huius operis lectionē. Non enim pro-
posui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos, qui nos
plurimum & fallaciter accusarunt, satisfactionem hanc puto
esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonius non contin-
nue, sicut Apion, instituit, sed dispersim. Quippe qui aliquā-
do quidem nos sine deo & hominibus odiosis appellat, ali-
quando uerò formidinem nobis improperat: & è diuerso, rura-
sus aliquando de audacia gentis nostrae queritur. Dicit autem
etiam stultiores Barbaris: & propterea nullum inuentum nos
solos uitae utile comperisse. Haec autem omnia manifeste redar-
guuntur, dum uniuersa cōtra quā ab eo sunt dicta monstretur,
& legibus imperata, & à nobis cum omni integritate ge-
sta. Si uerò coactus fuero facere mentionem legum contraria-
rum apud alios constitutarum, in culpa illi sunt, qui nostras so-
lennitates tanquam peiores cum aliorū conferūt. Quibus neu-
trum puto remanere quod dicant: neque quia non eas habea-
mus leges, quarum ego capita & summas ad redarguendum
positurus sum: neque quia non praecipue in legibus proprijs
perduramus. Paulo ergo alius exorsus, uolo primum dicere,
quod eis qui sine lege & ordine uiuūt, hi qui ordinis & cōmu-
nium legum amatores extiterunt, & primi hoc inchoauerūt,
recte mansuetudine atque uirtute praestare dicendi sunt. De-
niq; conantur singuli eorum gesta sua ad antiquitatem refera-
re, ut non imitatores aliorum uideantur existere, sed ipsi po-
tius alijs legitime uiuēdi duces fuisse. His igitur hunc in modū
se habentibus, uirtus legislatoris est meliora cōsiderare: & his
qui usuri sunt legibus, quas posuerit, satisfacere, quā recte sunt.

Populi uero est, ut in omnibus quæ constituta sunt, perduret: et neque felicitate procedente, neque calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur nostrum legislatorē, quoslibet qui memōrantur legeslatores antiquitate præcedere. Lycurgus enim et Solon, et Zaleucus Locrensis, et omnes qui apud Græcos mirabiles sunt, nouelli atque recentes, quantum ad illum comparati, esse noscuntur: quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud Græcos agnoscitur. Testis Homerus est, qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem, sed indefinitis sententijs, et regum præceptionibus, populus regebatur. Vnde etiam multo tempore permansere, tantum moribus utentes, et non scripto, et multa horum semper secundum euentum casuum permittētes. Noster uero legislator antiquus existens (hoc etenim undique manifestum est, etiam apud eos clarum, qui semper contra nos loquuntur) et semetipsum præbuit optimum principem populorum consultoremque, et instructionem totius legis uitæ constringens, eis suasis hanc libenter excipere, et firmissime inclita scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera uideamus. ille nanque progenitorum nostrorum relinquentium Aegyptum, et ad terram propriam remeantium, multa milia sumēs, ex plurimis et impossibilibus rebus cautissime liberauit: nam et in aquosam eos, et multum arenosam oportebat transire uiam, bellaque deuincere: et filios ac uxores, prædamque bello seruare: in quibus dux egregius et cōsiliarius sapientissimus, et tutor ueracissimus fuit uniuerforū. Omnem siquidem multitudinē à semetipso pendere fecit, et cum omnia quæ uellet persuadere posset, in nullo horum uindicauit sibi met potestatem: sed in quo maxime tempore potestatem sibi met arrogant et tyrānidem præfides rerum, et populum frequēter plurima iniquitate uerere consuefaciunt, in hac ille potentia constitutus, et diuerso magis

magis iudicauit agendum pie, et plurimam exhibere alijs equitatem, ipse uirtutem precipuam se credens cunctis ostendere, et salutem firmissimam præbere sequacibus bona uoluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat, ducem atque consultorem se deum habere: et primus sibi met satisfaciens, quia secundum illius uoluntatem uniuersa gereret atque tractaret, credidit modum omnibus oportere, ut etiam apud plebem hæc opinio permaneret. Nam qui deum respicere suam uiam credunt, delinquere non presumunt. Huiusmodi quidem noster legislator fuit, non magus, non fallax, sicut derogatores iniuste pronunciant: sed quales apud Græcos gloriatur fuisse Minoem et post eum legislatores alios. Nanque quidam eorum leges positas à Ioue dicebant, alij uero eas in Apollinem et uaticinium Delphicum referebant, siue pro ueritate hoc credentes, seu facile persuadendum indicantes populo. Qui uero precipuas leges instituerint, uel qui iustissime de dei fide cognouerint, licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspiciere. Iam enim de ipsis tempus est disputandi. Igitur infinitæ quidem particulatim gentium atque legum apud cunctos homines differentie sunt. Alij siquidem monarchis, alij uero populo potestatem reipublice commiserunt. Noster uero legislator nihil horum intendens, ueluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat uerbi, diuinam nam reipublice declarauit: deo principaliter conuersationem nostram atque potestatem excellenter assignans, et satisfaciens eum cunctos inspicere, tanquam causam bonorum omnium uniuersis hominibus existentem: et quæcunq; contingit eos in angustijs supplicasse, illius non latuisse uoluntatem, neque quicquam eorum quæ gessere, uel si quid aliquis apud semetipsum potuit cogitare. Vnum uero eum esse monstrauit, et ingenium, inmutabilem per tempus, æternum, et omni specie morali pul-

tali pulchritudine differentem, & ipsum nobis notum : qualis
 autem sit secundum substantiam, prorsus ignotum. Hæc itaque
 de deo sapuerunt prudentissimi Græcorum: qui quidem quod
 eruditi sint, illo utiq; sciendi præbente principia, nunc dicere
 præmitto: quod autem hæc optima & congrua dei natura
 atq; magnificentia sint, ualde testantur. Pythagorus enim, &
 Anaxagoras, & Plato, & post illos philosophi Stoici, & pe-
 nē cuncti, uidetur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad
 breue philosophantes, populo superstitionū opinionibus iam
 præoccupato ueritatē dogmatis proferre timuere. Noster ue-
 rò legislator opera præbens consona uerbis suis, non solum his
 qui cum eo erant satisfecit, sed etiam qui ex illis semper erant
 nascituri, hoc immutabiliter inspirauit, & causam legisla-
 tionis ad utilitatis modum semper adduxit. Non enim partē uir-
 tutis dei culturam dixit, sed huius partes alias esse perspexit
 atque constituit: hoc est fortitudinem, iustitiam, & mutuam in
 omnibus ciuium cōcordiam. Cunctæ nanq; actiones & studia,
 uniuersiq; sermones, ad diuinam referuntur per omnia pietatē.
 Non enim hoc inexamiatum aut indefinitum ulterius dere-
 liquit. Duo siquidem sunt totius discipline & moralis institu-
 tionis modi, quorū unus quidem sermone doctor est, alter uerò
 exercitatione morum: quæ cum ita sint, alij quidem legislato-
 res sentiendo sunt discreti, & alterum horum modum sibi ple-
 citum assumentes, alterū reliquerunt. Sicuti Lacedæmonij qui-
 dem & Cretenſes moribus erudiebantur, non uerbis: Atheniē-
 ses uero, & penē omnes alij Græci, quæ quidem oportet agi
 præcipiebant suis legibus: assuescere uerò ad hæc operibus, mi-
 nime ualuere. Noster autē legislator hæc ambo multa diligen-
 tia coaptauit. Nam nec exercitationes morum omisit nō tradi-
 tas, neq; leges sermone reliquit incōptas. Sed mox à primo in-
 choans cibo, & unicuiq; diæta cōueniente, nihil neq; minimas
 rum esca

rum escarum sub potestate uoluntatis utentium dereliquit. Sed
 et de cibis quibus cōuenit abstinere, et qui sumendi sunt, uel
 que dieta cōmunis esse uideatur, necnon et de operibus, labo-
 re simul et requie, terminum atq; regulam posuit legem: qua
 tenus ueluti sub patre atq; domino uiuētes, neq; uolētes quic-
 quam neq; per ignorantiam delinquamus. Non enim ignorā-
 tibus poenam posuit, sed optimam et necessariam correptionem
 monstrauit legem. Quapropter non semel audire, nec se-
 cundo uel sepius: sed in unaquaq; septimana, alia opera relin-
 quentes, ad legis auditionem congregari praecepit uniuersos,
 eamq; perfecte cōdiscere, quod scilicet omnes legesatores reli-
 quisse noscuntur. Et in tantum plurimi hominum absunt, ut se-
 cundum proprias leges uiuant, ut penē eas ignorent. Et cum
 peccauerint, tunc agnoscunt ab alijs, quam legem probantur
 esse prauaricati. Sed etiam uiri maxima cum gloria et prin-
 cipalia gubernantes, profitentur ignorationem. Doctos namq;
 sibi faciunt asidere ad dispensationem rerum, et peritiam le-
 gum habentes. Nostrorum uerō quolibet si quis leges inter-
 roget, facilius quā nomen suū recitat. Vniuersas quidē mox à
 primo sensu eas discētes, in animo uelut inscriptas habemus.
 Et rarius quidē quilibet transgreditur: impossibile autē est sup-
 plicium deuitare peccantem. Hoc itaq; primum omnium mira-
 bilem cōsonantiam nobis instituit. Nam unam quidem habere
 et eandem de deo sectam, uita uerò ac moribus differre nihil
 ab inuicem, optimam moribus hominum potest celebrare con-
 cordiam. Apud nos etenim solos, neque de deo quilibet sermo-
 nes audiet alterutris aduersarios, sicut multa similia apud alios
 fieri cōprobantur: cum nō solum à uulgaribus quod uisum
 fuerit unicuiq; profertur, sed etiā apud quosdam philosopho-
 rum hoc crebro praesumitur: quando alij quidem totam dei na-
 turam sermonibus perimere tentauere, alij uerò eius prouiden-
 tiam

tiam ab hominibus abstulere: neque in studijs uite differentia ulla conspicitur, sed cōmunia quidem opera omnium apud nos existunt: unus uerò de deo sermo concors est, asserens illū cuncta respicere. Sed etiam de ipsius uite studijs, & quoniā oportet omnia alia ad terminum diuine pietatis adduci, à mulieribus nostris & à seruis quilibet audient. Pro qua re illatas nobis calumnias à quibusdam, cur non exhibeamus uiros inuentores nouorum operum seu uerborum, cōtingit oriri. Alij siquidem in nulla re paterna perdurare optimum esse putant, & præcipue transgressoribus sapientiæ robur assignant. Nos autem è diuerso, unam esse prudentiam atq; uirtutem existimamus, nihil penitus uel facere uel cogitare contrarium his, quæ antiquitus sancita noscuntur: quod scilicet indicium legis est optimo fœdere constitutæ. Nam ea quæ nūc non habent modum, experimento sæpe correpta redarguuntur. Apud nos autem, qui credimus ab initio positam legem diuina uolūtate, nihil aliud pium est, quàm hanc sub integritate reseruare. Quis etenim eius quicquam mouere potest, aut quid melius adueniit uel quis ab alijs tanquam præcellentius ad statum reipub. nostræ aliquid trāsserre potest? aut quæ poterit esse melior atq; iustior, quàm ea quæ deum quidem principem omnium esse confirmat: sacerdotibus autē in cōmuni quidem res præcipuas dispensare permittit: summo uerò pontifici aliorum sacerdotum principatum competententer iniungit? Quos utique non diuitijs, neque alijs quibusdam spontaneis auiditatibus præcëlantes, legislator ad culmen huius honoris instituit: Sed quicunque sapientia uel temperantia alijs præstare noscuntur, eis præcipue culturā diuine placationis iniunxit. Apud hos igitur, & legis, & aliorum studiorum integra diligētia custodiatur. Contemplatores etenim omnium, atq; iudices contemptionum, & punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt.

Quis

Quis ergo principatus, quod regnum erit hoc sanctius, uel qui honor deo potius cooptabitur, cum omnis quidem populus sit preparatus ad pietatē, summa uerò diligentia sacerdotibus sit indicta, et uelut quedam festiuitas gubernetur uniuersa respu. Cum enim mysteria sua numero paucorum dierum alienigenae custodire nequeant, ea uidelicet sacrificia nominantes, nos cum multa delectatione, et incōmutabili uoluntate solennitatis opus per omne seruamus æuū. Quae igitur sunt praecepta uel interdicta simplicia, siue nota dicamus. Primum quidem de deo est. dicēs: Deus habet omnia, perfectus, beatissimus, ipse sibi cunctisq; sufficiens, principium et medium et terminus: inter omnia operibus quidem et muneribus clarus, et omni re manifestior: forma uerò et magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis nanq; materies comparata ad huius imaginē, licet sit preciosa, tamen pro nullo est: cunctaq; ars ad illius imitationis inuentum, extra artem esse cognoscitur: nihil simile neq; uidemus neq; possumus suspicari, neq; conijcere. Sanctus est: uidemus eius opera, lumen, coelum, terram, solem, lunam, flumina, mare, animalium rationes, prouentus fructuum: haec deus fecit, non manibus neq; laboribus, neq; quibusdam indiguit sibi co-operantibus: sed ipso uidente bona repente facta sunt. Hunc homines conuenit uniuersos sequi, eumq; placare exercitatione uirtutis. Modus enim diuinae placationis iste sanctissimus est. Vnum templum unius dei, commune omnium cōmunis dei cunctorum. Gratum nanque semper est omne quod simile est. Hunc placant quidem sacerdotes semper. Praecedit uerò istos primus secundum genus: qui ante alios sacerdotes sacrificabit deo, custodiet leges, de dubijs iudicabit, et puniet lege cōuictos. Huic quisquis non obedit, supplicio subiacebit, tanquam qui in ipsum deum impie gesserit. Hostias immolat, non ad crapulam nostram uel ebrietatem attinētes. Haec enim non

placent deo : quæ res occasio potius iniuriarum simul et ex-
 pensarum est. Deus enim temperatos, ordinatosq; et boni ge-
 neris diligit: et ut præcipue sacrificantes caste uiuamus. In sa-
 crificijs autē pro communi salute primum oportet orare, de-
 inde singulos pro semetipsis, quoniam omnes socij sumus. Et
 qui hoc cōsortium suæ uitæ præponit, maxime deo gratus est.
 Supplicatio uerò sit ad deum uotis ac precibus, non ut bona
 præstet: hæc enim ipse sponte contulit uniuerfis, et in medio
 deposuit: sed ut hæc suscipere ualeamus, suscipientesq; serua-
 mus. Purificationes quoq; in sacrificijs lex decreuit, à cubili, à
 lecto, à congressu uxorio, et alia multa, quæ conscribere lon-
 gissimum est. Huiusmodi ergo de deo, et eius placatione ser-
 mo est, ipse autem simul etiam lex est. Quid autem de nuptijs?
 Solam nouit lex permixtionem naturalem cum coniuge, si ta-
 men filiorum causa procreandorū agatur. Masculorum uerò
 cum masculis ualde iudicauit inimicas: et tentantes talia mor-
 te decreuit dignos. Nubere uerò iubet, non respiciētes ad do-
 tem, neq; uiolenter arripere, sed neq; dolo uel fallacia suadere.
 Dispensationem uerò potius fieri per eum, cuius noscitur esse
 potestatis, et per cogitationem opportunam. Mulier autē infe-
 rior, inquit, est uiro per omnia. Obedit igitur nō ad iniuriam,
 sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim uiro potestatem
 dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. Altea-
 rius uerò experientiam habere nequissimum. Siquis autē hoc
 egerit, declinatio nulla mortis: neq; si fecerit uim uirgini alteri
 desponsatæ: neque si suaserit nuptiæ, aut filios nutriendi. quæ
 omnia lex præcepit. uniuerfis autem mulieribus interdixit, uel
 celare quòd natū est, uel alia machinatione corrumpere filios.
 Infanticida enim esset animas demoliens, et genus imminuēs:
 Igitur si quis ad concubitum, corruptionemq; transferit, im-
 mundus est. Oportet autem etiam post legalem cōmixtionem
 uiri,

uiri, mulieres lauari. Hoc enim partem anime polluere iudicauit : inflata nanque corporibus uulneratur. Dumq; hoc fit, aquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neq; in filiorum natiuitatibus concessit epulationes aggregari, & fieri occasiones ebrietatis : sed temperatum esse repente principiu, iussuq; literis erudiri propter leges, & nosse progenitorum actiones, ut actus imitentur : & cum legibus educati, neq; transgrediantur, neq; cogitationem ignorationis habere iudicentur. Prospexit autē etiam funeribus mortuorum, ut neq; sumptuose ad sepeliendum celebrentur exequia, neq; insignium fabrica sepulchrorum, sed necessaria quidem circa elationem funeris imperauit domesticos adimplere : omnibus autem uiuentibus legitimum esse constituit, ut aliquo moriete & concurrant, & genus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos funere celebrato : ut longe procul sint, quasi nideatur mundi esse. Cum autē aliquis fecerit homicidium uel sponte uel inuitus, ne horum quidem poenam tacuit. Parentum honorem post deum esse constituit : & qui non repensat eorum gratie, sed in qualibet parte contristat, præcepit esse lapidandum. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere, quoniam cunctis senior deus est. Nihil permittit celandum apud amicos : non enim amicitie sunt apud eum, cui omnia non creduntur. Et licet aliquæ inimicitie proueniant, prodi tamen arcana prohibuit. Si quis autem arbiter munus acceperit, morte multatur, despiciens quod iustum est, & auxilium reis offerens. Quod quisquam non posuit, non auferat, & aliena nō tangat, mutans nō accipiat usuras. Hæc, & his multa similia, communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiā de domestica cura circa alienigenas habēda docuerit legislator, referri dignum est. nidebitur enim omnibus optime prospexisse cum, illo

eum, illo ita sentiente, neq; propria corrumpamus, neq; participari rebus nostris uolentibus inuideamus. Quicunq; enim uolunt sub nostra conuersari lege, accedentes ad eam cum munificencia suscipit, non genere solummodo, sed etiam uoluntate uitæ putans esse consortium. Eos autē qui obiter adueniunt, misceri solennitatibus noluit, alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus præbendum, ignem, aquam, cibum: iter ostendere, non spernere aliquem insepultum. Mitissime etiam circa hostes quæ sunt agenda sanciuir, ut neq; terra eorū exuratur, neq; arbores fertiles incidantur: Sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere, interdixit: et captiuis prospexit, quatenus eorum amoueat in iuria, et maxime fornicarum. Sic autē eximie nos mansuetudinem atq; clementiam studuit edocere, ut etiam de animalibus irrationalibus nō taceret: sed horum tantummodo utilitatem legitimam concedens, ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcunq; enim ueluti domestica oriuntur in ædibus, hæc interdixit occidi: sed neq; parentes deniq; præcepit unā cum pullis auferri. Et licet hostilia sint animalia laborum socia, eis tamen parcendum esse sanciuir. Sic undique, ea quæ ad mansuetudinē pertinent obseruauit: doctrinalibus quidem, sicuti prædictum est, legibus utens, et alias rursus contra transgressores causa punitionis sine excusatione defigēs. Multa nanque in plurimis causis transgredientium, mors est. Si adulterium commiserit aliquis, si uim puellæ fecerit, si masculi turpe tentamētum præsumpserit, aut patiatur sustinere tentatus. Similiter autem est lex inuitabilis et in seruis, sed etiam de mensuris, uel si quis de ponderibus dolum fuerit operatus, et de iniusta uenditione: ac fraude si quis uel detraxerit alienam rem, aut quod non posuit abstulerit, cohibendi hi sunt uindicta, non quali apud alios, sed ualde maiori. De iniuria uero parentum, uel impietate quæ sit in deum, licet tentet hoc aliquis,

aliquis, mox peribit. At his qui secundū legem uniuerſa faciūt, premium tribuitur, non aurum, non argentum neq; corona lapillis diſtincta: ſed unusquiſq; teſtem habens conſcientiā ſuam, ualde proficit, legiſlatore prophetante, & deo fidem condonante firmiſſimam his qui ſeruant leges: & licet pro eis mori contingat, cōcurrunt tamen alacres ad occaſum, ſperantes fore ut uita melior ex mutatione conſeratur. Pigeret itaq; nunc hoc me conſcribere, niſi opera eſſent omnibus manifeſta: quoniam ſapenumero multi noſtrorum progenitorū, ne uel ſermonem ſolummodo extra legem proferrent, omnia paſſi ſunt utriuſq; ſuſtinere. Quin & ſi ignota gens noſtra omnibus hominibus eſſet, nec palam eſſet uolantaria noſtra legum obſeruatō, ſi Græcis aut legiſſe ſe in hiſtorijs aliquis narraret, aut in orbe incognito reperiſſe, homines talē tamq; honeſtam de deo opinionem habentes, atq; in talibus legibus multis ſeculis cōſtanter permanentes, omnes reor demiratuſ, propter continuas que apud ipſos ſunt mutationes. Denique eos qui conſcribere proxime de repub. & legibus tentauere, tanquam de incredibilibus compoſitionibus quidam frequenter accuſant, dicētes, quoniam impoſſibilia ſumpſerint argumenta. Et alios quidem taceo philoſophos, quicunq; huiuſmodi negotium in ſuis conſcriptionibus habuere. Plato autē mirabilis apud Græcos, tanquam & honeſtate uitæ præcedens, & uirtute ſermonum & perſuaſione philoſophiæ cunctos excellens, ab his qui ſibi uidentur præſtantes, in rebus ciuilibus, perpetuo penē illuditur, cauillisq; comicis traducitur. cū utiq; qui illius uerba cōſiderauerit, frequenter & facile reperiāt, quæ etiā conſuetudini plurimorū proxima eſſe noſcuntur. Ipſe ſiquidem Plato conſeſſus eſt, quia uerā de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre ſecurum non eſt. Sed Platonis quidem uerba uana eſſe putant, & multa licentia compoſita atque conſcripta: maxime uerō

xime uerò legislationem Lycurgi mirantur, & Spartam cunctis concelebrant, quoniam in illius legibus plurimo tempore perduravit. Ergo hoc manifestum uirtutis indicium est, in legibus permanere. Si uerò Lacedemonios admirantur, illorum tempus conferant, cum amplius duobus milibus annorum nostre reipub. & super hac sciant, quoniam Lacedemonij quidem omni tempore quo habuere libertatē, perfecte uisi sunt custodisse leges: cum uerò circa eos facte sunt fortunæ mutationes, penē cunctarum legum obliti sunt. Nos autem multis casibus euolutis propter regum Asiæ mutationes, neq; in nouissima mala uenientes, à legibus sumus alienati: non uacationis, nec epulationis causa seruantes eas: quando si quis considerare uoluerit multo ampliori testimonio maiores excubias & labores nobis quàm Lacedemonijs uidebit impositos. Illi siquidem neq; operantes terram, neq; circa artes exercitiū habētes, sed ab omni operatione remissiōres, pingues, & corpore pulchri in ciuitate degebant, alijs ministris in omnibus uitæ necessarijs rebus utētes, & cibum paratū ab illis accipientes, solum opus bonum atq; clemens iudicantes, quiduis facere, & pati quatenus præualerēt aduersus omnes, contra quos bella susciperent: quòd autem ne hoc quidē adipisci potuerūt, omitto dicere. Non enim singuli solūmodo, sed multi frequenter eorum subito legis præcepta negligentes, semetipsos cum armis hostibus tradidere. Putas ne, & apud nos, non dico tanti, sed duo uel tres agniti sunt, proditores effecti legum, uel mortem formidantes, non dico illam, facile quæ solet præliantibus euenire: sed eam quæ cum multa corporū afflictione, & multa crudelitate uidetur accidere. Quam (ut ego puto) quidam præuolentes nobis non per odium subiectis imposuere, sed admirandum quoddam spectaculum uidere uolentes, si qui sunt homines, qui unum tantūmodo esse credāt pessimum, si agere quicquam

quam extra leges suas uel sermonem apud eos dicere compellantur. Non tamen mirari decet, si mortem fortissime toleramus pro legibus, et ultra alios uniuersos. Non enim quæ leuia uidentur nostris studiis alij facile patiuntur, hoc est, operationem, cibique simplicitatem: et ut nihil fortuito, neque quod quisque desiderat uescatur aut bibat, aut ad concubitum quemlibet accedat, aut splendide uestiatur, aut sine nobilitate uacet. Sed illud attendendum est, si gladijs utentes, et hostes ab inuasionem fugantes, præcepta legis circa cibos sustinere possunt. Nobis uero gratum est propter hæc legibus obedire, et in illis fortitudinis specimen ostendere. Eant nunc Lysimachi et Molones, et quidam huiusmodi alij conscriptores, improbi sophistæ, adulescentum deceptores et quasi prauissimis nobis derogare contendant. Ego sanè nolim de legibus alienis examinationem facere. Noster enim mos est propria custodire, non aliena potius accusare. Et ut neque ridere neque blasphemare debeamus eos, qui apud alios putantur dii, aperte nobis legislator interdixit propter ipsam appellationem. De accusatoribus autem per obiectiones suas non increpare uolentibus, tacendum non est, cum utique non à nobis nunc sermo compositus eos arguere uideatur, sed à multis probabiliter iam præmissus. Quis igitur eorum, qui apud Græcos sapientia sunt mirabiles, non redarguit nobilissimos poetas et præcipue legislatores, quoniam huiusmodi sectas de deis ab initio populis inferuere, dicentes eos numero quidem quantos ipsi uoluere, ex alterutris uero et diuersis natiuitatibus procreatos? Hos autem diuidentes locis et habitaculis, tanquam genera animalium, alios quidem sub terra, alios in mari, seniores autem eorum in tartaris uinctos esse dicere: quibus uero attribuere cælum, his sermone quidem patrem, operibus autem tyrannum atque dominum superposuere. Propterea aduersus eum constituere insidias per uxorem, et fratrem,

trem, & filiam, quam ex eius capite fingunt generatam, ut aligantes eum appenderent, sicut ipse ille suum dicitur patrē. Hæc iuste accusatione digna conqueruntur, qui sapiētia uirtute præcellunt. Hi super hæc deridentes adiungunt: Si deorum alios quidem ephebos & adulescentes, alios autem seniores & barbatos esse credendum est, alios constitutos super artes, & quendam fabrum, aliam uero textricem, alium uero peregrinantem, & cum hominibus contendentem, alios autem ciuitarizantes aut arcu gaudentes: deinde inter alterutros seditiones effectas, & propter homines contentiones constitutas, ut non solum inter se alij alijs manus immitterent, sed etiam ab hominibus uulnerati lugerent, malaq; perferrent: & quod super omnia est luxuriosius, si intemperantia permixtionis uterentur, quomodo non erit incongruum amores & concupiscentias ad uniuersos attinere simul masculos & ad foeminas. Deinde fortissimus & primus eorum pater, seductas à semetipso, imprægnatasq; mulieres, diruptas submersaq; spernit: & eos qui ex eo sunt nati neque liberare potest, fato constrictus, neque sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hæc, & his alia consequentia, id est, adulteria in coelo uisa, & sic impudenter à dijs celebrata, ut iam alij inuidere se profiterentur in tali fœditate iuncto. Quid enim alij facturi nō essent, dum neq; senior atq; rex ualisset impetum suum à mulierum permixtione retinere? Alij uero seruientes hominibus, & nunquidē ædificantes causa mercedis, nunc uerò pascētes: alij aut malignorū modo infero carcere colligati. Quē igitur sapientium talia non accendant, ut hæc componentes redarguat, & multam stultitiam his credentium reprehendat? Alij uerò & terrorē quendam uel metum, necnon & rabiem, atq; seductionē, omnesq; pessimas passionēs in dei natura fingere præsumpserunt. Et horum quidem nobilioribus etiā ciuitates sacrificia

suasere. Si quidem in multa necessitate consistunt, ut quosdam deorum putent bonorum esse largitores, alios autem uocent aduersarios, quando eos ueluti malignissimos homines muneribus, atq; donis placare contendunt, magnum quoddam malum se suscepturos ab eis existimantes, nisi mercedem eis studiosè præbuerint. Quæ igitur causa est tantæ huius iniquitatis, atq; delicti circa deum? Ego quidem arbitror, eò quod neque ueram dei naturam ab initio eorum legislatores agnouerint, neq; quantum percipere potuere, perfectam sententiam diffinientes reipublice tradidere: sed uelut aliud quiddam uilius neglexerunt, dantes potestatem poetis, ut quos uellent deos introducerent hæc omnia patientes: rhetoribus uerò, ut de republica scriberent, & de peregrinis dijs decreta proficerent. Sed etiam pictores, & plura in hoc apud Græcos multum habuere potestatem, ut unusquisque formam quam uellet secundum modum suæ opinionis exponeret, alius quidem ex luto quod uellet fingens, alius uerò pingens. Opifices itaque qui maxime putantur esse præcipui, ebur & aurum habent, ad hoc suæ semper nouitatis argumentum. Proinde apud eos priores quidem dij florescentes honoribus, senuerunt: alij uerò noui clam introducti, religione potiuntur: & templorum alia quidem desolata, alia uerò nuper secundum hominum uoluntatem ædificantur: cum contra oporteat opinionem de deo, eiusq; culturam immobili religione seruare. Apollonius siquidem Molon, unus fuit stultorum, atq; tumentium. Eos autem qui uere in Græco philosophati sunt, neq; prædictorum aliquid latuit, neq; frigide allegoriæ causas ignorauere. Quapropter illos quidem iustè spreuere, & circa ueram, decentemq; circa deum opinionem nobis fuere concordēs. Quod Plato respiciens, neq; ullum quempiam poetarum dicit in re publica esse suscipiendum: & Homerum honorificè amouet,

coronatum et unguento delibutum, ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue namq; Plato nostrum legislatores imitatus est, in hoc quoq; quod illud præcipue suis ciuibus imperauit, ut omnes perfecte ediscerent leges, et ne fortuito aliquid extraneorum ciuibus misceretur, sed esset pura respublica, et in legum custodia perduraret. Horum nihil cogitans Apollonius Molon, nos uoluit accusare, quonia non recipimus eos, qui alijs sunt opinionibus præoccupati: neque communicari patimur eis, qui alia uitæ cõsuetudine degunt: cum neq; hoc proprium nostrum sit, sed commune cunctorum, non modo Græcorum, sed etiam, qui inter Græcos cautissimi fuisse noscuntur. Lacedæmonij namq; peregrinos etiam expellebant, et suos ciues peregrinari non sinebāt, corruptionem extra leges ex utroq; metuentes. Illorum igitur citius sententiam poterit quilibet arguere, qui nulli neq; conuersationis, neq; cohabitationis suæ participationem exhibebant. Nos autem aliorum quidē res zelare non dignamur: participari uerò cupientes, quæ sunt nostra libenter suscipimus: quod utiq; reor indicium magnanimitatis, atq; clementiæ. Sed desino iam de Lacedæmonijs amplius disputare. Athenienses uerò, qui communem esse suam gloriantur omnibus ciuitatib; quomodo de his rebus habuerint, Apollonius ignorauit. Hi namq; uel uerbo solummodo, præter illorum legem, de dijs loquētes, inauitabiliter punierūt. Cuius enim rei gratia Socrates est mortuus? non enim hostibus tradidit ciuitatem, neq; templa uastauit: sed quia noua iuramēta iurauit, et quoddam demonium significasse referebat, serio seu ludens, sicuti quidam dicunt, propter hoc eicutæ poculo morte mulctatus est. Insuper etiā corrumpere iuuenes eum accusator dicebat, et conuersationē patriæ, legesq; cõtemnere. Et Socrates quidē ciuis Atheniensis, huiusmodi tormenta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomenius

menius fuit. Et quia existimantibus Atheniensibus solem esse
deum, ille cum saxum ignitum asseruit, paucorum sententia
morte damnatus est. Et aduersus Diagoram Melium talentū
decreuerunt, si quis occideret eum, quoniam eorum mysteria
deridere ferebatur. Protagoras autem nisi cito fugisset, cōpre-
hensus occisus fuisset, eò quòd dubiū de dijs Atheniensium con-
scripsse putabatur. Et quid oportet mirari, si circa uiros fide
dignos talia gessisse noscantur, qui neq; mulieribus peperce-
re? Etenim sacerdotem quandam interfecerunt, quoniam eam
quidam accusauit peregrinos colere deos. decretum autē ad-
uersus eos, qui peregrinum introducerent deum, supplicium
mortis inferebatur. Igitur qui tali lege utebantur, palam est,
eò quòd aliorum non crederent esse deos. Non enim si credi-
dissent, seipsi fructu ex pluribus dijs priuasset. Quin et Scy-
thæ cadibus gaudentes humanis, et paululum differentes à
bestijs, arbitrantur tamen sua mysteria esse custodienda: et
Anacharsim sapientia mirabilem apud Græcos, aduenientem
interemerunt, quoniam uidebatur Græcorum deorum ad eos
uenisse plenissimus. Multos autem et apud Persas inuenias
pro ea causa tormentis affectos. Sed palam est, quoniā Apol-
lonius Persarum legibus cōgaudebat, illosq; mirabatur: quip-
pe cum Græci eorum fortitudinem, atq; concordiam unanimi-
tatis, quam habuere de dijs, mirati sunt, hanc scilicet fortitudi-
nem, quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is etiam
studiorum omnium imitator extitit Persicorum, uxoribus alie-
nis contumelias faciens, filiosq; execans. Apud nos autem
mors decreta est, si quis uel irrationabilia animalia hoc mo-
do ledat: et ab his legibus nos abducere neque timor potuit
prepotentium potestatum, neq; zelus eorum qui apud alios
honorantur. Sed neq; fortitudinem ideo exercemus, ut bella a-
uaritia causa suscipiamus, sed ut legū iura seruemus: et cum

alia detrimenta mansuete sustineamus, si qui nos de legibus mouere tentauerint, tunc etiam ultra uirtutem rebellare contendimus, et usq; ad calamitates nouissimas perduramus. Cur itaq; nos alienas emulemur leges, cum eas neq; à legislatoribus suis seruatis esse uideamus? Vel quomodo Lacedæmonij non sunt ob inhospitalitatem reprehendendi, et negligentiam nuptiarum? Elienses uerò et Thebani ob coitum impudentem et extra naturam cum masculis, quem optime, atq; utiliter facere se putabant? Ergo cum hæc ipsi omnino rebus efficerent, etiam suis legibus miscuere: quod tantum aliquando ualuit apud Græcos, ut etiam dijs suis masculorum concubitus applicarent. eadem deniq; ratione germanarum nuptias retulere, huiusmodi satisfactionem rerum incongruarum, et extra naturam pro libidine componentes. Desino nunc de supplicijs dicere, et quantas ab initio præbuerint plurimi legislatores absolutiones malignis hominibus, in adulterio quidem pecuniarum, in corruptione autem etiam nuptias sancientes. Quantas autem occasiones contineant de abnegatione pietatis, examinare longissimum est. Iam enim apud plurimos olim meditatio facta est transgrediendi leges, quod non agitur apud nos, quando propter eas et diuitijs, et ciuitatibus, et bonis alijs priuati sumus. Lex autem apud nos seruatur usq; ad mortem. Nullus uerò Iudeorum, neque si procul abeat extra prouinciam, regem quamuis acerbum sic metuit, ut ultraulum legis uideatur timere præceptum. Igitur si propter uirtutem legum taliter erga eas affecti sumus, concedant quoniam optimas leges habemus. Si uerò circa prauas nos leges iudicant perdurare, quid ipsi iustissime non patiantur, meliorem non custodientes opere sanctiones? Quia igitur longinquitatis temporis uerissima creditur omnium esse probatio, hanc egrestem faciam uirtutum legislatoris nostri, opinionisq; quam ille d

De deo contradidit. Nam cum sit infinitum tempus, si quis eum comparet aliorum legislatorum etatibus, hunc ultra omnes inueniet. A nobis itaq; declaratae sunt leges, et cunctis alijs semper hominibus zelum sui potius praeberunt. Primi quippe Graecorum, in speciem quidem iura patriae conseruabant: ipsius autē philosophiae tractatu illa secuti sunt, de deo similia sapiētes, humilitateq; uitae communionem inter alterutros edocentes. Quin etiam populi iam olim multum nostrā pietatem emulantur: neq; est ciuitas Graecorum ulla usquam aut barbarorum, nec ulla gens ad quam septimanae in qua uacamus consuetudo minime peruenerit, ieiuniaq; et candelabra accensa: atq; etiam ciborum apud nos solennia plurimi apud multos iugiter obseruare conantur: insuper imitari etiā concordiam, quam nos inter nos obtinemus, et rerum cōmunionem, et industriam in artibus, et perdurationem necessitatum habere pro legibus. Illud enim mirabilius est, quia absque exactore huius obseruationis, ipsa per se lex homines ita uoluit obligare: et quemadmodum deus in uniuerso mundo consistit, ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquisq; enim, si suam regionem, domum conspiciat, his quae dicuntur à me credere, non recusabit. Oportet igitur cunctorum hominum spontaneam malitiam reprehendere. Aut enim uolunt nos isti aliena et praua iura, ante propria et meliora zelari: aut certe si hoc nolunt, quiescant nobis per inuidiam accusationes ingerere. Non enim alicuius odio defendimus hanc causam, sed nostrum honoramus legislatorē, atq; credimus quae ab illo propheta de deo sunt. Deniq; nisi intelligeremus ipsi uirtutem legum, at certe ob imitantium multitudinem praclare de eis sentire cogeremur. Sed de legibus quidē et de republica nostra, certissimam feci narrationem in his, quae de Antiquitate conscripsi: Nunc autem earum mentionem feci quantum nec

cessarium fuit, neque aliorum uituperare iura, neque nostra laudare proponens: sed hoc agens, ut de nobis iniuste conscribentes, & contra ipsam ueritatem impudentissime contendentes, arguerem. Arbitror itaq; per hanc conscriptionem abundanter me quæ promisi, complexisse. Ibi enim hoc genus hominum quanquam calumniatores affirmant esse antiquissimum & multos ueterum in conscriptionibus suis memoria habentium nostri, testes exhibui. Dixere itaq; Aegyptios fuisse progenitores nostros: & ostensum est, quia in Aegyptum uenerint aliunde. Deinde sunt mentiti, quoniam exinde propter cladem corporis sint expulsi: & apparuit, quod uoluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alij uerò, tanquam nequissimo uiro, legislatori nostro derogare contendunt: cuius uirtuti dudum quidem multi post illum, tempus uerò longissimum perhibet testimonium. De legibus autem loqui ampliori sermone, non fuit opus. Ipsæ nanque per semetipsas apparuere piæ, & uerissimam habentes intentionem: & non ad hominum odium, sed ad rerum communionem potius inuitantes, iniquitatū inimicæ, cultricesq; iustitiæ, & luxum procul abijcientes, frugalitatem uerò ac industriam erudientes, bellum causa auaritiæ nescientes: fortes autem pro se esse populos preparantes, ad supplicia retribuenda semper inuitabiles, uerbis nequaquam circumueniri faciles, preparationes semper operibus exequentes. Hæc enim nos semper opera manifestiora literis exhibemus. Quapropter ego confidens dico, quia plurimum atq; meliorum rerum, nos quam alij præceptores sumus. Quid enim impræuaticabili pietate melius est: quid iustius, quam legibus obedire? quid utilius, quam inuicem unanimes esse, & neq; in calamitatibus ab inuicem recedere, neq; tempore felicitatum per iniurias discrepare: sed in bello quidem mortem contemnere, in pace uerò, artibus aut agricultu-

re ad

re uicari: et semper, et ubiq; credere deum respicere, et so-
lam omnia gubernare? Hæc igitur, siquidem apud alios aut
scripta sunt primitus, aut seruata, firmiorem debemus nos gra-
tiam illis tanquam eorum facti discipuli. Si uerò nequaquam
primitus extitere, his præcipue nos utentes cognoscimur, et
primam eorum inuentionem nostram fuisse declaramus. Apio-
nes igitur, et Molones, et quicunque mendacij derogatione
congaudent, conuicti procul faceffant. Tibi autem Epaphro-
dite, ueritatē maxime diligētī, et per te similia nosse de nostro
genere cogitantibus, hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

FINIS.

DES. ERASMVVS ROTERODA-
mus integerrimo, doctissimoq; patri, Helie Mar-
ceo Machabætano, honoratissimi Ma-
chabeorum collegij mode-
ratori S. D.

MIVS diecula opellam tibi non grauate di-
caui pater integerrime, recognito, et quoad
licuit, emendato Iosephi libello de septem fra-
trum Machabeorum, fortissimeq; matris mar-
tyrio. Atq; utinam cumulatius tuo uoto satisfacere potuissem.
Nunc quoniam Græcus codex ad manum non erat, è Latinis
Græca coniectans, mutauī nonnulla, sed non admodum multa.
Non falso de se predicat Iosephus, sese in Græcanici sermo-
nis facultate usq; ad eloquentiæ miraculum processisse, quod
sanè uel ex hoc libello perspicuum erat, in quo uir ille singu-
larem quandam orationis tum uim, tum copiam declarauit, ut
pulcherrimum facinus dictionis ornamentis æquasse uideatur.
Proinde diuus Hieronymus, hoc opusculum peculiari elogio
ualde elegans, Suidas *ἡρώδης πέντε* uocat. Ex utroq; titulum

MM 4 corrup

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

INDEX EORVM QVAE IN
hoc tertio continentur tomo.

A

A Ber martyr	368	punitas	153
Absalō auxiliator Mana-		Alexander Iamneus fratri	
hemi ty rāni occiditur	178	Aristobulo succedit	17
Acāthonaulon loci nomē	227	Alexandri bellum cum Antio-	
Acenchres regina	482	cho & Areta	19
Achas Machabeus martyr		Alexander uictus à Demetrio	
571		Eucero	19
Achiabus contra Iudeam	123	Alexander Aristobuli, qui Iam-	
Acra mons	348	mnai filius, Iudeam inua-	
Acrabata ciuitas	210	dit	29
Acusilaus Argiuius	472	Alexander Gabinio se tradit	
Adasa uicus	11	cum castellis	30
Aegypti descriptio	170	Alexandri mors	33
Aegypti limites	316	Alexandri multi de progenie	
Aethiopes laudantur	169	Herodis	97
Agatharchides historiogra-		Alexandra moritur	22
phus	496	Alexādria Aegypti urbs	170
Agiras Adiabenus	372	Alexandrinorum cum Iudeis	
Agrippa Hierosolymis exi-		disceptatio	184
lat	173	Alisfragnuthosis rex	481
Agrippæ studium de bello Iu-		Anmaus ciuitas	211
deorum reuocando fru-		Amenophis rex	482
stratum	189	Amygdalon stagnum	371
Agrippium Herodis ædes	72	Anacharsi philosophi mors	
Alanorum eruptio in Mediā,		547	
& Armeniam	449	Ananias pontifex cum fratre	
Albino in Iudea presidente,		Ezechia occisus	178
malorum omnium fuit im-		Ananias Sadduceus	179
		p P	Ananus

I N D E X.

Ananus filius Ionathæ	190	Antipatri cōiuratio p̄dita	99
Anani mors	1289	Antipater Samarites Antipa	
Anaxagoras philosophus	546	trū ueneficij reū agit	102
Antigonus obsidet Massa-		Antipas filius Herodis, qui et	
dam	41	Antipater	97
Antigonus filius Hircani à fra-		Antōnius Centurio	238
tre per insidias captus &		Antonius contra Vitelliū	319
occisus	15	Antonia turris, arx, & castel-	
Antigonus uinctus ducitur ad		lum olim Baris	70, 347
M. Antonium, & occidi-		Antonia incenditur	176
tur	62	Antonie fundamēta diruta	392
Antiochus Hierosolymam de-		Anuat uicus, q et Borreos	210
uasat	8	Aphaci turris	187
Antiochi effrena tyrannis in		Aphthasis uicus	137
Machabæos martyres	359	Appionis aliquot calūniæ &	
Antiochi et Macedonum au-		figmenta de Iudeis	322
dacia Tito Hierosolymam		Aque calide apud Amaunta	
obsidente	371	259	
Antiochus regno pulsus	448	Arcades non esse antiquitate	
Antipater & Hyrcanus ter-		insignes	473
tius ad Aretam regem Ara-		Archelaus Herodis iram in fi-	
bum confugiunt	23	lium & fratrē mitigat	87
Antipatri uictoria de Aegy-		Archelao legatur regnum à	
ptijs	33	patre	114
Antipater omnibus inuisus, in		Archelaus ad Cesarem nauis	
patrem maleuolus, odij dis-		gat	18
simulator, uxore ducit Ari-		Archelai & Antipatri cōcer-	
stobuli fratris filiam	80	tatio apud Augustum pro	
Antipatri excusatio	108	regno Iudeæ	119
Antipatri & Pheroræ cōspi-		Archelao absēte Iudea uarijs	
ratio in Herodem	98	tumultibus affligitur	121
		Archel	

I N D E X.

Archelaus nō rex, sed ethnar=		Aristobulus perfidus Roman	
cha factus	126	uinctus ducitur	28
Archelaus Glaphiram fratriā		Aristobulus à Roma fugiens	
ducit uxorem	131	cum Romanis iterum pu=	
Archelai exiliū & somniū	132	gnans uincitur	28
Archium publicum incen=		Aristobulus à Cesare dimissus	
sum	177	à Pompeianis ueneno ne=	
Areth Machabæus martyr		catur	33
Arietis machinæ de=	(167	Aristoteles meminit Iudeo=	
scriptio	227	rum	493
Aristobulus filius Hyrcani		Artabazes filius Tigranis ca=	
Ioānis matrem & fratrem		Asia	167 (ptus 63
Antigonum in carcerem		Asochiton aliās Asochin ci=	
conijcit, quem postea oc=		uitas Galilææ	17
cidit	14	Asphaltitis palus	304
Aristobuli mors	16	Asis rex	480
Aristobulus filius Alexandri		Athenienses laudantur	166
Iamnei	21	Athenion-dux	64
Aristobulus Alexandræ matri		Atratinus	49
indignatus, quòd potestātē		Auaris locus	480.481
Pharisæis concesserit, Iu=		B	
deam inuadit	22	B Aaras radix qua demo=	
Aristobulus regnū assequutus		nes effugantur	473
eiecto Hyrcano fratre	23	Baca uicus	209
Aristobulus obsidetur in tem=		Bacchides hostis Iudæ Mach.	
plo	26	uasat Iudeam	8
Aristobulus donis sibi cōciliat		Bacchides occiditur	9
Scaurum contra Hyrcanū		Bæon rex	48
& Aretam regem	24	Ballistarum uis	229
Aristobulus fugatur in Ale=		Baris castellū, nūc Antonia	24
xandrium oppidum	24	Bassus Macherunta & Hero=	
		pp 2 dium	

I N D E X.

Ananus filius Ionathæ	190	Antipatri cōiuratio p̄dita	99
Anani mors	1289	Antipater Samarites Antipa	
Anaxagoras philosophus	46	trū ueneficij reū agit	102
Antigonus obsidet Massā		Antipas filius Herodis, qui et	
dam	41	Antipater	97
Antigonus filius Hircani à fra		Antonius Centurio	238
tre per insidias captus &		Antonius contra Vitellium	319
occisus	15	Antonia turris, arx, & castel	
Antigonus uinctus ducitur ad		lum olim Baris	70. 347
M. Antonium, & occidi-		Antonia incenditur	176
tur	62	Antonia fundamēta diruta	392
Antiochus Hierosolymam de-		Anuat uicus, q̄ et Borreos	210
uastat	8	Aphaci turris	187
Antiochi effrēna tyrannis in		Aphthasis uicus	137
Machabeos martyres	559	Appionis aliquot calūniæ &	
Antiochi et Macedonum au-		figmenta de Iudeis	322
dacia Tito Hierosolymam		Aquæ calidæ apud Amaunta	
obsidente	371		259
Antiochus regno pulsus	448	Arcades non esse antiquitate	
Antipater & Hyrcanus ter-		insignes	473
tius ad Arcam regem Ara-		Archelaus Herodis iram in fi-	
bam confugiunt	23	lium & fratrē mitigat	87
Antipatri uictoria de Aegy-		Archelao legatur regnum à	
ptijs	33	patre	114
Antipater omnibus inuisus, in		Archelaus ad Cesarem nauis	
patrem maleuolus, odij dis-		gat	18
simulator, uxore ducit Ari		Archelai & Antipatri cōcer-	
stobuli fratris filiam	80	tatio apud Augustum pro	
Antipatri excusatio	108	regno Iudeæ	119
Antipatri & Pheroræ cōspi-		Archelao absēte Iudea uarijs	
ratio in Herodem	98	tumultibus affligitur	121
		Archel	

INDEX.

Archelaus nō rex, sed ethnar=		Aristobulus perfidus Roman	
cha factus	126	uinctus ducitur	28
Archelaus Glaphiram fratriā		Aristobulus à Roma fugiens	
ducit uxorem	131	cum Romanis iterum pu=	
Archelai exiliū & somniū	132	gnans uincitur	28
Archium publicum incen=		Aristobulus à Cesare dimissus	
sum	177	à Pompeianis ueneno ne=	
Areth Machabeus martyr		catur	33
Arietis machine de=	(167	Aristoteles meminit Iudeo=	
scriptio	227	rum	493
Aristobulus filius Hyrcani		Artabazes filius Tigranis ca=	
Ioānis matrem & fratrem		Asia	167 (ptus 63
Antigonum in carcerem		Asochiton aliās Asochin ci=	
conijcit, quem postea oc=		uitas Galilee	17
cidit	14	Asphaltitis palus	304
Aristobuli mors	16	Asis rex	480
Aristobulus filius Alexandri		Athenienses laudantur	166
Iamnei	21	Athenion-dux	64
Aristobulus Alexandræ matri		Atratinus	49
indignatus, quòd potestātē		Auaris locus	480.481
Pharisæis concesserit, Iu=			B
deam inuadit	22	B Aaras radix qua demo=	
Aristobulus regnū assequutus		nes effugantur	443
eiectō Hyrcano fratre	23	Baca uicus	209
Aristobulus obsidetur in tem=		Bacchides hostis Iudæ Mach.	
plo	26	uastat Iudeam	8
Aristobulus donis sibi cōciliat		Bacchides occiditur	9
Scaurum contra Hyrcanū		Bæon rex	48
& Aretam regem	24	Ballistrum uis	229
Aristobulus fugatur in Ale=		Baris castellū, nūc Antonia	24
xandrium oppidum	24	Bassus Macherunta & Hero=	
		p p 2	dium

INDEX.

dium capit	442	Capharin ciuitas	311	
Batanea	211	Caphartophan uicus	301	
Bathyllus uenenū Roma affe-		Caphetra ciuitas	311	
rens apprehenditur	103	Capito Gēfi Flori cēturio	157	
Bebriacum oppidum	311	Captiuorum et peremptorū		
Begabri uicus	310	nūmerus Tito Hierosoly-		
Besēmoth uicus	301	man obtinente	427	
Bethara	333	Carthago à Tyrijs cōdita	484	
Bethlepton toparchia	301	Carthaginieses laudatur	189	
Betiso locus	337	Cass. præsēs Syrie post Cras		
Bettoron ciuitas	188	Castor Iudæus	255 (sum 32	
Bethzachariae locus	10	Catullus Libyæ præsēs puni-		
Bezetha	337	Cedron uallis	329 (tus 468	
Borceos uicus	210	Cēdebeus dux Antiochi Sote-		
Bosphorani	167	ris à Simone Matathie ui-		
Britanni laudantur	167	Cenedæus	188 (ctus 11	
Brixellum	311	Cephalon frater Antipatri		
Bubastis flumen	480	primi	24	
C		Cerealis Samariae expugna-		
Admus Milesius	472	tor	235	
Cæcilius Bassus occisor		Cesēnius Gallus Galilæā inua		
Sexti Cæs.	38	Cesenn. Petus	447 (dit 178	
Cesarea Herodis ædes	70	Cestius Gallus	155, 183	
Cesarea olim Stratonis pürgus		Cestius Iudeam explorat per		
Cæsaris pugna cōtra Ae-	(16	Neapolitanum	162	
gyptios adiuuātibus Hirca		Cestius Iudeā populatur	186	
no Iamnei et Antipatro	33	Cestij exercitus casus	191	
C. Caligula quartus Roma-		Cestius Hierosoly. obsidet	189	
norum Imperator	141	Chebrō ciuitas uastata	309, 311	
Cana uicus	30. Canatha	64	Cherilus poëta	492
Capernaum fons	255	Ciuis dux Germanorū	435	
		Claud		

I N D E X.

Claudius à militibus impera-

tor electus 145

Claudij obitus 150

Clearchus philosophus Iudæe
gentis meminit 492

Cleopatæ ac Antonij amor

Cleopatra M. Antonij (62
animū incitat in Herodē 63

Cleopatæ malicie 63

Clitus læuæ suæ manus absci-

Cœle Syria 20 (for 204

Cœnopolis locus 189

Colchi 167. Coptō ciuitas 316

Coræ ciuitas 24

Cornelius Faustus Syllæ filius
muros Hierosolymorū pri-

mus conscendit. Pōpeio ci-
uitatem obsidente 27

Crassus præses Syriæ post Ga-
biniū pecunias tēpli Hier.

deprædatus 32

Cumanus præses Iudæe post
Tiberium Alexandrū 147

Cumanus à Iudæis accusatus,
in exilium mittitur 147

Costobarus Iudæorū legatus

Cypris uxor Antipatri (175
Herodis maioris filia 32

Cyprus ciuitas 72

Cyprus capitur 183

Cyrenæi laudantur 169

D

D Agon deus Palest. 262

Dalmatæ populus 167

Darius præfectus equitum A-

grippe 175

Diagoras Melius 347

Diogenes quidā à Phariseis
occisus 21

Diophātus pseudographus 91

Dius histo. de rege Hira 484

Domitianus 320

Domitiani expeditio in Ger-

manos & Gallos 434

Domitius Sabinus 237. 257

Draconis leges 473

E

E Butius Decadarchus 261

Eleo mons 336. 375

Eleazarus Dinei princeps la-
tronum 151

Eleazarus quidam conspira-
tionis Iudæorū contra Ro-

manos autor 173

Eleaz. filius Iairi 178

Eleaz. Simonis 193. 280

Eleaz. Samæi 228

Elea. sicariorū princeps 450

Elea. cuiusdā magnanimitas,
& laudata constantia pro

conseruatione legis ad An-
tiochum Epipha. 563

p P 3

Eleph

I N D E X.

Elephantine oppidum	317	G	
Elcutherus fluuius	63	GAbao	188
Eleutheri equites	45	Gadara à Vespasiano	
Elidenſes	74	expugnatur	219
Enabris locus	248	Gadara deditio	298
Engadda	211	Galla imperator	306
Erebinthonicus uicus	375	Galbe mors	311
Effenorum hæreſis de anima-		Galilea ſub ditione Hero.	54
bus & corporibus 132.137		Galilea deſcriptio, & ferti-	
Euaretus delator filio. Her. 91		litas	209
Euricles delator filio. Her. 88		Galilea inuaditur à Veſpa-	
Ezechias princeps latronum		siano	217
ab Herode occiſus	36	Gallus Centurio	261
F		Galli	167
FAbatus à Syleo occiſus 99		Gamala oppidum	195
Fauſtus Corneliuſ	27	Gamala ſitus, obſidio, & ex-	
Felix Malachi frater à Pha-		cidium per Titum	256
ſelo fratre Hero. ſuperatus		Gamalitica	211
demittitur	41	Galanitis	180. 211
Felix præſes Iudeorum poſt		Gebonitis oppidum	180
Cumânium	151	Genath porta	337
Felice præſide Iudea latroni-		Geraſa	180. 210. 305
bus & ſeducitoribus popu-		Germani laudati	168
li referta	151	Geſſius Florus præſes Iudeæ	
Ferreus mons	302	poſt Albinum	154
Filiuſ à matre coctus	402	Giſcala oppidum	196
Flauiuſ Silua expugnat Maſ		Giſcala à Tito capitur	266
ſadam	450	Glaphira filia Archelai-regis	
Fôteiuſ Agrip. occiditur	435	Cappadocum uxor Alex.	
Fronto Iude. iudex 403. 423		ſilij Herod.	82
Fulloniſ monumentum	377	Glaphira arrogantia	82
		Gophna	

I N D E X.

Gophna	211	Herodis edificia	70
Gorion occisus	293	Herod. theatra & quinque-	
Gorion Iosephi filius	273	nalia instituit Hierosoly-	
Gorion Nicodemi filius	179	mis	72
Græci laudati	167	Herodis beneficentia erga po-	
Græcorum antiquissimi Chal-		pulum tempore famis	73
deis præceptoribus usi	471	Hero. profectio ad M. Anto-	
Græci cur ut plurimum inter		nium & pericula	36
se dissentiant	473	Herodi diadema imponit An-	
Grapte cognata Syre regis		tonius	68
313		Her. amore uxoris insanit	75
H		Hero. uenator, bellator, & sa-	
HEcataeus Abderita	493	gittarū insignis librator	74
Helisei fons	303	Herodis controuersie & re-	
Hellanicus historiograp.	472	conciliatio cum filiis	77
Heniochi	167	Herod. quo pacto in filiorum	
Heraclea ciuitas	322	neccm anhelauerit	94
Herodes Iudææ tetrarcha	43	Herodis uxores & liberi	96
Hero. in ius uocatus bellū Hyr-		Herod. Antipatrum subitarie	
cano mouere tentauit	37	Roma reuocatū reum agit	
Herodes Romam pergit	39	ueneficij coram Varo	104
Hero. accusatur apud M. An-		Hærodi produntur per mortē	
tonium	42	Pheroræ ueneficia in eum	
Hero. bellum cum Parthis	44	parata	100
Hero. à senatu Ro. rex Iudææ		Herodium castellum	73. 46
pronuntiatur	50	Herodotus Halicarnassæus	491
Hero. Roma rediēs Antigoni		Hiericus	211
et Hierosolyma obsides	50	Eiusdem descriptio	302
Hero. Galilea potitus latro-		Hierosolymorū excidium &	
nes delet	54	direptio templi sub Antio-	
Hero. pugna cū Arabibus	66	cho Epiph.	8
		p P 4	Hiero

I N D E X.

Hieroso. obfessa ab Herode	51	Hyrcanus adiuuante Areta	
Hier. oppressio sub Floro	155	Aristobulum fratrem uina-	
Hieros. conspiratio facta belli		cit	26
cum Ro. seminarium	173	Hyrcano confertur sacerdo-	
Hieros. obfessa à Cestio	189	tium à Cesare	11. 35
Hieros. excidij initium	269	Hyrcano capto aures preci-	
Hieros. descriptio	336	duntur	47
Hieros. dira fame oppressi	366	Hyrcanus interficitur ab He-	
Hierosoly. muro & castellis à		rode	75
Tito circumdata	375	I	
Hie. excidij mira presagia	411	I Amblicus	53
Hieros. capta à Romanis	421	I amnia	211
Hippicos turris	336	Ianias rex	480
Hispani laudantur	168	Iaphæ expugnatio	234
Historiæ ueræ indicium	472	Iardes saltus	446
Hycsos, hoc est, reges pasto-		Idumæa	211
res	481	Illyrici	167
Hyrcanus qui et Ioānes filius		Iocundus delator filiorum He-	
Simonis Matathie princeps		rodus	91
sacerdotum factus, obsedit		Ioannes Gaddis filius Mata-	
Ptolemæum interfectorem		thie occiditur	11
patris sui	12	Ioannes Esseus	194
Hyrcanus Samariam captam		Ioannes Giscala capta Hiero-	
delet	13	solymam fugit	201
Hyrcani mors & laudes	14	Ioannes Giscaleus insidiator	
Hyrcanus filius Alex. Iamnei		Iosephi	200
sacerdotiū consequitur	21	Ioānes Hierosolymitas in Ro-	
Hyrcanus ad regnū aspirans		manos incitat	270
bello superatur à fratre	22	Ioannes Galilæorū dux	312
Hyrcanus & Antipater ad		Ioānes Idumæorū dux occisus	
Aretam confugiunt	23	Ionathas capitur	11 (332
		Ionathæ	

I N D E X

pP 5 Indiani

I N D E X.

Juliani militis Romani fortitudo	389	Macrones populi	491
L		Magnus campus	302
Lacedæmonij laudantur	166	Mallichus Arabs nutricius	
Largius Lepidus	405	Antiochi, qui Theos cognominabatur	39
Leuias Hierosolymita.	271	Malichi insidiæ contra Antipatrum	ibidem
Liberius Maximus Iudæam uenum exponit	447	Malichus interficitur	41
Longi Romani fortis animus		Malachias	391
Lucilius Bassus	442 (400)	Malthace Samaritis	97
Lupus rector Alexædræ	466	Manahemus rhetor principatum Hierosolymis usurpauit, & interficitur	178
Lusitani laudantur	168	Manethon Aegyptius historiographus	479
Lycurgus legislator	532	Manethon refellitur à Iosepho	499
Lydda	211	M. Antonius accusatores Herodis occidi iubet	43
M		M. Antonij & Cleopatæ amor	62
Mabortha quæ & Neapolis	302	M. Anto. Antigonus Aristobuli interficit	62
Macedones laudantur.	166	M. Anto. libidinis notatur, ibidem.	
Machabæorū martyriū	557	M. Anto. Iulianus procurator Syriæ	405
Machabæus martyr	567	Mariamne traducitur uiolati matrimonij	75. & seq.
Machera Herodi uenit auxilio	55	Marmaridæ laudantur	169
Machera insolentia	55. & sequenti.	Matathias Bacchidæ occidit	9
Machir Machabæus martyr	869	Mata	
Macherus à seditiosis Iudæis capta	183		
Macherus à Basso capta	442		
Martyr quis sit	553		

I N D E X.

Matathias filius Ioannis An-	Onie templum clausum, &
tiochi mandatum contem-	deprædatum 467
pfit	ibidem Ophila locus 337
Megassarus 372	Ormiza uicus 64
Melchisedech Hierosolymo-	Orsanes trās fuga Parthorum
rum primus conditor 426	32
Melite ciuitas 428	Ostracine oppidum 322
Mendesius tractus 322	Otho imperator & eius mors
Memnonis sepulchrum 142	306
Meotici laudantur 167	P
Mephramutosis, et Mephres	PAcori fraus in Phasela
482	lum 44
Messala 49	Panium 70
Metilius Rom. præfectus 179	Papyron locus 24
Modin uicus 9	Pappus dux Antigoni occi-
Monobazus 188	ditur, 59
Muri Hierosolymorum tres	Parthi laudantur 169
336	Parthicum bellum cōtra He-
N	rodem 45
NArbatha regio 156	Parthenius fluuius 491
Noarus 183	Pedanius legatus 92. & sen-
Nero filius Domitij 150	quenti.
Neronis crudelitas ibidem	Pedaniy robur, & peritia mi-
Nero Vespasianum cōtra lu-	litaris 397
deam mittit 206	Pella ciuitas 211
Nicopolis ciuitas 322	Pelusium ab Antipatro captū
Niger Peraites 194	33
Niger occiditur 293	Peraita Niger 188
O	Perislereonos saxum 375
OLympus Herodis lega-	Pharam uallis 308
tus 92	Pharanx Antiochi 20
	Pharus

I N D E X.

Pharus insula	317	Placidus dux Vespasiani mi-	
Phaselus tetrarchæ Iudææ	42	litum	211
Phaselus Hierosol. præficitur		Placidus inuadit Iotapatam	
36		217	
Phaselus moritur captus à		Platanæ uicus	93
Parthis, caput saxo illides		Plinthine	317
47		Poëtarum, pictorum, & opi-	
Phaselus, & Phaselis turris et		ficum licentia multarū gē-	
oppidi nomen	70	tium stultitia introducta	
Phaselus secundus filius He-		344	
rodus	96	Pompeius Magnus Tigranē	
Pherciades Syrius	472	debellans Scaurum ad Sy-	
Pheroras pro ultione fratris		riam mittit	23
caput Pappo præcidit	39	Portus Alexandrinus	317
Pheroras Herodi conciliatus		Præfagia Hierosolymitani ex-	
87		cidij	411
Pheroræ conspiratio in He-		Priscus Centurio	399
rodem 96. & seq.		Procymia quid	71
Pheroras moritur	100	Protagoras	347
Phiala lacus	14	Psephinos turris	335
Philadelphîa	24	Ptolemæus Simonem Mata-	
Philippion Minæi Ptolemæi		thiam socerum suum inte-	
filius occisus à patre	33	rimit	12
Philippus Ioachimi filius dux		Ptol. ab Hircano Simonis filio	
193		obsessus, & occisis Hircani	
Philistus	472	matre & fratribus, fugit	
Phœbus legatus	189	ad Zenonem Cotylam	13
Piso legatus Pompeij	26	Ptol. Physcon cultor Iudæo-	
Pitholaus captus	32	rum	318
Placidus Itaburio monte po-		Ptol. Minæi	20
titus	31	Ptol. filio occiso, nurum duxit	
		uxo.	

I N D E X.

<i>uxorem</i>	33	S	
<i>Ptol. Iamblichi filius</i>	33	S	<i>Abbatius annis</i> 436
<i>Ptol. Lagus cultor Iudeorum</i>			<i>Sabinus capitolio potitus</i>
316			<i>occiditur</i> 321
<i>Ptol. Euergetes cultor Iudeo</i>			<i>Sais ciuitas</i> 480
<i>rum</i>	317		<i>Sallis oppidum</i> 207
<i>Ptolomæi uarij</i>	316		<i>Salome filia Herodis</i> 97
<i>Pudens Romanus</i>	399		<i>Saltis rex</i> 480
<i>Pythagoras Philosophus</i>			<i>Samariæ descriptio</i> 210
472. 490			<i>Samaria expugnata à Cereas</i>
R			<i>le</i> 235
<i>Raphanæ ciuitates</i>	436		<i>Saulus legatus</i> 175
<i>Ratio quid, quibus cõ-</i>			<i>Scaurus pecunia corruptus</i>
<i>iuncta, & quid agat</i>	355		24
<i>Romani in Massada interfe-</i>			<i>Scopes locus</i> 329
<i>cti</i>	173		<i>Scythopolis et Scythopolitæ</i>
<i>Romanorum disidium inter</i>			181
<i>se</i>	38		<i>Sebaste ab Herode constructa</i>
<i>Rom. militaris disciplina &</i>			70
<i>laus</i>	213		<i>Seleucia</i> 21
<i>Romani contra datam sibi fi-</i>			<i>Sepphoris hostibus se tradit</i>
<i>dem à Iudeis trucidati</i>	179		187
<i>Rom. exercitus cæsus ab Hie-</i>			<i>Sextus Cerealis tribunus</i> 237
<i>rosoly.</i>	188		<i>Sextus Cæsar Syriæ præses</i>
<i>Rom. 52. 80. occisi. 196.</i>			36
<i>Rom. in obsidione Iotapatæ</i>			<i>Sex. Cæsar insidijs interfici-</i>
<i>multis cladibus afflicti</i>	220		<i>tur</i> 38
<i>Roxane Herodis filia</i>	97		<i>Siene</i> 316
<i>Rubrius Gallus</i>	436		<i>Siloa fons</i> 336
<i>Ruta immensæ magnitudinis</i>			<i>Silbonitis regio</i> 210
443			<i>Silas Babylonius</i> 188
			<i>Silo</i>

I N D E X.

Silo dux Rom. pecunia cor=		T Anis ciuitas	322
ruptus	52	Tales philosophus	472
Simon Gioræ Gerasenus sedi		Thamna	211
tiosus Iudeus	307	Tarichæe oppidum	198
Simon ab Hierosolymitis cõ=		Tarichæarum obsidio	250
tra Zelotas præficitur	312	Tauri laudantur	167
Simõ à Romanis captus	425	Termodoon fluuius	491
Simon Romam deductus oc=		Thella uicus	209
ciditur	441	Themosis rex	482
Simon uincit Cendebeum	11	Theodorus Zenonis multos	
Simon insidijs Ptolemæi ge=		Iudeorum occidit	17
neri sui interfectus	12	Theophrastus	491
Simon Herodis seruus Iudeã		Thmosis rex	482
inestat	124	Terræmotus in Iudea magni	
Simon Ananiæ Iudeorum le=		Herodis tempore	65
gatus	175	Thmuis locus	322
Simonis Sauli fortitudo	181	Tiberiadis deditio	249
Simeon Gamalielis	275	Tiridates rex Armenia	450
Socrates	546	Titus Vespasiani filius mis=	
Soëmus	183	sus Alexandriam	206
Sogane regio	258	Titi profectio in Iudeã	212
Solomona mater septem Ma=		321	
chabæorum martyrum	565	Titus Iotapatam capit	237
Solon legislator	532	Titi gesta	ibidem
Sophas Raguelis	271	Titus diuinitus seruatus	327
Stratopedos incenditur	177	Titus Phrygius	405
Stultitia gentilium redargui=		Trachonitis	211
tur à Iosepho	543	Traianus Iapham expugnat	
Susandrum castrum	565	234	
Syria à Iudeis uasata	180	Tryphon tonsor Herodis oc=	
		ciditur	94

T

Tyræ

I N D E X.

Tyrannius delator filiorum		Vitellij mors, & imperium	
Herodis	91		321
Tyrannus castrorum præf-		Volūnius procurator Syriae	
ctus	190		92
Tyropæcen Vallis	336	Volumnij sententia de filijs	
V		Herodis	93
V Alerianus dux cōtra Ti		X	
beriadem	248	X Alothuicus	209
Varro Syriae rector	69	X Xerxes turpiter profligatus ab Atheniēsis	166
Vatezobra uicus	402	Xylophorias festiuitas Iudeorum	175
Ventidius Bassus dux Rom.		Xysus	164
50		Z	
Vespasianus bello Orientis præficitur	205	Z Abulon ciuitas capta	186
Vespasiani clara facinora in bello aduersus Iudeos	217.	Zacharias Baruch in templo occisus.	291
& seq.		Zalcucus Locrensis	332
Vespasianus à militibus imperator declaratur	315	Zara ciuitas	11
Vespasianus Mœsiam depopulantes sternit	436	Zelotæ qui	273
Vespasianus templum Pacis Romæ construxit	441	Zelotarum pugna contra Simonem Gerasenum	308
Vespasianus Iudeam militibus dat	447	Zenodorus expellitur Trachone	68
Vespasiani reditus in Italiam		Zeno Cotylas	13
433		Zephyrium	79
Vitellius Germanorum imperator	311		

F I N I S.

